

การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2556

การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2556

บัณฑูร มนตราพันธ์. (2556). การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ใน 5 ด้าน ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ประสพการณ์ การปฏิบัติการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 196 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยใช้สูตรของตันเน็ตที่ 3 (Dunnett's T3)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าการบริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนทั้งในโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน และโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ครูผู้สอนโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน มีความคิดเห็นว่าการบริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตามประสพการณ์การปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสพการณ์การปฏิบัติการสอนแตกต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านใน 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการพัฒนาหลักสูตร ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีความคิดเห็นว่าการบริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมากกว่าครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF TEACHERS' OPINIONS ON INTERNAL SUPERVISION
IN THE SECONDARY SCHOOLS, SAMUTSONGKHRAM PROVINCE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2013

Bantoon Montranon. (2013). *A Study of Teachers' Opinions on Internal Supervision in the Secondary Schools, Samutsongkhram Province*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Dr.Jaruwan Ployduangrat.

The purposes of this research were to study and compare the teachers' opinions on internal supervision in the secondary schools, Samutsongkhram province. The internal supervision consisted of 5 aspects, i.e. direct assistance to teachers, group-work skills development, professional development, curriculum development, and classroom action research. The comparisons were conducted by school sizes, teaching experiences and learning-substance groups. The samples of this research consisted of 196 teachers from the secondary schools, Samutsongkhram province. The instrument used for data collection was a 5-rating scale questionnaire with the alpha reliability of .98. The statistics used in the data analyses were percentage, means, standard deviation, t-test, One-Way ANOVA, and a comparison of paired difference was performed with the Dunnett's T3.

The results of the study revealed as follows.

1. The teachers' opinions on the school administrators' internal supervision in the secondary schools, Samutsongkhram province at the high level in every aspects.
2. The comparisons of the teachers' opinions on internal supervision by the school sizes revealed that the teachers in the school with less than 1500 students and those in the school with more than 1500 students did not have different opinions on the internal supervision as a whole and in 4 aspects. They had different opinions at .05 level in the classroom action research: the teachers in the school with more than 1500 students perceived higher than those in the school with less than 1500 students. The teachers with different teaching experiences did not have different opinions on the internal supervision as a whole and in every aspects. The teachers in different learning-substance groups did not have different opinions on the internal supervision as a whole and in 4 aspects. They had different opinions at .05 level in the curriculum development: the teachers in the Art Learning Substance Group perceived higher than those in the Occupation and Technology Learning Substance Group and those in the Foreign Language Substance Group.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของ
ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ของ บัณฑิต มนตราพันธ์ ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบุลย์ อ่อนมั่ง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งของ อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง คณะกรรมการสอบโครงร่างสารนิพนธ์ ที่ได้ให้ความกรุณาในการให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี จนสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย ที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ ชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์ และให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นายประภัสสร อินทรประเสริฐ และนางสาวกุศลิน แสงวัชรสุนทร ศึกษานิเทศก์ ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 10 นางยุบล อันล้ำเลิศ ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีทธาสุมุท และนายบุญลือ คชเสนีย์ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนศรีทธาสุมุท ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมือวิจัยให้มีความสมบูรณ์

ขอขอบคุณ นายจรรูวัตร นาควิมล ที่ให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดทำตารางแสดงผล

ขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่น 20 ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กันตลอดมา

ขอขอบคุณญาติพี่น้องทุกๆ คนในครอบครัว ที่คอยให้กำลังใจ ความห่วงใย และช่วยเหลือในทุกๆ ด้านแก่ผู้วิจัย คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดาผู้ให้กำเนิด คุณตา คุณยายที่ได้เลี้ยงดูอบรมสั่งสอน และครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย จนผู้วิจัยประสบความสำเร็จมาได้จนถึงปัจจุบันนี้

บัณฑูร มนตราพันธ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
สมมุติฐานในการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
การนิเทศการศึกษา	12
ความหมายของการนิเทศการศึกษา	12
ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	13
ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา	14
หลักการนิเทศการศึกษา	16
กระบวนการนิเทศการศึกษา	17
การนิเทศภายในโรงเรียน	21
ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน	21
ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน	22
ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน	25
หลักการนิเทศภายในโรงเรียน	26
กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน	29
ลักษณะงานนิเทศภายในโรงเรียน	31
ลักษณะงานนิเทศภายในโรงเรียนตามแนวคิดของกลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน	36
การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	36
การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	39
การพัฒนาทางวิชาชีพ	41
การพัฒนาหลักสูตร	44
การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารเกี่ยวกับตัวแปรอิสระ	52
ขนาดโรงเรียน	52
ประสบการณ์การปฏิบัติการสอน	53
กลุ่มสาระการเรียนรู้	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55
งานวิจัยในประเทศ	55
งานวิจัยในต่างประเทศ	60
3 วิธีดำเนินการวิจัย	62
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	62
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	65
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	85
ความมุ่งหมายของการวิจัย	85
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	85
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	86
การเก็บรวบรวมข้อมูล	86
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	86
สรุปผลการวิจัย	87
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะ	92

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	101
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	102
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	110
ภาคผนวก ค การหาคุณภาพของเครื่องมือ	112
ภาคผนวก ง หนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ และขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย	117
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	131

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 งานหลักและงานสนับสนุนของการบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน	33
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัย	69
4 การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียน มัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามรายด้าน	71
5 การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียน มัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านที่ 1 การให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง	72
6 การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียน มัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านที่ 2 การพัฒนาทักษะการทำงาน กลุ่ม	73
7 การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียน มัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านที่ 3 การพัฒนาทางวิชาชีพ	74
8 การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียน มัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านที่ 4 การพัฒนาหลักสูตร.....	76
9 การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียน มัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านที่ 5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในชั้นเรียน	77
10 การเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามตัวแปรขนาด โรงเรียน	78
11 การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียน มัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามตัวแปรประสบการณ์การปฏิบัติ การสอน	79
12 การเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามตัวแปร ประสบการณ์การปฏิบัติการสอน	80
13 การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียน มัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้	82

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 การเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามตัวแปรกลุ่มสาระ การเรียนรู้	83
15 การวิเคราะห์ความแตกต่างของการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตาม ความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ	84
16 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม	113
17 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	116

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ ความรู้และภูมิปัญญาของแต่ละสังคมได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพ และความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติของประเทศ ได้ส่งผลให้หลายประเทศต่างหันกลับมาทบทวนบทบาทและแนวทางการจัดการศึกษาของประเทศอย่างจริงจัง เพื่อเป้าหมายสร้างและพัฒนากำลังคนที่มีความสามารถที่จะนำการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศให้ก้าวสู่สังคมในอนาคตได้อย่างมั่นคง (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2554: 1)

ประเทศไทยเองก็ได้มีความตระหนักถึงความสำคัญในประเด็นดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากการจัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552ก: 9-12) ได้ประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ผ่านมา การศึกษาวิจัย ทิศทางการศึกษา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาไทยในอนาคต จึงกำหนดเป้าหมายภายในปี 2561 ให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ซึ่งจะส่งผลให้คนไทยยุคใหม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก และความภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียจการทุจริต และต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง และสามารถก้าวทันโลก นอกจากนี้ผู้เรียนทุกระดับ/ประเภท การศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น กำลังแรงงานและผู้สูงอายุได้รับการศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีทักษะและความรู้พื้นฐานทั้งในการดำรงชีวิตและในการทำงานอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เด็กก่อนวัยเรียนได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมให้สามารถเรียนรู้ และมีพัฒนาการตามวัย มีความพร้อมศึกษาเรียนรู้ในระดับสูง ขึ้น ผู้ด้อยโอกาส ยากไร้ พิการหรือทุพพลภาพ อยู่ในสภาวะยากลำบาก บกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา และชนต่างวัฒนธรรม ได้รับการบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเสมอภาค

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง คือ คุณภาพของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนทุกระดับ/ประเภทการศึกษาต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น แต่การที่คุณภาพของผู้เรียนจะสูงขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญประการหนึ่งย่อมมาจากครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้จัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนโดยตรง แต่จากผลการวิจัยสภาพปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552ข: ข-จ) พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนมีอยู่หลายประการ ซึ่งเมื่อพิจารณาสภาพและปัญหาด้านครู พบว่า ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ครูขาดการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนา แนวทางการแก้ปัญหา

คือ ควรจัดระบบการนิเทศการศึกษาให้ครูได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์เฉพาะวิชา และจัดระบบการนิเทศภายในโรงเรียนที่สามารถพัฒนาศักยภาพด้านการสอนของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีระบบติดตาม และประเมินผลการพัฒนาครู ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการได้รับการนิเทศของครูมีความเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียน ดังที่เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2556: ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการศึกษา คือ คุณภาพการศึกษาหรือคุณภาพของผู้เรียน ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาก็คือ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้แนวทางหรือวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย การนิเทศเป็นวิธีการหนึ่งของการพัฒนาซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษา เพราะภารกิจต่างๆ ของสถานศึกษาจะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้หรือไม่ นั้น ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาโดยผ่านการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับที่จิตติภัทร ประสิทธิ์พร (2556: ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศ คือ การช่วยเหลือ สนับสนุน ชี้แนะ แนะนำ ให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หลักสำคัญ เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เป้าหมายอยู่ที่ “คุณภาพผู้เรียน” โดยมีครูเป็นตัวกลาง และเน้นบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย

ดังนั้นการนิเทศการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรได้ แต่ในสภาพปัจจุบันมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติการณ์เทศการศึกษาได้ครบถ้วน จึงทำให้ไม่สะดวกในการปฏิบัติงานนิเทศ และบุคลากรศึกษานิเทศก์มีน้อย นอกจากนี้ในสภาพปัจจุบันสถานศึกษาบางแห่งมีบุคลากรส่วนหนึ่งที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี รวมทั้งเป็นผู้รู้และเข้าใจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน และมีความใกล้ชิดครู รู้จุดเด่นจุดด้อยได้ดีกว่า ดังนั้นระบบการนิเทศการศึกษาที่เหมาะสมก็คือ “การนิเทศภายในโรงเรียน” (กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. 2556: ออนไลน์)

จุดกำเนิดของคำว่า “การนิเทศภายในโรงเรียน” ได้เริ่มขึ้นเนื่องจากการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาต่างๆ โดยศึกษานิเทศก์ภายนอกนั้นเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากไม่สามารถติดตามให้การนิเทศอย่างสม่ำเสมอได้ ประกอบกับในช่วงระยะหลังบุคลากรในสถานศึกษาต่างๆ มีความรู้สูงขึ้นจึงเห็นสมควรให้บุคลากรภายในสถานศึกษาต่างๆ ดำเนินการนิเทศกันเอง เป็นการแบ่งเบาภาระของศึกษานิเทศก์ซึ่งอยู่ภายนอก และเป็นการเร่งการพัฒนาคุณภาพบุคลากรประจำการให้เป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ในช่วงเวลาต่อมาได้มีการขยายขอบเขตของการนิเทศภายในสถานศึกษาออกไปอีกถึงการนิเทศการศึกษาภายในกลุ่มสถานศึกษาอีกด้วย (อัญชลี ธรรมะวิสิกุล. 2552: ออนไลน์) การนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นการนิเทศการศึกษาเพื่อ

พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยอาศัยแนวคิดในการกระจายอำนาจทางการศึกษา ที่สนับสนุน ส่งเสริม และหาแนวทางให้เกิดกระบวนการที่ผู้นิเทศ ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน ครูต้นแบบ ฯลฯ ซึ่งเป็นบุคลากรภายในโรงเรียนหรือ สถานศึกษานั้นๆ ดำเนินการนิเทศโดยใช้ภาวะผู้นำเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการ ประสานงานและการใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ อันจะส่งผลต่อการพัฒนางานของโรงเรียนนั้นๆ โดย ส่วนรวม (จิตภัทร ประสิทธิ์พร. 2556: ออนไลน์) ซึ่งการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นวิธีการสำคัญ อย่างหนึ่งในการบริหารการศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้น เพราะเป็นกิจกรรม ที่ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานภายในโรงเรียนสามารถปฏิบัติงานในขอบเขตที่ตนเองรับผิดชอบประสพ ความสำเร็จเป็นไปตามมาตรฐานและสอดคล้องกับระเบียบวิธีการดำเนินงานที่กำหนดไว้ การนิเทศ ภายในโรงเรียนจึงเป็นยุทธวิธีที่ผู้เกี่ยวข้องควรหาแนวทางดำเนินการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. 2556: ออนไลน์) ดังนั้นผู้บริหารควรมีบทบาท ต่อการนิเทศในสถานศึกษา โดยต้องมีบทบาทในการบริหารจัดการให้ระบบการนิเทศเกิดขึ้นใน สถานศึกษาและบริหารจัดการให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบทบาทในฐานะ ผู้นิเทศการศึกษา ซึ่งต้องแสดงบทบาทในการเป็นผู้นำ ผู้เอื้ออำนวย ผู้ประเมิน ผู้เสริมกำลังใจ นักสื่อสาร และผู้สอนแนะหรือเป็นที่ปรึกษาให้กับครู (เก็จกนก เอื้อวงศ์. 2556: ออนไลน์)

ที่ผ่านมาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ยังไม่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้จากการวิเคราะห์มีสาเหตุจากหลายประการ เช่น โรงเรียนจัดกิจกรรม การนิเทศไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาปัจจุบันของโรงเรียน และไม่ได้เกิดจากความต้องการของ บุคลากรในโรงเรียนโดยตรง (ศรีสุตา แสงพันธ์. 2550: 2-3) และเมื่อพิจารณาผลการทดสอบ ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ทั้งในระดับประเทศ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับจังหวัด ก็พบว่าในทุกๆระดับก็มีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ โดยในจังหวัดสมุทรสงครามนั้นผลการทดสอบ ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 คะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัด ของโรงเรียนมัธยมศึกษา 9 โรงเรียนในภาพรวมมีค่าค่อนข้างต่ำ เมื่อจำแนกตามรายวิชาได้ข้อมูล ดังนี้ คือ วิชาภาษาไทยคะแนนเฉลี่ย 45.17 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมคะแนนเฉลี่ย 34.12 วิชาภาษาอังกฤษคะแนนเฉลี่ย 22.46 วิชาคณิตศาสตร์คะแนนเฉลี่ย 25.08 วิชาวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 30.01 วิชาสุขศึกษาและพลศึกษาคะแนนเฉลี่ย 56.20 วิชาศิลปะคะแนนเฉลี่ย 29.71 วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีคะแนนเฉลี่ย 52.62 ซึ่งมีเพียงวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา และ วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีเท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยเกิน 50 ดังนั้นถ้าใช้ผลการทดสอบ ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) เป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ก็พอบ่งบอก ได้ว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามยังไม่ประสบความสำเร็จ เท่าที่ควร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาวิธีการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น วิธีการ หนึ่งที่ได้ผลดีคือ การส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างจริงจังและเป็นระบบ เพื่อเป็น การช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา จึงเกิดความสนใจศึกษาการนิเทศภายใน โรงเรียนมัธยมในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามแนวคิดของกลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon) 5 ด้าน คือ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีประสบการณ์การปฏิบัติการสอนแตกต่างกัน และสังกัดกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันว่าจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เพื่อที่ผู้บริหารจะได้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนให้เหมาะสมกับครูแต่ละกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนและในระดับจังหวัดต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามขนาดโรงเรียน ประสบการณ์การปฏิบัติการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยในครั้งนี้มีความสำคัญ ดังนี้

1. ทำให้ผู้บริหารได้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารเอง ตามแนวคิดของกลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon) 5 ด้าน คือ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งผู้บริหารสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาประเมินตนเองได้ว่าได้ปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมากน้อยแค่ไหนสอดคล้องกับความคิดเห็นของครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ได้รับการนิเทศหรือไม่
2. ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารซึ่งจำแนกตามขนาดโรงเรียน ประสบการณ์การปฏิบัติการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ของครูผู้สอน มาปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของตนเองให้สอดคล้องกับความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีความแตกต่างกันในด้านขนาดโรงเรียน ประสบการณ์การปฏิบัติการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูสังกัดอยู่

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากาหรนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีขอบเขตดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 9 โรงเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 395 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 9 โรงเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 196 คน ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ทำการสุ่มตัวอย่างโดยกำหนดสัดส่วนของจำนวนครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียนต่อจำนวนครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามทั้งหมด จากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของครูผู้สอน โดยจำแนกตาม

3.1.1 ขนาดโรงเรียน

- มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน
- มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน

3.1.2 ประสบการณ์การปฏิบัติการสอน

- 1-5 ปี
- 6-10 ปี
- มากกว่า 10 ปี

3.1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้

- ภาษาไทย
- คณิตศาสตร์
- วิทยาศาสตร์
- สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- สุขศึกษาและพลศึกษา
- ศิลปะ
- การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- ภาษาต่างประเทศ

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ได้แก่

- 3.2.1 การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง
- 3.2.2 การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม
- 3.2.3 การพัฒนาทางวิชาชีพ
- 3.2.4 การพัฒนาหลักสูตร
- 3.2.5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม** หมายถึง โรงเรียนที่เปิดการสอน ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมี ทั้งหมด 9 โรงเรียน คือ โรงเรียนศรัทธาสมุทร โรงเรียนถาวรานุกุล โรงเรียนท่าหาด โรงเรียนสกลวิสุทธิ โรงเรียนเมธีชุนหะวันวิทยาลัย โรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย โรงเรียนวัดบางกะพ้อม โรงเรียนเทพสุวรรณชาฎวิทยา และโรงเรียนวัดแก้วเจริญอำนวยการวิทย์
2. **ผู้บริหารโรงเรียน** หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งในที่นี้ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน
3. **ครูผู้สอน** หมายถึง บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม
4. **ขนาดโรงเรียน** หมายถึง การใช้จำนวนนักเรียนในโรงเรียนเป็นเกณฑ์ในการกำหนดขนาดของโรงเรียน ซึ่งในที่นี้แบ่งเป็น โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน และโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน
5. **ประสบการณ์การปฏิบัติการสอน** หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอน แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ 1-5 ปี 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี
6. **กลุ่มสาระการเรียนรู้** หมายถึง กลุ่มวิชาที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้แบ่งออกเป็น 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
7. **การนิเทศภายในโรงเรียน** หมายถึง การดำเนินการของผู้บริหารเพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือแก่ครูในโรงเรียน เพื่อการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาการทำงานของครูให้มี ประสิทธิภาพ ส่งผลดีต่อคุณภาพของนักเรียน โดยเป็นการดำเนินการที่เกิดจากความร่วมมือกันของ บุคลากรภายในโรงเรียนเอง ซึ่งอาจมีบุคลากรภายนอกมาร่วมด้วยตามความเหมาะสม ซึ่ง ประกอบด้วยงาน 5 ด้าน คือ

7.1 การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง หมายถึง การที่ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การแนะนำสาริต

เทคนิควิธีการสอน การจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผลิตและประยุกต์ ใช้สื่อ การเรียนการสอน การให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง นอกจากนี้ยังเป็นการ ให้ความช่วยเหลือ แก้ปัญหา ให้คำปรึกษาในด้านอื่นๆ ที่ครูมีความคับข้องใจอีกด้วย

7.2 การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม หมายถึง การที่ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดวัตถุประสงค์ในการ ทำงาน ยอมรับในความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล สนับสนุนให้มีการทำงานร่วมกัน พร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานของบุคลากรแต่ละคนอย่างชัดเจนตามความถนัดและ ความสามารถ

7.3 การพัฒนาทางวิชาชีพ หมายถึง การที่ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีการ พัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้ที่จำเป็นในการทำงาน ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน การ ผลิตและการใช้สื่อนวัตกรรมที่ทันสมัย มีการศึกษาทำความเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล รวมไปถึง ส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสม

7.4 การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การที่ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนและร่วมมือกับ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลง และ/หรือปรับปรุง หลักสูตรของสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน สอดรับกับ แนวโน้มในอนาคต สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและชุมชน ตอบสนองตรงตามความต้องการและ ความสามารถของผู้เรียน

7.5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุน ให้คำแนะนำ และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการใช้ระเบียบวิธีการวิจัยมาช่วยในการ หาคำตอบหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน เช่น พฤติกรรมของผู้เรียน เทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน เป็นต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้านี้ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิด ในการวิจัย ดังนี้

ลักษณะของงานนิเทศภายในโรงเรียนอาศัยแนวคิดของกลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส- กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 301-420) ที่ได้กำหนดภารกิจการนิเทศ ภายในโรงเรียนว่าประกอบด้วยงาน 5 งาน คือ

1. การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance to Teachers) เป็นการให้ ความช่วยเหลือครูเพื่อช่วยให้ครูช่วยเหลือตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ความสัมพันธ์อันดี กับครูผู้สอนในการช่วยครูให้ปรับปรุงการสอน รวมทั้งการให้ความหวังช่วยเหลือในเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากเรื่องการจัดการเรียนการสอนด้วย

2. การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development) เป็นวิธีการที่สำคัญอย่างหนึ่งของการนิเทศการศึกษา โดยผู้นิเทศจะต้องพิจารณาบทบาทต่างๆ ของสมาชิกก่อนดำเนินการ คือการหาคำตอบว่ามีพฤติกรรมใดบ้างที่เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงบทบาทและความพร้อมของสมาชิกแต่ละคน และสมาชิกแต่ละคนเหล่านี้ได้แสดงบทบาทของตนมาแล้วมากน้อยเพียงใด มีบทบาทอะไรบ้างที่เกิดขึ้นมาแล้วและที่ยังขาดอยู่ โดยตระหนักว่าบทบาทที่เน้นงานและเน้นตัวบุคคลคือหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มที่ทุกคนต้องปฏิบัติ

3. การพัฒนาทางวิชาชีพ (Professional Development) เป็นเป้าหมายสำหรับครูและผู้นำเพื่อเป็นการฟื้นฟูครูและเพื่อการปรับปรุงด้านการเรียนการสอน ต้องมีการดำเนินงานใน 2 ระดับ ระดับแรก ครูรายบุคคลควรมีโอกาสได้เรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสนับสนุนการค้นหาคำตอบเป็นตัวตนของพวกเขาทั้งหลาย และเพื่อเป้าหมายการประกอบอาชีพผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพ ระดับสองครูเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและของชุมชน ควรมีการกำหนดร่วมกันในการเรียนรู้และทักษะดำเนินการ ความรู้และโปรแกรมนี้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้

4. การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) ครูจะใช้หลักสูตรให้ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือในการพัฒนา ซึ่งระดับการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาหลักสูตรมี 3 ระดับ คือ 1) การเลียนแบบ-บำรุงรักษา เป็นการร่วมพัฒนาหลักสูตรโดยปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหาร มักใช้ตำราและหนังสือคู่มือ 2) ประสานงาน เป็นการร่วมพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับนวัตกรรมหรือเนื้อหาหลักสูตรที่สัมพันธ์กับสถานการณ์ต่างๆ จะปรับเปลี่ยนเนื้อหาของหลักสูตรอยู่เสมอ และ 3) สร้างสรรค์ร่วมพัฒนาหลักสูตร โดยพิจารณาปัญหา ตั้งสมมติฐาน และหาวิธีการแก้ปัญหา และมักทดลองเพื่อหาคำตอบในชั้นเรียนอยู่เสมอ จะใช้ผลงานวิจัยประกอบการตัดสินใจ ปรับปรุงหลักสูตรในระดับชั้นเรียนและระดับโรงเรียน

5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) เป็นรูปแบบการวิจัยชนิดหนึ่งที่เน้นกระบวนการให้ได้ข้อมูลเพื่อนำผลวิจัยไปปรับปรุงการสอนของครูให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงสุด เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลายประเภท เช่น การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาหลักสูตร

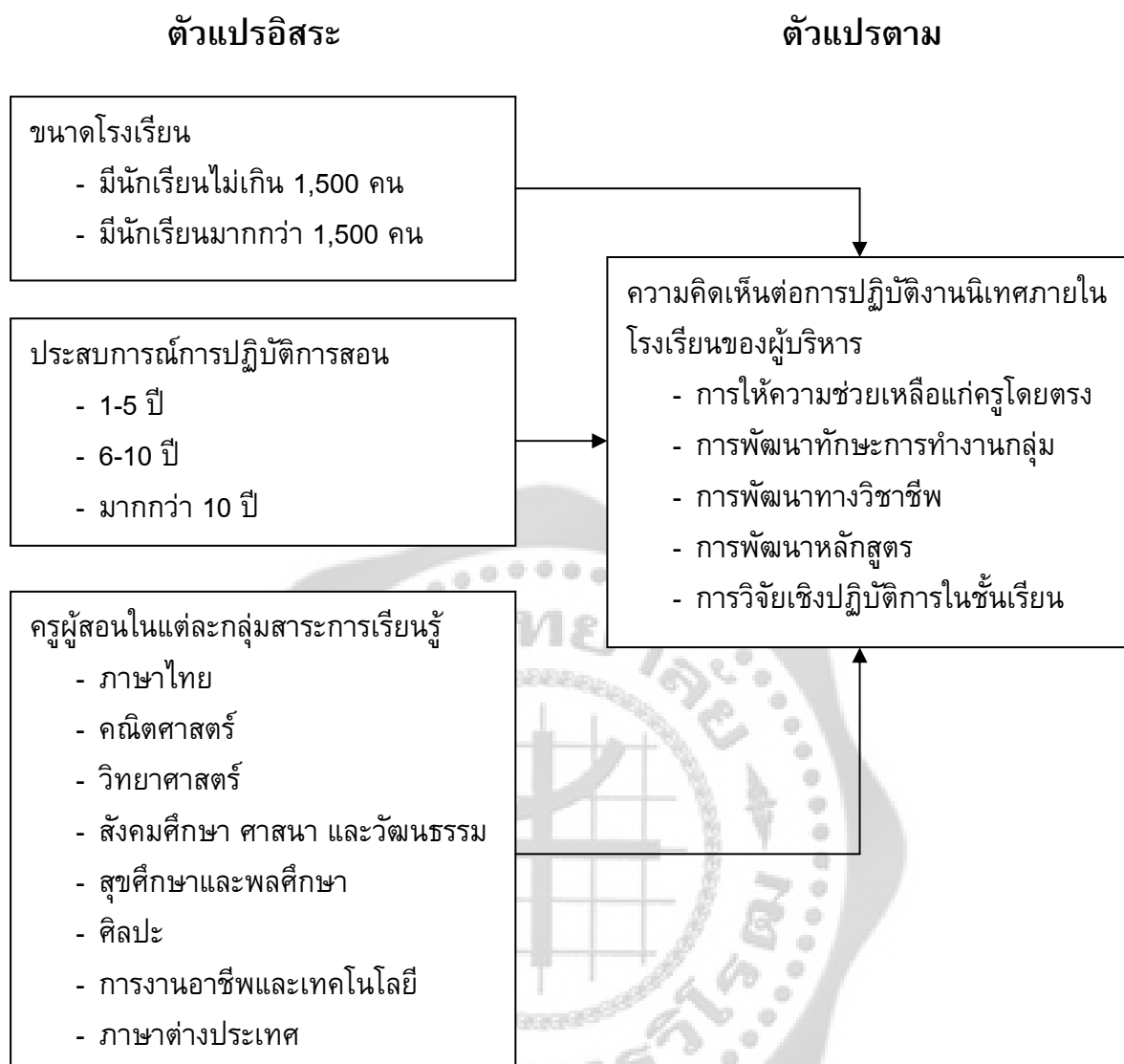
ตัวแปรต้นขนาดโรงเรียนได้แนวคิดจากงานวิจัยของ จูรี จันท์เจริญ (2539: บทคัดย่อ) และจินตนา สวินทร (2536: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาและพบว่า ความคิดเห็นของทั้งผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามขนาดโรงเรียน เช่นเดียวกับวิชัย เกียรติยาจารย์ (2536: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาและพบว่า ครูผู้ปฏิบัติการที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนต่างกัน โดยครูผู้ปฏิบัติการที่มีโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างจากครูผู้ปฏิบัติการที่มีโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ สอดคล้องกับวัชรินทร์ แสงศัพท์ (2528: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาและพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นว่าการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพแตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนแตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวแปรด้านประสบการณ์การปฏิบัติการสอนได้แนวคิดจาก เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (นุชลี คล้ายวันเพ็ญ. 2553: 101; อ้างอิงจาก เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2522: 131-132) ที่ได้เคยกล่าวไว้ว่า ความสามารถของมนุษย์เป็นผลมาจากสิ่งสำคัญ 3 ประการ คือ ความสามารถทางสมอง ประสบการณ์ และการศึกษาอบรม ซึ่งการมีประสบการณ์ในงานใดก็ตามย่อมส่งผลให้บุคคลปฏิบัติงานนั้นได้ดี และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548: 67) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ประสบการณ์จากสิ่งที่พบเห็นที่แตกต่าง บางคนได้รับความกดดันจากประสบการณ์อย่างหนึ่งก็มีผลต่อการรับรู้ ความเชื่อของบุคคลนั้น และใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินเรื่องต่างๆ ต่อไป ประสบการณ์การทำงานย่อมทำให้เกิดความชำนาญ ทำให้เกิดความผูกพันกับอาชีพและองค์กรไปด้วย ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าตัวแปรด้านประสบการณ์การทำงานเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา เช่น ทศนีย์ ชั่งใจ (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการการนิเทศการเรียนการสอนพลศึกษาของครูพลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ผลการเปรียบเทียบพบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี มีความต้องการนิเทศด้านการวัดผลและประเมินผลแตกต่างจากครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 6-10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป เชาวณีย์ สายสุดใจ (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาและพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากกว่า 10 ปี มีความต้องการในการนิเทศงานวิชาการในภาพรวมและรายด้านสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 6 ปี มีความต้องการในการนิเทศงานวิชาการสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตัวแปรด้านกลุ่มสาระการเรียนรู้ อาศัยการกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนสันติราษฎร์บริหารธุรกิจในพระอุปถัมภ์ฯ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน พบว่า ครูที่สอนประเภทวิชาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในโรงเรียนสันติราษฎร์บริหารธุรกิจในพระอุปถัมภ์ฯ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ด้านหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากหลักการและแนวคิดที่ได้กล่าวมา สามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ได้ตามภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ ดังนี้

1. ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารแตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการสอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารแตกต่างกัน
3. ครูที่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา
ในจังหวัดสมุทรสงครามในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตาม
หัวข้อต่อไปนี้

1. การนิเทศการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.3 ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา
 - 1.4 หลักการนิเทศการศึกษา
 - 1.5 กระบวนการนิเทศการศึกษา
2. การนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.3 ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.4 หลักการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.5 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
3. ลักษณะงานนิเทศภายในโรงเรียน
4. ลักษณะงานนิเทศภายในโรงเรียนตามแนวคิดกลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน
 - 4.1 การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง
 - 4.2 การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม
 - 4.3 การพัฒนาทางวิชาชีพ
 - 4.4 การพัฒนาหลักสูตร
 - 4.5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน
5. เอกสารเกี่ยวกับตัวแปรอิสระ
 - 5.1 ขนาดโรงเรียน
 - 5.2 ประสบการณ์การทำงาน
 - 5.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. การนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาในประเทศไทย เริ่มมีขึ้นพร้อมๆ กับการจัดการศึกษาอย่างมีแบบแผน ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่เรียกเป็นอย่างอื่น เช่น การดูแล การควบคุม การตรวจตรา ภายหลังได้วิวัฒนาการมาเป็นการนิเทศการศึกษาในปัจจุบัน (ประเสริฐ เศรษฐพันธ์. 2542: 144; อ้างอิงจาก สุพิชญา ธีระกุล; กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ และวิจิตร ธีระกุล. 2524: 16-17)

1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงการนิเทศการศึกษาและได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สันติ บุญภิรมย์ (2552: 204) สรุปความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง กิจกรรมหนึ่งในหลายๆ กิจกรรมของการบริหารการศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงเงื่อนไขการเรียนรู้และความเจริญงอกงามของผู้เรียน โดยมุ่งให้ผู้สอนได้ปรับปรุงวิธีการสอนและจัดกิจกรรมอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น กิจกรรมการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ กิจกรรมมนุษยสัมพันธ์

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545: 223) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2543: 54-60) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า คือ การให้คำปรึกษา ชี้แนะ แนะนำ และให้ความช่วยเหลือต่อกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงให้ได้ผลตามเกณฑ์ที่วางไว้

กิติมา ปรีดีดิถ (2541: 262) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการชี้แนะ แนะนำและให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุผลตามจุดหมายที่วางไว้

ดุสิต ทิวถนอม (2540: 4) ได้ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เป็นกระบวนการซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม การบริการและวิธีการต่างๆ ที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ

แฮร์ริส (Harris. 1985: 19) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง สิ่งบุคคลในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินงานหรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของโรงเรียน มุ่งให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผลในด้านการสอนเป็นสำคัญ

กูด (Good. 1973: 575) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง ความพยายามทุกอย่างของเจ้าหน้าที่ผู้จัดการศึกษา ในการให้คำแนะนำครูหรือบุคคลอื่นที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษา ให้รู้วิธีการเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ การศึกษา ช่วยในการพัฒนาครูและนักเรียน

จากความหมายของนักวิชาการดังที่ได้กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดเห็น รวมทั้งการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

เสรี ลาซโรจน์ (2550: 103) กล่าวโดยสรุปไว้ว่า การนิเทศการศึกษาก็คือกระบวนการอย่างหนึ่งในระบบบริหารการศึกษาที่ได้วิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่ไม่เปลี่ยนแปลง 3 ประการ คือ

1. พัฒนาผู้สอนและผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพมากขึ้น
2. พัฒนาวิธีการปฏิบัติงานของบุคคล กลุ่มบุคคล และองค์กร ทั้งในด้านการเรียน การสอนและงานที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. สร้างขวัญและความมั่นใจให้กับผู้เรียน ผู้สอน และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องให้สูงขึ้นทั้งในระดับบุคคลและองค์กร

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538: 7) ได้สรุปถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษานั้นมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาคน พัฒนาครู ให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนา งานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การศึกษา ช่วยประสานงานและความร่วมมือให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังจะสร้างความมั่นคงในอาชีพครู สร้างสรรค์กำลังใจให้แก่ครู เพื่อจะได้ร่วมมือกันพัฒนานักเรียนให้เกิดพัฒนาการตามความมุ่งหมายของการศึกษา

สงัด อุทรานันท์ (2530: 12) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคน การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรเหล่านั้นได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น
2. เพื่อพัฒนางาน การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนางานสอนให้ดีขึ้น
3. เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน รับผิดชอบร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำและผู้ตาม ไม่ได้เป็นการทำงานภายใต้การถูกบังคับและคอยตรวจตราหรือจับผิด
4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ ซึ่งถือว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการนิเทศ ทั้งนี้เพราะว่าขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากการนิเทศไม่ได้สร้างขวัญและให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว การนิเทศการศึกษาย่อมจะประสบผลสำเร็จได้ยาก

อดัม และดิกกี (ประเสริฐ เศรษฐพันธ์. 2542: 146; อ้างอิงจาก Adam; & Dickey. 1966: 12-13) กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศไว้ ดังนี้

1. เพื่อช่วยครูกำหนดและรู้วิธีการทำงานด้วยตนเอง
2. เพื่อช่วยครูให้รู้จักแยกแยะ วิเคราะห์ปัญหาของตนเอง โดยช่วยให้ครูรู้ว่าอะไรที่เป็นปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ และจะแก้ปัญหานั้นได้อย่างไร
3. เพื่อช่วยให้ครูรู้สึกมั่นคงในอาชีพ และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน
4. เพื่อช่วยให้ครูกู้คืนเคยกับแหล่งวิทยาการ และสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้
5. ช่วยเผยแพร่ให้ชุมชนเข้าใจถึงแผนการศึกษาของโรงเรียน และให้การสนับสนุนโรงเรียน
6. ช่วยให้ครูเข้าใจถึงปรัชญาและความต้องการทางการศึกษา

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างพัฒนาศักยภาพและเพิ่มพูนความรู้ให้กับครู นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้แก่ครูอีกด้วย

1.3 ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน เมื่อบุคลากรที่มีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้รับความรู้ ได้รับการแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน ได้รับความช่วยเหลือในส่วนที่มีปัญหา มีกรณีศึกษา ติดตาม รวมทั้งให้กำลังใจจากผู้นิเทศแล้วก็สามารถที่จะพัฒนางาน พัฒนาระบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ นั่นก็ย่อมหมายถึงนักเรียนก็จะมีคุณภาพตามไปด้วย (เอื้ออารี ท้วมเสม. 2549: 14) ซึ่งได้มีนักวิชาการกล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

ประเสริฐ เศรษฐพันธ์ (2542: 145) กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศการศึกษาเนื่องจากเหตุผล ดังนี้

1. สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปทุกขณะ การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
2. ความรู้ในสาขาต่างๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้งแม้แนวคิดในเรื่องการเรียนการสอนก็เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ
3. การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้การเรียนการสอนพัฒนาขึ้น จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะ หรือการนิเทศจากผู้ชำนาญการโดยเฉพาะ จึงทำให้แก้ไขปัญหาได้สำเร็จ ลุล่วง
4. การศึกษาของประเทศไทยไม่อาจจะรักษามาตรฐานไว้ได้ จะต้องมีการควบคุมดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษา

5. การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ครูก็ต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ ในขณะที่ทำงานในสถานการณ์จริง

6. การนิเทศการศึกษาแบบประชาธิปไตยจะช่วยลดช่องว่างระหว่างผู้บริหารศึกษานิเทศก์ ครู และบุคลากรอื่นๆ ของโรงเรียน ทุกคนจะตระหนักถึงปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นร่วมกัน และพร้อมใจกันแก้ปัญหา ไม่โยนความรับผิดชอบให้แก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ความรู้สึกว่าผู้บริหารหรือศึกษานิเทศก์คอยจับผิดจะหมดไป แต่มีหน้าที่ในการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรอื่นๆ ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542: 5) กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศการศึกษาว่า เกิดจากสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการที่จะพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศการศึกษาจึงมีความจำเป็น ดังนี้

1. สังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความรู้สาขาต่างๆ เพิ่มขึ้น และเทคโนโลยีก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว บุคลากรทางการศึกษา จำเป็นต้องปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการนิเทศการศึกษา ก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคน พัฒนางานและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

2. การนิเทศการศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในการช่วยเหลือและสนับสนุนให้กระบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพและบรรลุเป้าหมาย

3. การนิเทศการศึกษามีขอบข่ายการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นการรักษาควบคุมมาตรฐานการศึกษาของประเทศ

4. การประสานงานที่จะให้เกิดการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงาน และการรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อให้ความช่วยเหลือตามสภาพที่เหมาะสม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้กิจกรรมการนิเทศเป็นตัวกระตุ้นหรืออำนวยความสะดวก หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่เหมาะสม

กิติมา ปรีดีดีล (2532: 263-264) กล่าวว่า ในปัจจุบันการนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อกระบวนการเรียนการสอนมากด้วยเหตุผล ดังนี้

1. การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยาก จำเป็นต้องมีการนิเทศเพื่อเป็นการให้บริการแก่ครูจำนวนมากที่มีความสามารถต่างๆ กัน

2. การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครูแม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ครูก็ต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอในการเตรียมการสอน

3. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน

4. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้บุคคลทันสมัยอยู่เสมอเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ

จากที่ได้กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกขณะ องค์ความรู้ต่างๆ มีเพิ่มมากขึ้นทุกวัน ดังนั้นเทคนิควิธีการสอนรวมทั้งความรู้ต่างๆ จึงต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เพื่อคงไว้ซึ่งมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้การนิเทศการศึกษายังเป็นการลดช่องว่างระหว่างครูกับผู้บริหาร และยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้แก่ครูอีกทางหนึ่งด้วย

1.4 หลักการนิเทศการศึกษา

ในการที่จะดำเนินการนิเทศให้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยึดหลักการปฏิบัติ ซึ่งได้มีนักวิชาการกล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542: 10-11) ได้เสนอหลักการสำคัญของการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. การนิเทศการศึกษเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ลักษณะกระบวนการมีความหมายครอบคลุมถึงการทำงานเป็นทีม ขั้นตอน (Steps) มีความต่อเนื่อง (Continuity) ไม่หยุดนิ่ง (Dynamic) และมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ (Interaction) ในหมู่ผู้ปฏิบัติงานซึ่งลักษณะดังกล่าวล้วนเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ของการนิเทศที่ดีทั้งสิ้น

2. การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียนโดยผ่านตัวกลางสำคัญคือ ครู และบุคลากรทางการศึกษา

3. การนิเทศการศึกษเน้นบรรยากาศในการประชาธิปไตย

ชาติ มณีศรี (2542: 31-33) ได้เสนอหลักการนิเทศที่สามารถนำมาสู่ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการช่วยกระตุ้นเตือน การประสานงานและแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ครูโดยทั่วไป จึงอาจทำได้โดยการจัดให้มีการฝึกอบรมด้านวิชาชีพเพื่อให้ครูได้ทราบหลักวิธีการสอนโดยทั่วไป พัฒนาหลักวิชาความรู้โดยใช้เทคนิควิธีการสอนแบบใหม่ๆ ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ปรับปรุงแผนการเรียนการสอน โครงการสอน จัดทำวัสดุอุปกรณ์การสอนชนิดต่างๆ ทั้งที่หาได้ในโรงเรียนและในท้องถิ่นให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการประเมินผล ช่วยให้ครูมีประสบการณ์ในการเตรียมเครื่องมือประเมินผลชนิดต่างๆ สรุปผลการวัดผลและการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างดี

2. การนิเทศจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลให้โอกาสได้ใช้ความรู้ความสามารถเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของเด็กให้ดีขึ้น กระตุ้นให้ครูมีความคิดริเริ่มและมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน

3. การนิเทศเป็นกระบวนการส่งเสริม สร้างสรรค์ ควรหลีกเลี่ยงวิธีการบังคับและแบบแผนวิธีการที่เข้มงวดและขาดความยืดหยุ่น ควรสร้างบรรยากาศให้ครูได้พยายามคิดหาวิธีทำงานแบบใหม่ๆ ตามสติปัญญาของแต่ละคน

4. การนิเทศจะต้องมีความสัมพันธ์กับการปรับปรุงหลักสูตร ปัญหาในการใช้หลักสูตรการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ การรู้จักใช้แหล่งทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

5. การนิเทศ คือ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ ผู้นิเทศจะต้องยอมรับนับถือบุคคลอื่น มีความเห็นอกเห็นใจคนอื่น มีความซื่อตรงต่อหน้าที่และให้ความร่วมมือช่วยเหลือแก่คนอื่น

6. การนิเทศมุ่งเพื่อส่งเสริมบำรุงขวัญของครูให้สูงขึ้น สมฤทธิ์ผลการเรียนของนักเรียนขึ้นอยู่กับขวัญของครูที่ให้ ขวัญกำลังใจของครูดีการเรียนของนักเรียนจะดีตามไปด้วย

7. การนิเทศมีจุดมุ่งหมายที่จะขจัดช่องว่างระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้นิเทศจะต้องศึกษาและวางแผนเพื่อทราบความต้องการและปัญหาในชุมชน เร่งรัดครูสำรวจทรัพยากรในท้องถิ่นและนำมาใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในโรงเรียน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้นำชุมชนได้มีโอกาสร่วมวางแผนปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน

เซอร์จิโอวานนี และสตาร์เรตต์ (Sergiovanni; & Starratt. 1998: 42-43) กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เป็นการบริหารต้องคำนึงถึงการทำให้มีความสะดวกสบายทางวัตถุต่างๆ และรวมไปถึงการดำเนินการโดยทั่วไป การนิเทศต้องคำนึงถึงการปรับปรุงการเรียนโดยทั่วไป การบริหารและการนิเทศโดยหน้าที่แล้วไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ทั้งสองอย่างจะต้องมีส่วนร่วมสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีส่วนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องการดำเนินงานด้านระบบการศึกษา การนิเทศที่ดีจะต้องอยู่บนพื้นฐานทางปรัชญาวิทยาศาสตร์ และปรัชญาประชาธิปไตย ยึดทัศนคติและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ต้องใช้กระบวนการแก้ปัญหา การศึกษา การปรับปรุง และประเมินผลทั้งส่วนที่เป็นกระบวนการและผลที่เกิดขึ้น เป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ไม่ใช่การเขียนใบสั่งให้ทำ มีการวางแผนอย่างเป็นระเบียบ มีการประสานความร่วมมือและจัดให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และต้องส่งเสริมหาแนวทางการประเมินบุคลากร วิธีการและผลจะต้องมุ่งไปสู่มาตรฐานที่ตั้งไว้

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษานั้นจะต้องยึดหลักความเป็นประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความต้องการและความคิดเห็นในเรื่องที่จะรับการนิเทศ พร้อมทั้งต้องยอมรับในความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล การนิเทศควรเป็นไปในลักษณะของการสร้างสรรค์ พัฒนา ไม่ควรบังคับหรือกล่าวโทษกัน ควรเอื้ออาทรช่วยเหลือ และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

1.5 กระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึง ลำดับขั้นตอนในการดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ มีแบบแผน อย่างประสานสัมพันธ์กัน กระบวนการในการนิเทศการศึกษาเป็นสิ่งที่

จำเป็นและสำคัญยิ่ง ผู้นิเทศจะต้องกำหนดขึ้นใช้ในการนิเทศเพื่อช่วยให้การนิเทศงานการศึกษา ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ (อเนก ส่งแสง. 2540: 57-58) ซึ่งได้มีนักวิชาการกล่าวถึง กระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

ซารี มณีศรี (2542: 87-90) ได้สรุปกระบวนการในการนิเทศการศึกษา ให้ได้รับความสำเร็จ ซึ่งจะต้องประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. กระบวนการเกี่ยวกับการวางแผน (Planning Processes)

1.1 การคิด (Thinking) การวางแผนการนิเทศเกี่ยวข้องกับการคิดวางแผนที่จะทำให้อนาคตตามลำดับก่อนหลัง

1.2 การจัดทำตารางงาน (Scheduling) เพื่อให้มีแผนงานในข้อ 1.1 มีผลในเชิงปฏิบัติได้ง่ายต่อการปฏิบัติ จัดทำตารางรายงานนิเทศ กำหนดวันเวลา สถานที่ ให้แน่นอน

1.3 การทำโครงการ (Programming) โครงการเป็นที่รวบรวมของแผนงาน โดยเป็นขั้นนำแผนไปปฏิบัติ เช่น โครงการปรับปรุงการสอนประจำปีในโรงเรียน เป็นต้น

1.4 แผนงานที่ดีนำไปสู่การคาดคะเน (Forecasting) แผนงานเป็นเรื่องของการคิดที่จะทำอะไรในอนาคต การประมาณการที่ดีย่อมง่ายต่อการที่จะทำนายผลการทำงาน

1.5 ปรับปรุงการทำงานแผนการให้ดีขึ้น (Organizing Processes) ตระหนักในปัญหาและอุปสรรคของแผนงานที่เกิดขึ้นหาทางแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น งานการนิเทศการศึกษา เป็นงานที่ผูกพัน ชับซ้อนจะต้องแก้ไขให้เหมาะสมอยู่เสมอ

2. การจัดการ (Organizing Processes)

2.1 จัดจำแนกหน้าที่ (Distributing Functions) งานการนิเทศการศึกษามีหลายประการ ทั้งการฝึกอบรมประจำการ การจัดหลักสูตร และจัดบุคลากร เป็นต้น เพื่อมิให้งานเกิดความสับสน งานซับซ้อน ควรจำแนกให้เด่นชัด

2.2 การประสานงาน (Coordinating) ประโยชน์ของการประสานงาน คือ การสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ขจัดปัญหาการทำงานซับซ้อนกัน เป็นต้น และโดยหน้าที่ของผู้นิเทศ ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับฝ่ายบริหารการศึกษาโดยตรง

2.3 ชี้แหล่งข้อมูลวิชาการ (Resources Allocating) การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอน อำนวยความสะดวก จัดให้มีเครื่องใช้ในโรงเรียนทั้งที่หาเองได้และจัดทำขึ้น

2.4 จัดให้มีความสัมพันธ์ที่มีความต่อเนื่อง (Establishing Relationship) ความเป็นปึกแผ่นในหน่วยงานการนิเทศเป็นผลสืบเนื่องมาจากข้อ 2.2 มีผลกระทบต่อการนิเทศเป็นอย่างมาก

2.5 เป็นตัวแทน (Delegating) ตามลักษณะงานของศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่เป็นตัวแทนทางการศึกษามีบทบาทเป็นตัวแทนทั้งในการบริการด้านวิชาการ การประสานงานและด้านวิทยากร

3. การนำ (Leading Processes)

- 3.1 นำในการตัดสินใจ (Decision-making) กระบวนการนี้เทศมิได้มุ่งหมายการใช้อำนาจเผด็จการ หากแต่การตัดสินใจนั้นต้องมาจากหมู่คณะเป็นสำคัญ
- 3.2 ข้อเสนอแนะ (Suggesting) ให้คำปรึกษาแนะนำ
- 3.3 แรงจูงใจ (Motivation) กำลังใจมีวันหมดไปได้ การรักษาแรงจูงใจให้คงทนถาวรขึ้นอยู่กับ การตอบสนองความต้องการความเข้าใจการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องสวัสดิภาพเป็นสำคัญ
- 3.4 การสื่อความหมาย (Communication) กระบวนการนำในการนี้เทศภายในที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การใช้ความสามารถในด้านการติดต่อสื่อความหมายซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานการจัดการศึกษาของผู้นี้เทศเป็นสำคัญ
- 3.5 การคิดริเริ่ม (Initiating) บรรยากาศสำคัญในการคิดริเริ่มที่ภาวะผู้นำหากผู้นี้เทศเป็นผู้มีใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น สนับสนุนให้เขาคิด มองข้ามความผิดพลาดเล็กๆ น้อยๆ โดยไม่ตั้งใจ ปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้ครูอยากจะทำอะไรแปลกๆ ใหม่ๆ ข้อที่คำนึงก็คือลักษณะของสังคมไทยบางประการที่ทำให้คนไทยไม่อยากจะริเริ่มในกิจกรรมต่างๆ เช่น การติเพื่อทำลาย การนิทหาว่ากล่าว ผู้ที่ทำอะไรแล้วไม่สำเร็จ เป็นต้น
- 3.6 การสาธิต (Demonstrating) การนำในการสาธิต คือ การนำเผยแพร่ทางวิชาการ ผู้นี้เทศสาธิตบทเรียน สาธิตการสอนวิธีการต่างๆ แก่คณะครู สนับสนุนให้โรงเรียนมีการสาธิตวิชาการแก่ชุมชน เช่น จัดสัปดาห์เกษตร สัปดาห์วัฒนธรรม สาธิตเมื่อมีการเคลื่อนไหวทางวิชาการใหม่ๆ ในข้อนี้นอกจากโรงเรียนจะทำหน้าที่ในด้านการประชาสัมพันธ์กับภายนอกแล้วยังเป็นการนำให้ชุมชนมองเห็นความสำคัญของโรงเรียนเข้าใจโรงเรียนสนับสนุนโรงเรียนในโอกาสต่อมา
4. การควบคุม (Controlling Processes)
- 4.1 ทำให้ถูกต้อง (Taking Corrective action) การควบคุมในการนี้เทศแตกต่างจากการควบคุมทางการบริหาร เพราะการนี้เทศให้พระคุณมากกว่าพระเดช เมื่อผู้นี้เทศทราบได้ทราบข้อบกพร่องข้อผิดพลาดของครู ผู้นี้เทศจะใช้เทคนิคในการนี้เทศในการแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ซึ่งเป็นไปเพราะครูมีความเชื่อถือศรัทธาในหลักการความร่วมมือในด้านนี้
- 4.2 ความเจริญงอกงาม (Expediting) ในกรณีการกระทำถูกต้องหรือการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพผู้นี้เทศย่อมช่วยให้กิจการนั้นประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น
- 4.3 การกล่าวโทษเป็นลายลักษณ์อักษร (Reprimanding) การทำงานร่วมกับบุคคลหลายประเภท เรายอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นพื้นฐาน บุคคลบางคนยอมง่ายแก่การแนะนำ บางคนจะต้องใช้หลักการเข้มงวดกวดขันจึงจะยอมเปลี่ยนแปลงแก้ไข ดังนั้น ผู้นี้เทศจะต้องใช้หลักสำหรับบุคคลประเภทต้องพรั่าสอนอยู่เสมอเพื่อให้เขาได้ปรับปรุงตนเอง
- 4.4 บทกำหนดโทษ (Applying Sanctions) เมื่อแนะนำช่วยเหลือด้วยประการต่างๆ แต่ไม่มีการปรับปรุงแก้ไข บทกำหนดโทษเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการบริหารทั่วไป
5. กระบวนการประเมินผล (Assessing Processes) การประเมินค่าของสิ่งใดๆ

เป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายของสิ่งนั้น

6. พิจารณาผลงาน (Judging Performance) ประเมินค่าผลงานว่าดี-เลว อย่างไร (Measuring Performance) วัดผลสัมฤทธิ์ผลของการปฏิบัติงานแล้วสรุปประเมินผลงานนั้นๆ

แฮร์ริส (Harris. 1985: 10) ได้เสนอกระบวนการนี้เทศเป็น 6 ขั้นตอน คือ

1. การประเมินสภาพการทำงาน (Assessing) เป็นกระบวนการศึกษาถึงสภาพต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจะศึกษาถึงธรรมชาติและความสัมพันธ์ของเรื่องต่างๆ การสังเกตเป็นการมองสิ่งรอบตัวด้วยความละเอียดถี่ถ้วน การทบทวนเป็นการตรวจสอบสิ่งรอบตัวอย่างตั้งใจ การวัดพฤติกรรมการทำงาน และการเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงาน

2. การจัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing) เป็นกระบวนการกำหนดความสำคัญของงาน ตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และกิจกรรม ตามลำดับความสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยงานต่อการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์เฉพาะ ทางเลือก และการจัดลำดับความสำคัญของงาน

3. การออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) เป็นกระบวนการวางแผนหรือกำหนดโครงการต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยประกอบด้วยงานการจัดสายงาน เป็นการจัดส่วนประกอบต่างๆ ของงานให้สัมพันธ์กัน การหาวิธีการนำเอาทฤษฎีหรือหลักการไปสู่การปฏิบัติ การเตรียมการต่างๆ ให้พร้อมที่จะทำงาน การจัดระบบการทำงาน และการกำหนดแผนในการทำงาน

4. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) เป็นกระบวนการกำหนดทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยงานการกำหนดทรัพยากรที่ต้องใช้ ความต้องการของหน่วยงานต่างๆ จัดสรรทรัพยากรไปให้หน่วยงานต่างๆ กำหนดทรัพยากรที่จำเป็นจะต้องใช้สำหรับความมุ่งหมายเฉพาะอย่าง และมอบหมายบุคลากรให้ทำงานในแต่ละโครงการหรือแต่ละเป้าหมาย

5. การประสานงาน (Coordination) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับงาน เวลา วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อย่าง เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงบรรลุผล ซึ่งประกอบด้วยงานการประสานการปฏิบัติในฝ่ายต่างๆ ให้ดำเนินการไปด้วยความราบรื่น สร้างความกลมกลืนและความพร้อมเพรียงกัน ปรับการทำงานในส่วนต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพให้มากที่สุด กำหนดเวลาในการทำงานในแต่ละช่วง และสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้น

6. การอำนวยการ (Directing) เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดสภาพที่เหมาะสมที่จะสามารถบรรลุผลแห่งการเปลี่ยนแปลงให้มากที่สุด ได้แก่งานการแต่งตั้งบุคลากร กำหนดแนวทางหรือกฎเกณฑ์ในการทำงาน ระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับเวลา ปริมาณ หรืออัตราเร่งในการทำงาน แนะนำการปฏิบัติงาน และตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกในการปฏิบัติงาน

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับขั้นตอนในการทำงานอื่นๆ กล่าวคือ ควรมีการประเมินสภาพ

ทั่วไปของการทำงานเพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศก่อน จากนั้นนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ มาทำให้ในการวางแผนและกำหนดแนวทาง วิธีการ และจุดประสงค์ในการนิเทศ โดยต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น เวลา สถานที่ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้พร้อมเมื่อทำการนิเทศแล้วควรมีการประเมินผลเพื่อการพัฒนาต่อไป

2. การนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกระบวนการเชิงบริหารจัดการทางวิชาการด้านการศึกษามีมานานแล้ว เพื่อช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ให้บังเกิดขึ้นภายในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง การนิเทศภายในโรงเรียนจะเป็นฐานสำคัญเชิงบริหารที่เกิดจากความร่วมมือและยึดหลักความเสมอภาคและความเป็นประชาธิปไตยของบุคลากรในโรงเรียนร่วมกัน มีข้อปฏิบัติหรือข้อตกลงร่วมกันที่จะร่วมจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามนโยบายการจัดการศึกษาและหลักสูตรกำหนดไว้ (สุรศักดิ์ ปาเฮ. 2545: 25)

คำว่า “การนิเทศภายในโรงเรียน” หรือ “การนิเทศภายในสถานศึกษา” เป็นคำเรียกสั้นๆ ได้มาจากคำเต็มว่า “การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน” หรือ “การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา” การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นคำที่เรียกกันภายในระบบการศึกษาของประเทศไทยเท่านั้น สำหรับในต่างประเทศจะไม่ใช้คำเช่นนี้ แต่จะมีคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า การนิเทศภายในโรงเรียนของเราก็คือ “Personalized Supervision” (สังต์ อุทรานันท์. 2530: 108)

การนิเทศการศึกษาในระบบการศึกษาของไทยนั้นได้เริ่มเป็นที่รู้จักคุ้นเคยในฐานะที่เป็นงานของศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นตำแหน่งของบุคลากรที่อยู่ภายนอกสถานศึกษา และประการสำคัญสมัยก่อนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถยังมีจำนวนจำกัด ดังนั้นการช่วยเหลือและพัฒนาครูประจำการให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นจึงต้องอาศัยศึกษานิเทศก์ แต่การดำเนินการยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากไม่สามารถติดตามให้การนิเทศอย่างสม่ำเสมอได้ ประกอบกับปัจจุบันครูอาจารย์มีคุณวุฒิสูงขึ้น โรงเรียนมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ระบบการนิเทศการศึกษาจึงต้องปรับปรุงพัฒนาให้ทันกับสภาพปัจจุบันที่เปลี่ยนไป การนิเทศการศึกษภายในโรงเรียนจึงเป็นแนวทางหนึ่งในความพยายามที่จะปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. 2542: 175)

2.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงการนิเทศภายในโรงเรียนและได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้
 กรองทอง จิระเดชากุล (2550: 4) ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจและสติปัญญา ให้เต็มตามวัยและศักยภาพ หรือ การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูใน

สถานศึกษานั้นในการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547: 22) กล่าวว่า การนิเทศภายใน คือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียนเพื่อการปรับปรุงตัวของเขา ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545: 223) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การนิเทศที่มีการริเริ่มและจัดดำเนินการโดยบุคลากรภายในสถานศึกษา และในหลายโอกาสก็เชิญบุคคลภายนอกเป็นวิทยากรมาร่วมโครงการ

วัชรา เล่าเรียนดี (2545: 130) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการนิเทศการศึกษาและกิจกรรมต่างๆ ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่จัดดำเนินการในโรงเรียน โดยบุคลากรในโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนโดยตรง

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545: 26) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียน ในการที่จะปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการทำงาน ของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542: 176) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542: 131) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้ อยู่ในโรงเรียนร่วมกันจัดทำเพื่อให้ประสิทธิภาพการสอนของครูเพิ่มขึ้น และครูผู้สอนมีทัศนคติที่ดี ต่อหน่วยงานมีความพึงพอใจที่จะกระทำหน้าที่ของตนให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

จากความหมายของนักวิชาการดังที่ได้กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการเพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือแก่ครูในโรงเรียน เพื่อการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลดีต่อคุณภาพของนักเรียน โดยเป็นการดำเนินการที่เกิดจากความร่วมมือกันของบุคลากรภายในโรงเรียนเอง ซึ่งอาจมีบุคลากรภายนอกมาร่วมด้วยตามความเหมาะสม

2.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนมีความมุ่งหมายเดียวกันกับความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา คือ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของครูให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น (บุญเลิศ ชัยเดช. 2548: 18) ซึ่งได้มีนักวิชาการกล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545: 226) กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา มีดังนี้

1. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหารและงานวิชาการของสถานศึกษา
2. เพื่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ วิจัย และประเมินผล เพื่อปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
4. เพื่อพัฒนาหลักการ และสื่อการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน และเอกสารทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการ และความจำเป็นของสถานศึกษาและครูอาจารย์

5. เพื่อพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะครูอาจารย์ให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อันจำเป็นที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน การจัดการศึกษา ทั้งให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545: 26-27) กล่าวถึงวัตถุประสงค์สำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ครูอาจารย์ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการบริหารและวิชาการ เช่น กำหนดทางเลือก การสร้างสื่อและเครื่องมือการเรียนการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้อันเหมาะสมกับสภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

2. เพื่อให้ครูอาจารย์สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered)

3. เพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถแก้ไขปัญหาได้

4. เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม สร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้สอน

5. เพื่อมุ่งให้เกิดความร่วมมือและประสานงานกันเป็นอย่างดีภายในระบบงานของโรงเรียน/สถานศึกษา

6. เพื่อควบคุมมาตรฐานและพัฒนางานด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการก้าวสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) ในปัจจุบัน

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542: 178) กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนก็เพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน การพัฒนาหลักสูตร สร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีให้แก่ครู

อัญชลี โพธิ์ทอง (2541: 87-88) ได้สรุปความมุ่งหมายของการนิเทศภายในซึ่งถือเป็นหัวใจของการนิเทศ 4 ประการ คือ

1. พัฒนาคณะ การนิเทศการศึกษาเป็นการให้คำแนะนำช่วยเหลือ เมื่อนิเทศแล้วบุคลากรในหน่วยงานได้รับความรู้และมีความสามารถในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

2. พัฒนางาน การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างสรรค์วิธีทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ประสานสัมพันธ์ การนิเทศการศึกษาเป็นการร่วมมือ สร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน
4. การสร้างขวัญและกำลังใจ การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจ ความสบายใจ และมีกำลังใจในการทำงาน

เอนก ส่งแสง (2540: 136-137) กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนสรุปได้ว่า เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุน ให้คำแนะนำ พัฒนาปรับปรุงกระบวนการเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียน ช่วยเหลือครูให้เข้าใจหลักสูตรและโครงสร้างในแต่ละระดับ สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงานของครูโดยการทำงานเป็นทีม ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนคือคุณภาพของนักเรียน โดยเน้นกระบวนการให้มาเป็นการเน้นทั้งระบบของการบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538: 64) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือครูในการพัฒนาปรับปรุงตนเอง
 2. เพื่อส่งเสริมให้มีการปรับปรุงหลักสูตร
 3. เพื่อช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอนของตนเองให้ดีขึ้น
 4. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนได้ช่วยเหลือเพื่อนครูด้วยกัน
 5. เพื่อส่งเสริมให้คณะครูที่มีความสนใจในนวัตกรรม สื่อ และอุปกรณ์การสอน
 6. เพื่อส่งเสริมให้คณะครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กนักเรียนให้สูงขึ้น
 7. เพื่อช่วยเหลือครูในการประเมินผลนักเรียน
 8. เพื่อส่งเสริมยั่วยุให้ครูรู้จักประเมินผลโครงการและการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในวิชาชีพของตน
 9. เพื่อช่วยให้ครูประสบผลสำเร็จและมีความรู้สึกมั่นคงในชีวิตและอาชีพ
- จากที่ได้กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาการทำงานของครู โดยส่งเสริม สนับสนุน ให้คำแนะนำในด้านต่าง ๆ สร้างขวัญและกำลังใจ ประสานสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจที่ดีในการทำงานร่วมกัน โดยอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ที่มีอยู่ภายในโรงเรียนเอง

2.3 ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน

การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของโรงเรียน/สถานศึกษาจะประกอบด้วยปัจจัยที่หลากหลาย องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งก็คือกระบวนการ “นิเทศภายในโรงเรียน” ซึ่งจะเป็นกลไกของการชี้หน้ให้ความช่วยเหลือ ควบคุมกำกับติดตามให้การปฏิรูปการเรียนรู้ภายในโรงเรียนก้าวไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุรศักดิ์ ปาเฮ. 2545: 26) ซึ่งได้มีนักวิชาการกล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545: 224-225) กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในสถานศึกษามีดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์มีจำนวนจำกัด ไม่สามารถนิเทศได้อย่างทั่วถึง และเจาะลึกถึงการเรียนการสอนในห้องเรียน มีการขยายตัวในด้านจำนวนสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา
2. การศึกษาด้านอาชีวศึกษา มีความหลากหลายในวิชาชีพความชำนาญ ความรู้เฉพาะสาขาทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ การจัดศึกษานิเทศก์ให้ครบตามสาขาและเพียงพอจึงเป็นสิ่งทำได้จำกัด
3. การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการใช้ทรัพยากรในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งบุคลากรมีจำนวนมากและมีความชำนาญในสาขา เป็นการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาด้วย
4. การประสานงานในสถานศึกษาจะสะดวกเพราะความคุ้นเคยกัน และการทำงานร่วมกันมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในการทำงาน
5. การประสานงานในสถานศึกษาจะสะดวก เพราะความคุ้นเคยกันมีการประชาสัมพันธ์งานได้ทั่วถึง

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542: 131) กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียนว่าการนิเทศภายในโรงเรียนจะช่วยให้เกิดผลดีในการดำเนินงานของโรงเรียนหลายประการ คือ

1. เป็นการช่วยส่งเสริมกำลังของศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารการศึกษาซึ่งไม่พอที่จะนิเทศการศึกษาได้อย่างทั่วถึง
 2. การนิเทศโดยบุคลากรของโรงเรียนเองนั้น ผู้นิเทศเป็นผู้ใกล้ชิดกับปัญหาที่มีอยู่ในโรงเรียนย่อมเป็นผู้รู้ปัญหาได้ดีและแก้ปัญหาได้ตรงจุดกว่าการที่จะให้คนภายนอกมานิเทศ
 3. ผู้นิเทศภายในโรงเรียนมีความคุ้นเคยกับครูอยู่แล้ว ทำให้บรรยากาศในการนิเทศทำได้อย่างเป็นกันเองไม่ต้องเสียเวลาสร้างความคุ้นเคยเหมือนศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหารภายนอกโรงเรียน
 4. ผู้นิเทศสามารถจะติดตามการปฏิบัติงานหรือผลการนิเทศได้ตลอดเวลา เพราะอยู่ใกล้ชิดกันและสามารถทำให้งานดำเนินไปถึงจุดมุ่งหมายโดยไม่ขาดความต่อเนื่อง
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538: 62) กล่าวถึง ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพด้านการเรียนการสอนภายในโรงเรียน
 2. ครูควรได้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนาความเจริญด้านการสอนและทางวิชาการ
 3. โรงเรียนต้องมีการนิเทศ เพราะโครงการที่ประกอบด้วยข้อมูลจากการนิเทศ ช่วยในการจำแนกคุณภาพครู และยังสามารถช่วยในการตัดสินใจแก้ปัญหาบางอย่างในโรงเรียนได้
 4. การนิเทศสามารถกระตุ้นนำทางความคิดใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นกับครูภายในโรงเรียนโดยเฉพาะกรณีที่น่าเอาเทคนิคและวิธีการใหม่ๆ ตลอดจนการวิจัยมาใช้เป็นการช่วยในการเก็บข้อมูลในการนิเทศการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ
 5. โรงเรียนมีความจำเป็นที่ต้องให้ครูทำการพัฒนาต่อเนื่องกันไป เพราะไม่มีหลักประกันว่าครูที่ผ่านสถาบันฝึกหัดครูแล้วจะสามารถเป็นครูที่มีประสิทธิภาพได้ตลอดไปโดยไม่ต้องมีการนิเทศ เพราะความก้าวหน้าทางวิชาการมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ
 6. เพื่อเป็นการให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วๆ ไป ปรัชญาของโรงเรียน วัตถุประสงค์ของโรงเรียน เพื่อช่วยให้การดำเนินการสอนบรรลุวัตถุประสงค์
 7. เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจของคณะครู และก่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในการทำงานเพื่อจะได้ร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายอันเดียวกัน มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความรักและภูมิใจในอาชีพที่ตนปฏิบัติอยู่
- จากที่ได้กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและความจำเป็นเนื่องจากการนิเทศโดยศึกษานิเทศก์ทำได้ไม่ทั่วถึง เพราะโรงเรียนมีการขยายตัวมากขึ้นทั้งด้านขนาดและจำนวน ในขณะที่ศึกษานิเทศก์ก็มีจำนวนน้อย ทั้งยังขาดความเข้าใจกับบริบทของโรงเรียน และขาดความใกล้ชิดคุ้นเคยกับครู ทำให้ไม่เข้าใจปัญหา ความต้องการที่แท้จริง ดังนั้นการนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งดำเนินการเองโดยบุคลากรภายในโรงเรียน จำทำให้เกิดความสะดวกกว่า เพราะบุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถที่หลากหลาย มีความใกล้ชิดคุ้นเคยและเข้าใจปัญหาต่างๆ ภายในโรงเรียนเป็นอย่างดี ทำให้บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเอง ประสานงานได้ง่าย สามารถดำเนินการได้ทันที

2.4 หลักการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียน โดยเฉพาะทางด้านวิชาการจะบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ดำเนินงานต้องมีหลักยึดในการทำงาน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2545: 227) ซึ่งได้มีนักวิชาการกล่าวถึงหลักการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

กรองทอง จิรเดชากุล (2550: 5) กล่าวถึง หลักการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. การดำเนินการนิเทศ จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ตามขั้นตอนกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียน
2. บุคลากรที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา

3. การนิเทศภายในโรงเรียน จะต้องสอดคล้องกับความต้องการ/จำเป็นในการพัฒนาครูและนักเรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545: 227) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. การนิเทศควรมีการบริหารงานเป็นระบบ และมีการวางแผนการดำเนินงานเป็นโครงการ

2. การนิเทศต้องถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน คือ มีความเป็นประชาธิปไตยเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงาน และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

3. การนิเทศเป็นงานสร้างสรรค์ เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคลให้แต่ละบุคคลได้แสดงออก และพัฒนาความสามารถเหล่านั้นได้อย่างเต็มที่

4. การนิเทศเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน โดยให้ครูอาจารย์ได้เรียนรู้ว่าปัญหาของตนเองเป็นอย่างไร จะหาวิธีการแก้ปัญหานั้นได้อย่างไร

5. การนิเทศเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น สร้างความเข้าใจระหว่างกัน สร้างมนุษยสัมพันธ์ มีวิธีการทำงานที่ดี และความสามารถที่จะอยู่ร่วมกันได้

6. การนิเทศเป็นการสร้างความผูกพัน และความมั่นคงต่องานอาชีพ รวมทั้งความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

7. การนิเทศเป็นการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครู ให้มีความรู้สึภภาคภูมิใจในอาชีพ เป็นอาชีพที่ต้องใช้วิชาความรู้และความสามารถ และสามารถที่จะพัฒนาได้

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542: 202-203) ได้กล่าวว่า หลักการสำคัญในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนผู้บริหารต้องถือว่าการนิเทศการศึกษาเป็นงานในความรับผิดชอบโดยตรงซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้ง 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ในการที่จะช่วยกันแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542: 134-135) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนที่ผู้เกี่ยวข้องน่าจะยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นภาระที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบและมีส่วนรับรู้ต่อความก้าวหน้าของครูในโรงเรียนที่มีผลต่อเนื่องจากโรงเรียน

2. ต้องทำงานร่วมกันและใช้วิธีการประชาธิปไตยกับการดำเนินงาน

3. ต้องเริ่มต้นด้วยการรู้สภาพปัญหาที่แท้จริง แล้วกำหนดแผนหรือแนวทางการแก้ปัญหา นั้น ๆ

4. มุ่งเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนไม่ใช่การจับผิดจึงต้องพยายามให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจและดำเนินงานให้เป็นไปตามอุดมการณ์

5. บุคลากรในโรงเรียนต้องยอมรับความจริงว่า ไม่มีใครจะมีความสามารถหรือเชี่ยวชาญไปทุกเรื่อง

6. มุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน ทำให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

อเนก ส่งแสง (2540: 6) ได้ให้หลักการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. การนิเทศต้องมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีนโยบาย จุดมุ่งหมาย และแนวทางในการปฏิบัติการนิเทศที่แน่นอน ชัดเจน เป็นไปตามกฎเกณฑ์และสภาพปัญหาหรือความเป็นจริงในเรื่องนั้นๆ มีวิวัฒนาการทั้งด้านเนื้อหา สารระ เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ ตลอดจนกลวิธีในการนิเทศ มีการติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างมีระบบ

2. การนิเทศเป็นการช่วยกระตุ้น ประสานงาน และแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ผู้สอนและผู้เรียนมากกว่าการจับผิด มีการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อครูจะได้เข้าใจหลักการสอนทั่วไป พัฒนาเทคนิควิธีสอนให้มีประสิทธิภาพ ฝึกทักษะและประสบการณ์ในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน พัฒนาเจตคติในการเรียนการสอนให้อยู่ในเกณฑ์ดี ปรับปรุงเอกสาร แผนการสอน เป็นต้น

3. การนิเทศตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย ผู้นิเทศเป็นผู้นำทางด้านวิชาการไม่ใช่ผู้ใช้อำนาจ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมให้มีการแสดงออกโดยทั่วถึง ผู้รับการนิเทศมีอิสระคิดริเริ่มและมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติงาน ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

4. การนิเทศเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีขั้นตอนการนิเทศตามลำดับ มีระเบียบวิธีการ มีการรวบรวมข้อมูลและสรุปผลมาใช้ในการนิเทศ มีการประเมินผลและติดตามผล

สมเดช สีแสง (2539 : 139) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศภายในโรงเรียนว่าเป็นสิ่งที่บอกให้ทราบถึงทิศทางของการจัดการนิเทศศึกษา โดยยึดหลักสำคัญคือ

1. การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกระบวนการพัฒนางานร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน และคณะครูรับการนิเทศ โดยปฏิบัติอย่างมีขั้นตอนการปฏิบัติงานชัดเจนต่อเนื่อง

2. การนิเทศภายในโรงเรียน เน้นบรรยากาศความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับในบทบาทหน้าที่ของผู้ร่วมงานและภารกิจที่กำหนดร่วมกัน

3. การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการสร้างสรรค์และส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนทำงานด้วยความมั่นใจและภูมิใจในผลงานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ

จากที่ได้กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนควรยึดหลักการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ควรดำเนินการต่อเนื่องกันเป็นประจำ มีความเป็นประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็น เคารพในความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล การนิเทศภายในโรงเรียนควรเป็นไปเพื่อการแก้ปัญหา โดยอาศัยความร่วมมือของบุคลากรภายในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นของโรงเรียน

2.5 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

วัชรา เล่าเรียนดี (2545: 27-28) ได้เสนอกระบวนการนิเทศภายในซึ่งเป็นการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง ดังนี้

1. วางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
2. เลือกระเด็นหรือเรื่องที่น่าสนใจจะปรับปรุงและพัฒนา
3. นำเสนอโครงการที่จะพัฒนาและขั้นตอนการปฏิบัติให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับ

ทราบเพื่ออนุมัติการดำเนินการ

4. ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่างๆ และการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอนในชั้นเรียนและความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่น่าสนใจ

5. จัดทำแผนการนิเทศ กำหนด วัน เวลา ที่จะสังเกตการสอน ประชุมปรึกษาหารือ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

6. ดำเนินการตามแผนการนิเทศที่ได้วางไว้โดยครูและผู้นิเทศ

7. สรุปและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนา รายงานผลสำเร็จ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545: 232-235) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศเป็นขั้นตอนที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด ก่อนที่ผู้นิเทศจะดำเนินการนิเทศ ผู้นิเทศต้องทราบสภาพปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนและการจัดทำโครงการนิเทศ การวางแผนตามลักษณะงานนิเทศภายในโรงเรียนหมายถึง วิธีการที่อาศัยหลักการและเหตุผลและข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาความต้องการของสถานศึกษาว่า มีความต้องการนิเทศในด้านใดบ้าง แล้วนำมาจัดทำแผนและโครงการต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงาน การดำเนินการนิเทศเป็นการนำแผนงานหรือโครงการไปปฏิบัติเพื่อให้ได้ตามความต้องการหรือเป้าหมายที่ได้วางไว้ ซึ่งจะมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ การประเมินผลเป็นขั้นสุดท้ายในการดำเนินการ โดยอาศัยข้อมูลที่เชื่อถือได้ การประเมินสามารถทำได้สองระยะ คือ การประเมินผลระหว่างโครงการเพื่อพิจารณาถึงวิธีดำเนินการ เพื่อปรับปรุงโครงการ และการประเมินผลสรุปซึ่งเป็นการประเมินผลเพื่อการตัดสินใจถึงผลที่ได้รับจากการนิเทศ

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545: 28-29) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นรูปแบบการทำงานเป็นคณะ หรือ Teamwork ซึ่งการดำเนินงานจะมีกระบวนการโดยสรุป ดังนี้

1. **ขั้นเตรียมการ**

- ผู้บริหารแต่งตั้งคณะทำงานนิเทศภายในโรงเรียน
- ร่วมศึกษา วิเคราะห์รายละเอียดต่างๆ ที่เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้
- ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนร่วม (Stakeholders) เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกัน

2. **ขั้นดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน อาจกำหนดได้ใน 2 ลักษณะใหญ่ๆ ดังนี้**

2.1 **การนิเทศเป็นกลุ่ม สามารถดำเนินการได้หลากหลายวิธี เช่น**

- การประชุมชี้แจงให้ทราบถึงความเคลื่อนไหวของการปฏิรูปการศึกษา
- การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคนวัตกรรมการสอนใหม่ๆ
- การจัดอบรมเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้า
- การร่วมสัมมนาลักษณะสมาคมเครือข่ายวิชาชีพ
- การเยี่ยมสถานศึกษา/ครูต้นแบบแห่งอื่นๆ

2.2 **การนิเทศเป็นรายบุคคล สามารถทำได้หลายวิธีเช่นเดียวกัน เช่น**

- การตรวจบันทึกการสอน เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนสอนทุกครั้ง
- การเยี่ยมชั้นเรียน สร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้สอนในโรงเรียน
- การสังเกตการสอน
- การให้คำปรึกษา

3. **ขั้นประเมินผล/สรุปผล**

เป็นการประเมินและสรุปผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน/สถานศึกษา จากการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ตามกรอบการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ครูอาจารย์นำไปจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลอาจทำได้หลายวิธี เช่น การประเมินโครงการ การวิเคราะห์ การวิจัย ฯลฯ เพื่อนำผลสรุปที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนางานการนิเทศภายในโรงเรียน/สถานศึกษาในโอกาสต่อไป

นิกร เพ็ญเวียง (2538: 48-49) ได้กำหนดกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ หมายถึง การดำเนินการร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอนในการหาตัวปัญหาในเรื่องการเรียนการสอนที่ประสบอยู่ ซึ่งหาได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมา จากแบบสอบถามครูผู้สอน หรือการระดมพลังสมองของผู้นิเทศและครูผู้สอน เพื่อให้ได้ตัวปัญหาที่แท้จริง

2. การวางแผนและกำหนดทางเลือก หมายถึง การดำเนินการร่วมกันในการพิจารณาหาวิธีการแก้ไขปัญหามาได้จากขั้นตอนที่หนึ่ง คือ กำหนดงาน กำหนดคนให้เหมาะสม สัมพันธ์กันโดยกำหนดการปฏิบัติงานในรูปของแผนงานหรือโครงการที่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน

3. การสร้างสื่อและเครื่องมือ หมายถึง การจัดหา จัดสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศที่สอดคล้องกับยุทธวิธีที่กำหนดไว้

4. การปฏิบัติการนิเทศ หมายถึง การดำเนินการนิเทศตามยุทธวิธีที่กำหนดไว้ซึ่งได้แก่ การประชุม การพาครูไปศึกษานอกสถานที่ การให้ศึกษาจากตำรา

5. การประเมินผลและรายงานผล หมายถึง การตรวจสอบหรือประเมินว่า การดำเนินการที่ผ่านมาสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ มีส่วนใดที่ต้องแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ การประเมินผลมักดำเนินการในสามระยะ คือ ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการ ส่วนการรายงานผลนั้น กระทำเพื่อรายงานผลให้หน่วยเหนือรับทราบต่อไป

จากที่ได้กล่าวมาพอสรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของครูภายในโรงเรียน จากนั้นวางแผนการทำงาน กำหนดวัตถุประสงค์ รูปแบบวิธีการ บุคลากร ที่จะทำการนิเทศให้ชัดเจน ดำเนินการนิเทศตามที่กำหนดไว้ มีการติดตามเป็นระยะ ๆ และเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วก็ควรมีการประเมินผลเพื่อนำไปพัฒนาต่อไป

3. ลักษณะงานนิเทศภายในโรงเรียน

งานนิเทศที่ปฏิบัติกันอยู่นั้นมีหลายลักษณะด้วยกัน ขึ้นอยู่กับว่างานด้านใดที่มีความจำเป็นจะต้องได้รับการนิเทศ ดังเช่นที่ เสรี ลาชโรจน์ (2550: 114) กล่าวไว้ว่า ก่อนที่จะกำหนดว่างานอะไรควรจะทำกรนิเทศเรื่องอะไร ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศควรศึกษาขอบข่ายงานของสถานศึกษาให้เข้าใจเสียก่อนว่าสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์อะไร อย่างไร ถ้าหากจะให้ชัดเจนว่างานอะไรจำเป็นต้องมีการนิเทศ ควรมีการวิเคราะห์ให้ชัดก่อนว่าผลผลิตของงานในหน่วยงานนั้นมีคุณภาพและมาตรฐานของงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่

สำหรับลักษณะงานนิเทศภายในโรงเรียนนั้น ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงไว้ ดังนี้

เสรี ลาชโรจน์ (2550: 115-117) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับงานที่ควรมีกระบวนการและกิจกรรมการนิเทศให้เห็นอย่างต่อเนื่องในทุกปีการศึกษา คือ

1. งานการเรียนการสอน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการนิเทศ เพราะผลผลิตของสถานศึกษามาจากการจัดกระบวนการเรียนการสอนเกือบทั้งหมด ซึ่งงานการเรียนการสอนที่ควรมีการนิเทศประกอบด้วย

1.1 งานการใช้หลักสูตร ซึ่งควรเน้นการทำความเข้าใจการใช้หลักสูตรใหม่ โดยเฉพาะการจัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นตาม มาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรใหม่

1.2 การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ มาเสริมการเรียนการสอนและการปฏิบัติงาน

1.3 การวัดและประเมินผล ทั้งในด้านการสร้างเครื่องมือ การประเมิน การ วิเคราะห์ผล และการนำผลการประเมินไปใช้

2. งานกิจกรรมนักเรียน เป็นงานที่มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ เพราะแนวคิด ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการ แสวงหาและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมากขึ้นโดยอาศัยกิจกรรมที่ทำทหาย

3. งานสนับสนุนการสอน ซึ่งมีงานย่อยสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการนิเทศ ประกอบด้วย

3.1 งานโสตทัศนศึกษาและงานเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งมีพัฒนาการเป็นไปอย่าง รวดเร็วมาก ยิ่งในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร ระบบการศึกษาและวิธีการเรียนรู้ไม่มีขีดจำกัด สถานศึกษาใดต่อยสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยี สถานศึกษานั้นจะพัฒนาได้เชิงซ้ำมาก

3.2 งานสุขภาพอนามัยนักเรียน เพราะสถานศึกษาส่วนใหญ่จะไม่มีบุคลากร เฉพาะทางไม่ว่าจะเป็นงานโภชนาการ งานสุขภาพอนามัย งานสวัสดิการ และงานเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมทางกายภาพและจิตใจ

3.3 งานห้องสมุดและงานแนะแนว เพราะยุคปัจจุบันเน้นการพัฒนารูปแบบและ บริการห้องสมุดซับซ้อนและทันสมัยมากขึ้น ส่วนงานแนะแนวนั้นแม้แนวคิดและหลักการยังคงเดิม แต่เทคนิค วิธีการ และเครื่องมือได้พัฒนาไปมาก

4. งานบริหารและการจัดการ คือ เทคนิคและการจัดการงานระดับหมวดวิชา เทคนิค และวิธีการจัดการงานระเบียบวินัยนักเรียน และรวมถึงเทคนิคเฉพาะทางที่ใช้ในการบริหารและ จัดการด้วย

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2536: 10) ได้สรุปขอบข่ายของงานบริหารและการนิเทศภายใน โรงเรียน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. งานหลัก ได้แก่ หลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล

2. งานสนับสนุน ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร การใช้อาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน ธุรการการเงิน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดดังตาราง

ตาราง 1 งานหลักและงานสนับสนุนของการบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน

งานหลัก	งานสนับสนุน
<p>1. หลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นหรือชุมชน - การสร้างหลักสูตรเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน - การจัดแผนการเรียนการสอน - การจัดโครงการสอน - การจัดตารางสอน - การจัดครูเข้าสอน - การจัดชั้นเรียน และจัดนักเรียนเข้าแผนการเรียน - การจัดกิจกรรมในหลักสูตร - การผลิตสื่อและอุปกรณ์การสอน <p>2. การเรียนการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอน - การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน - การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน <p>3. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างเครื่องมือ - การวัดและประเมินผล - การทำทะเบียนวัดผลและรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน 	<p>1. งานพัฒนาบุคลากร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การประชุมนิเทศบุคลากรใหม่ - การพัฒนาและอบรมบุคลากรในโรงเรียน <p>2. การใช้อาคารสถานที่</p> <ul style="list-style-type: none"> - การใช้ห้องเรียน อาคารเรียน และห้องปฏิบัติการ - การใช้ห้องสมุด - การใช้ห้องโสตทัศนูปกรณ์ - การใช้ห้องแนะแนว - การใช้ห้องน้ำห้องส้วม - การใช้สถานที่พักผ่อน และสนาม <p>3. งานธุรการและการเงิน</p> <p>4. งานกิจการนักเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมนักเรียน - การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร - การจัดโภชนาการ - การจัดงานแนะแนวและระเบียบวินัย <p>5. ความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสัมพันธ์กับชุมชน - ความสัมพันธ์กับสมาคมครูและนักเรียน - ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง - ความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ที่มา: ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2536). *การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน*. หน้า 11.

กิติมา ปรีดีดีล (2532: 279-280) ได้จัดหมวดหมู่ของลักษณะงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. งานนิเทศเกี่ยวกับตัวครู ได้แก่ การจัดประชุมนิเทศครูใหม่ ช่วยครูใหม่ในการปฏิบัติงาน ช่วยครูตามที่ขอร้องมา เปิดโอกาสให้ครูได้พบปะอยู่เสมอ

2. งานนิเทศเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูศึกษาหลักสูตร ประมวลการสอนให้เข้าใจ ส่งเสริมให้ครูทำประมวลการสอน และบันทึกการสอนร่วมกัน ส่งเสริมให้ครูปรับปรุงหลักสูตรและประมวลการสอน ส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากรในห้องถิ่นให้มากที่สุดสำหรับปรับปรุงหลักสูตร

3. งานนิเทศเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน ได้แก่ การแนะนำให้ครูทราบถึงอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีอยู่และสามารถจัดหาได้ และใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด พยายามจัดบริการเกี่ยวกับอุปกรณ์เท่าที่สามารถทำได้ ส่งเสริมให้ครูผลิตอุปกรณ์อย่างง่าย ๆ เท่าที่จะทำได้ ส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากรในห้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน

4. งานนิเทศเกี่ยวกับการปรับปรุงวิชาชีพของครู ส่งเสริมให้ครูสังเกตการณ์สอนของกันและกัน และของโรงเรียนอื่น ร่วมปรึกษากับครูเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูเข้าอบรมสัมมนา ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

5. งานนิเทศเกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูวางแผนการเรียนการสอนร่วมกัน ส่งเสริมให้ครูเข้าอบรมสัมมนา ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

6. งานนิเทศเกี่ยวกับการค้นคว้าทดลอง ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูทดลองสิ่งแปลกๆ ใหม่ ๆ เช่น วิธีการสอน ส่งเสริมให้ครูค้นคว้าอยู่เสมอ และส่งเสริมครูในทุกๆ ด้าน เพื่อที่ครูจะได้ทำการค้นคว้าทดลองได้สะดวก

กลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 301-420) ได้กำหนดภารกิจการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่าเป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดและประเมินผล การจัดครูเข้าสอน สิ่งอำนวยความสะดวก และการพัฒนาครู ซึ่งในการดำเนินงานดังกล่าวประกอบด้วย 5 งาน คือ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance to Teachers) การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development) การพัฒนาทางวิชาชีพ (Professional Development) การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research)

แฮริส (Harris. 1985: 10-12) กล่าวถึงงานนิเทศการศึกษาว่าประกอบด้วย 10 งาน คือ

1. การพัฒนาหลักสูตร (Developing Curriculums) เป็นการออกแบบหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรที่จะนำมาใช้ รวมถึงการกำหนดมาตรฐานทางวิชาการ แผนการสอน กำหนดบทเรียน ติดตามและประเมินหลักสูตร

2. การจัดการเรียนการสอน (Organizing for Instruction) เป็นการจัดทำแผนงานเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน บุคลากร อาคารสถานที่ และสื่อการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

3. การจัดบุคลากร (Staffing) เป็นการคัดเลือกผู้สอนให้เหมาะสมกับการสอน

4. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก (Providing Facility) เป็นการออกแบบและจัดเตรียมเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับการสอน สถานที่ และเครื่องมือเครื่องใช้ที่เหมาะสม

5. การจัดหาสื่อการสอน (Providing Materials) คัดเลือกและจัดหาสื่อการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรที่กำหนด

6. การฝึกอบรมครูประจำการ (Arranging for In-Service Education) เป็นการวางแผนการจัดประสบการณ์ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอน

7. การปฐมนิเทศครูใหม่ (Orienting New Staff Members) เพื่อช่วยให้ครูใหม่สามารถเข้าใจและปรับตัวเข้ากับการปฏิบัติงานได้

8. การบริการพิเศษ (Relating Special Service) เป็นงานเกี่ยวกับการบริการต่างๆ ที่สนับสนุนและช่วยให้กิจการของโรงเรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

9. งานพัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชน (Developing Public Relation) เป็นงานเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจอันดีกับชุมชนอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

10. งานประเมินผล (Evaluation) เป็นงานเกี่ยวกับการวางแผนการจัดและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

กูด (Good, 1973: 574) ได้กำหนดขอบข่ายงานนิเทศการศึกษาไว้ 6 งาน ได้แก่

1. การช่วยเหลือครูในการเลือกและปรับปรุงจุดประสงค์การสอน
2. การช่วยเหลือครูในการเลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอน
3. การช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและปรับปรุงการใช้วิธีการสอน
4. การช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและปรับปรุงการใช้สื่อการสอน
5. การช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและปรับปรุงการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร
6. การช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและปรับปรุงวิธีการประเมินผลการเรียนการสอน

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นไปเพื่อการส่งเสริม สนับสนุน ปรับปรุง และการพัฒนาเป็นหลัก มุ่งเน้นให้ครูสามารถนำความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์มาใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลักษณะของงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยทั่วไปมักเกี่ยวข้องกับเรื่องของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการสอน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการนิเทศในลักษณะงานอื่น เช่น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การทำงานเป็นกลุ่ม การส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ เป็นต้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจในลักษณะของงานนิเทศภายในโรงเรียนตามแนวคิดของกลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon) และได้นำมาเป็นตัวแปรในการศึกษา เนื่องจากในการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนตามแนวคิดของกลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน ทั้ง 5 ด้านนั้น มีความครอบคลุมประเด็นต่างๆ ที่ครูควรได้รับการนิเทศ และสอดคล้องกับการทำงานของครูในปัจจุบัน

4. ลักษณะงานนิเทศภายในโรงเรียนตามแนวคิดของ กลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน

กลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 6) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า หมายถึง หน้าที่ของทางโรงเรียนที่จะต้องปรับปรุง การสอน โดยการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่ม และการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุง การสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ในขณะที่เดียวกันกลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 299-300) ได้เน้นว่าการนิเทศภายในโรงเรียนจะคำนึงถึงทุกองค์ประกอบทางการศึกษาที่จะทำให้การสอนของครูมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้นซึ่งองค์ประกอบดังกล่าว ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรงเพื่อให้ครูมีการปรับปรุงการสอนด้วยตัวเองอย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู ทำให้นักเรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการเรียนการสอนได้รับผลประโยชน์จากการสอนของครู

โดยกลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 301-420) ได้กำหนดภารกิจการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่าเป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดและประเมินผล การจัดครูเข้าสอน สิ่งอำนวยความสะดวก และการพัฒนาครู ซึ่งในการดำเนินงานดังกล่าวประกอบด้วย 5 งาน คือ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance to Teachers) การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development) การพัฒนาทางวิชาชีพ (Professional Development) การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance to Teacher)

กลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 301) กล่าวว่า การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance to Teachers) เป็นการให้ความช่วยเหลือครูเพื่อช่วยให้ครูช่วยเหลือตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ความสัมพันธ์อันดีกับครูผู้สอนในการช่วยครูให้ปรับปรุงการสอน รวมทั้งการให้ความหวังใจช่วยเหลือในเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากเรื่องการจัดการเรียนการสอนด้วย โดยแนวทางในการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง มีดังนี้

การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision)

การนิเทศแบบคลินิกตามแนวคิดของกลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 301-306) หมายถึง การดำเนินการนิเทศที่ออกแบบ

ไว้สำหรับปรับปรุงประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน โดยการปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครู ในชั้นเรียนจากการวิเคราะห์ข้อมูลของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และสัมพันธภาพ ระหว่างครูกับผู้นิเทศ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 ประชุมครูก่อนการสังเกต

ผู้นิเทศร่วมประชุมกับครูผู้สอนเพื่อพิจารณารายละเอียดต่างๆ ก่อนที่จะสังเกตการสอนของครู เพื่อให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเข้าใจกันอย่างชัดเจน เช่น เหตุผลและ จุดมุ่งหมายของการสังเกต ความต้องการเน้นการสังเกตที่จุดใดเป็นพิเศษ วิธีการและรูปแบบของการสังเกตที่จะนำไปใช้ เวลาที่จะใช้สำหรับการสังเกต และกำหนดเวลาที่จะใช้ประชุมหลังการสังเกต

ขั้นที่ 2 การสังเกตชั้นเรียน

ขั้นนี้จะเป็นช่วงเวลาที่ต้องติดตามพฤติกรรมการสอนของครูในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจสอดคล้องกับหลักการและรายละเอียดต่าง ๆ ที่ได้จัดทำไว้ในขั้นแรก ผู้สังเกต จะใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีก็ได้ เช่น นับความถี่ของตัวแปรด้านต่างๆ (Categorical Frequencies) พิจารณาตัวชี้ทางกายภาพ (Physical Indicators) ตัวชี้ด้านการปฏิบัติ (Performance Indicators) การพรรณนาแบบเปิดกว้าง (Detached open-ended Narrative) การสังเกตโดยการมีส่วนร่วม (Participant Observation) การสังเกตโดยใช้แบบสอบถามเฉพาะเจาะจง (Focused Questionnaire Observation) เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์และตีความหมาย

หลังจากการสังเกตการสอนและได้ข้อมูลของครูมาแล้ว ผู้นิเทศจะเริ่มวิเคราะห์ข้อมูลนั้นโดยใช้การนับความถี่ตัวแปรบางตัวที่ได้กำหนดไว้ แล้วจำแนกตัวแปรหลักที่เกิดขึ้นรวมทั้งค้นหาตัวชี้วัดบางตัวที่เกิดขึ้นใหม่จากการปฏิบัติหรือบางตัวที่ไม่เกิดขึ้น เมื่อวิเคราะห์ข้อมูล เรียบร้อยแล้วจึงแปลความหมายข้อมูล

ขั้นที่ 4 การประชุมครูภายหลังการสังเกต

การประชุมครูภายหลังการสังเกต เพื่อให้ครูได้รับข้อมูลป้อนกลับและได้ร่วมอภิปรายกับข้อมูลเหล่านั้น เพื่อนำผลไปใช้วางแผนปรับปรุงการสอนต่อไป ผู้นิเทศควรเลือกใช้รูปแบบการนิเทศ (ทางตรง ทางอ้อม หรือการนิเทศแบบมีส่วนร่วม) ตามความจำเป็นและเหมาะสม กับความรู้ ความสามารถของครู

ขั้นที่ 5 วิพากษ์วิจารณ์ผลจากขั้นตอนทั้ง 4

การวิพากษ์วิจารณ์ผลที่ได้รับจากขั้นตอนทั้งสี่ จะเป็นการใช้เวลาเพื่อพิจารณาและทบทวนรูปแบบ รวมทั้งกระบวนการ ตั้งแต่การประชุมครั้งแรก (Pre conference) ไปจนถึงการประชุมครั้งสุดท้าย (Post conference) ว่ามีสิ่งใดบกพร่องและต้องการแก้ไขในจุดใดบ้าง การวิพากษ์วิจารณ์อาจทำได้หลังสิ้นสุดการประชุมในขั้นสุดท้ายประมาณ 2-3 วันและควรเป็นการประชุมอย่างไม่เป็นทางการ สำหรับวิธีการนั้นควรเป็นการสรุปผลอย่างสั้นๆ กะทัดรัด และได้ใจความ

การนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน (Peer Coaching)

กลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 308-311) ได้เสนอแนวคิดที่ได้จากผลการวิจัยว่า ผลจากการเรียนรู้ของเราโดยวิธีการต่างๆ แตกต่างกันไป แต่คนเราจะสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุดจากการสอนคนอื่น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสามารถนำไปจัดรูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนได้ ซึ่งการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน (Peer Coaching) เป็นกระบวนการที่ครูผู้สอน 2 คนหรือมากกว่าได้มาทำงานร่วมกัน เพื่อสะท้อนถึงการปฏิบัติงานในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ด้วยกิจกรรมต่างๆ หลากหลาย เช่น มีการสอนร่วมกันเป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน เป็นผู้ควบคุม เป็นเพื่อนร่วมงานกัน เป็นผู้ควบคุมและตรวจสอบ เป็นผู้ร่วมในการวางแผนบทเรียน เป็นผู้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เป็นที่ปรึกษา เป็นคณะผู้พัฒนาหลักสูตร พัฒนาสื่อการสอน เป็นผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติการสอนที่ได้ถ่ายทอดสู่ผู้อื่น

การให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ (Other Forms of Direct Assistance)

กลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 311-312) ได้เสนอรูปแบบการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรงในวิธีการอื่นๆ ดังนี้

การสาธิตการสอน (Demonstration Teaching) เป็นการให้ครูดูวิธีการเทคนิคการสอนที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ดำเนินการได้ทั้งในและนอกโรงเรียน ขั้นตอนของการสาธิตการสอนประกอบด้วย การเตรียมการ การสาธิต และหลังการสาธิตนั้นต้องมีการวิเคราะห์และอภิปรายผลถึงการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

การสอนร่วม (Co-Teaching) โดยผู้นิเทศหรือครูที่เชี่ยวชาญ ช่วยซึ่งกันและกัน ในการวางแผนการสอน ดำเนินการสอน และประเมินผลการสอน

การให้ความช่วยเหลือโดยจัดหาสื่ออุปกรณ์การสอนต่างๆ ให้ (Assisting with Resource and Materials) โดยผู้นิเทศให้ความช่วยเหลือ แนะนำเกี่ยวกับเทคนิคและการปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียนและผู้เรียน

การให้ความช่วยเหลือในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Assisting with Student Assessment) เป็นการให้ความรู้ในด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงแก่ครู ในการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การตัดสินผลการเรียนตามความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน

การให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ (Problem Solving) ผู้นิเทศจะต้องเป็นผู้ที่ครูให้การเคารพนับถือ เป็นผู้ที่ให้เกียรติยกย่องครู มีความจริงใจที่จะร่วมสร้างความเจริญก้าวหน้าในอาชีพให้กับครูทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ไม่เปิดเผยข้อมูลที่ได้รับจากครูกับผู้ที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องอย่างเด็ดขาด

โดยสรุปการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญของการดำเนินการคือ 1) การวางแผนร่วมกับครูในการให้ความช่วยเหลือ 2) เข้าไปมีส่วนร่วมกับครูเพื่อ

ช่วยเหลือ 3) สรุปผลการช่วยเหลือและวางแผนที่จะประชุมตรวจสอบความช่วยเหลือร่วมกับครู 4) การประชุมวิเคราะห์ผลการช่วยเหลือร่วมกับครู 5) ประชุมสรุปและวิเคราะห์กระบวนการช่วยเหลือครูทุกขั้นตอนเพื่อวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของกระบวนการ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง หมายถึง การที่ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การแนะนำสาธิตเทคนิควิธีการสอน การจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผลิตและประยุกต์ ใช้สื่อการเรียนการสอน การให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง นอกจากนี้ยังเป็นการให้ความช่วยเหลือ แก้ปัญหา ให้คำปรึกษาในด้านอื่นๆ ที่ครูมีความคับข้องใจอีกด้วย

4.2 การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development)

กลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 321-323) ได้เสนอบทบาทของผู้นิเทศในการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนว่าเป็นวิธีการที่สำคัญอย่างหนึ่งของการนิเทศการศึกษา โดยผู้นิเทศจะต้องพิจารณาบทบาทต่างๆ ของสมาชิกก่อนดำเนินการ คือการหาคำตอบว่ามีพฤติกรรมใดบ้างที่เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงบทบาทและความพร้อมของสมาชิกแต่ละคนและสมาชิกแต่ละคนเหล่านี้ ได้แสดงบทบาทของตนมาแล้วมากน้อยเพียงใด มีบทบาทอะไรบ้างที่เกิดขึ้นมาแล้วและที่ยังขาดอยู่ โดยตระหนักว่าบทบาทที่เน้นงานและเน้นตัวบุคคลคือหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มที่ทุกคนต้องปฏิบัติ

กลุ่มที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความกลมเกลียวสามัคคีในกลุ่มคือกลุ่มที่มีผู้นำที่ดี สามารถทำให้กลุ่มดำเนินการได้ดี ผู้นำควรมีบุคลิกลักษณะความเป็นมืออาชีพโดยธรรมชาติ ผู้นำควรรู้จักประกอบในการนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ เลือกวิธีการสำหรับการตัดสินใจของกลุ่มอย่างชัดเจน สามารถจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ใช้ความแตกต่างของข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจและสามารถปรับเปลี่ยนเลือกรูปแบบภาวะผู้นำที่เหมาะสมให้กับกลุ่มได้ (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 322)

การทำงานกลุ่มหรือทำงานเป็นทีมเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา การที่จะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ การที่จะสร้างหรือพัฒนาทีมโดยการเพิ่มพูนความรู้ทักษะให้กับสมาชิก จะต้องตั้งวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของกลุ่ม ทั้งในลักษณะของบุคคลและของกลุ่ม ทุกคนในกลุ่มต้องมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาของกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 101)

1. การจัดการให้ครูในโรงเรียนมีเป้าหมายและมองเห็นปัญหาร่วมกัน เพื่อการมุ่งสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน
2. การจัดการเพื่อให้มีการวางแผนในการดำเนินงานแก้ปัญหาร่วมกัน เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการวางแผนจะก่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน ในการ

ใช้วิธีการระดมสมองโดยการใช้คำถาม และการให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบแนวทางต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อประกอบการพิจารณา และเป็นการกระตุ้นให้ครูเกิดความคิดในการที่จะปฏิบัติงานต่อไป

3. การบริหารจัดการเพื่อให้ทีมทำงานอย่างมีความสุข การทำงานเป็นทีมจะประสบความสำเร็จได้เมื่อทุกฝ่ายมีความเต็มใจ และพอใจที่จะปฏิบัติงานร่วมกัน ควรมีการแบ่งงานให้ชัดเจน เหมาะสมกับวัย ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของแต่ละคน ในขณะเดียวกันก็ให้มีการประสานสัมพันธ์ระหว่างงานต่างๆ ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ในการทำงานควรให้เกียรติซึ่งกันและกันในการร่วมคิดร่วมทำ โดยเฉพาะผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของครูผู้สอน ไม่ควรใช้ความคิดเห็นของตนเองเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นการสกัดกั้นความคิดเห็นของผู้อื่น จะทำให้ผู้ที่ทำงานเป็นทีมหมดขวัญและกำลังใจ

ซึ่งวิโรจน์ สารรัตนะ (2539 : 63) ได้กล่าวว่า การสร้างทีมงานขึ้นมานั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ง่าย เพราะทีมงานเป็นเรื่องของการทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป แต่สิ่งที่เป็นปัญหาก็คือ ผู้ร่วมงานจะทำงานตามที่ได้รับคำสั่ง หรือทำไปก็เพียงให้รู้สึกว่ามีทีมงานเท่านั้น ทีมงานลักษณะดังกล่าวจึงไม่เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ดังนั้นเพื่อให้การสร้างทีมงานมีประสิทธิภาพควรมีแนวทางการพัฒนาทีมงานดังนี้

1. สร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งแม้จะเป็นสิ่งที่ยากแต่ก็อาจจะสร้างขึ้นมาได้ โดยการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร เป็นต้น
2. สร้างความร่วมมือร่วมใจ โดยจะต้องอาศัยหัวหน้าทีมที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จริงทำจริงมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน และมีวิธีการที่จะทำให้ทีมงานยอมรับ
3. สร้างความรู้สึกที่ดีต่อกัน ซึ่งอาจจัดให้เกิดขึ้นได้จากการจัดงานสังสรรค์ การจัดกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น
4. สร้างกิจกรรมการทำงานร่วมกัน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนในทีมมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน และอย่างเท่าเทียมกัน

ส่วนทองทิพภา วิริยะพันธ์ (2547: 89) กล่าวว่า ในการทำงานเป็นทีม ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการทำงานขึ้นอยู่กับทีมงาน หากสมาชิกในทีมงานสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลงานที่ได้รับย่อมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และในทางตรงกันข้ามหากสมาชิกในทีมงานไม่ให้ความร่วมมือหรือทำงานอย่างขอไปที ผลงานที่ได้รับย่อมต่ำกว่ามาตรฐานที่ควรจะเป็น ทำให้องค์กรได้รับความเสียหาย ดังนั้น เพื่อให้การทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารหรือหัวหน้าทีมจะต้องพัฒนาพฤติกรรมในการทำงานเป็นทีมของทีมงานให้มีลักษณะดังนี้

1. เป็นทีมงานที่ร่วมกันแก้ปัญหา (Problem resolution teams) ซึ่งได้แก่ การทำให้สมาชิกภายในทีมงานมีความร่วมมือร่วมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยการให้สมาชิกทุกคนมีความเชื่อมั่นไว้วางใจซึ่งกันและกัน จะได้เกิดกระบวนการในการแก้ปัญหาาร่วมกัน

2. เป็นทีมงานสร้างสรรค์ (Creative teams) ซึ่งได้แก่ การให้อิสระในการทำงาน และมีบรรยากาศในการทำงานในทางส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ทีมงานได้พัฒนาผลงานให้ดียิ่งขึ้น

3. เป็นทีมงานที่มียุทธวิธี (Tactical teams) ซึ่งได้แก่ การทำงานเป็นทีมตามแผนงานที่ได้เตรียมการเอาไว้อย่างดี มีการกำหนดบทบาทและลักษณะงานของสมาชิกแต่ละคนในทีมอย่างชัดเจน ทำให้ทุกคนมีมาตรฐานในการทำงานตรงกัน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงยิ่งขึ้น

ฉะนั้น ในการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารหรือหัวหน้างาน จะต้องคำนึงถึงการแบ่งงานและประสานงานเพื่อให้ทุกคนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งวิธีการนี้ นอกจากจะช่วยส่งเสริมให้สมาชิกในทีมงานได้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันแล้ว ยังช่วยลดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในทีมงาน ทำให้การทำงานเป็นทีมประสบผลสำเร็จตามที่ต้องการและยังใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทีมงานได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม หมายถึง การที่ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำงาน ยอมรับในความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล สนับสนุนให้มีการทำงานร่วมกัน พร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานของบุคลากรแต่ละคนอย่างชัดเจนตามความถนัดและความสามารถ

4.3 การพัฒนาทางวิชาชีพ (Professional Development)

กลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 351-368) ได้เสนอแนวความคิดในการจัดกิจกรรมพัฒนาครูในการพัฒนาทางวิชาชีพ (Professional Development) เพื่อปรับปรุงการสอนของครู ให้ส่งผลไปสู่ให้นักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งที่ควรพิจารณาในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาครูในการพัฒนาทางวิชาชีพ มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการนำไปใช้ประโยชน์จริง
2. มีการวางแผนระยะยาวไว้หรือไม่เกี่ยวกับการประชุมเพื่อแก้ไขปัญหา
3. หลอมรวมเป้าหมายส่วนตัวกับเป้าหมายของหน่วยงาน
4. การฝึกแนวคิดเชิงรูปธรรม
5. การปฏิบัติร่วมกันในกลุ่มย่อย
6. การให้ข้อมูลย้อนกลับโดยกลุ่มเพื่อน
7. การฝึกทักษะให้มีลักษณะที่คงทนและเป็นทักษะเฉพาะ
8. ฝึกทักษะที่ใช้ในการพัฒนา เช่น การสาธิต การทดลอง และการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างการฝึกปฏิบัติ
9. การทดลอง กระตุ้น ให้แรงเสริม

10. การมีส่วนร่วมของผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆ

11. เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร

ในการพัฒนาทางวิชาชีพนั้น ครูต้องมีคุณสมบัติทางวิชาชีพ คุณสมบัติส่วนตัวและมีความรู้ ความเข้าใจในงานครู ประกอบด้วย ความรู้ในสาขาวิชาที่สอน ความเข้าใจในตัวนักเรียน ความรู้ความเข้าใจในเทคนิควิธีการสอน รูปแบบการสอนต่างๆ มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู มีบุคลิกภาพดี มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547: 84)

วิโรจน์ สารรัตนะ (2547: 3) กล่าวว่า การพัฒนาครูนั้นนอกจากจะคำนึงถึงความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในบริบททางสังคมแล้ว จะต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในบริบทขององค์การด้วย (Organizational Context) ผู้บริหารจะต้องทำความเข้าใจในความต้องการของทั้งระดับตัวบุคคลและกลุ่มบุคคล เนื่องจากครูจะมีระดับความพร้อมหรือความมีวุฒิภาวะและมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน การพัฒนาครูจะต้องมุ่งให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทศน์ จากกระบวนการทศน์เก่าสู่กระบวนการทศน์ใหม่ ทั้งด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านอื่นๆ ตลอดจนมุ่งก่อให้เกิดทัศนคติความเชื่อ และค่านิยมที่จะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติตามกรอบแนวคิดของกระบวนการทศน์ใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องของการทำบางอย่างเพื่อให้ครูได้รับเนื้อหามากขึ้น ให้มีศักยภาพที่สามารถทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน (Results-Driven Education) นั่นคือ การส่งผลให้ครูมีพฤติกรรมการสอนเป็นไปในทางบวกที่จะส่งผลดีกับตัวผู้เรียน

2. การคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) มุ่งก่อให้เกิดรูปแบบการคิดอย่างเป็นระบบ ไม่คิดแบบแยกส่วน โดยคำนึงถึงว่าส่วนต่างๆ ในองค์การ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร การสอน หรือการประเมินผล ต่างส่งผลซึ่งกันและกัน และต่างมีอิทธิพลร่วมกันที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. การเป็นผู้กระทำ (Active) ให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นในตัวครูด้วยตนเอง (Constructivism) แทนการเป็นผู้ถูกกระทำ (Passive) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยผู้อื่น ดังนั้นแผนงานการพัฒนาครูควรต้องเสริมสร้างให้เกิดลักษณะการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้หรือประสบการณ์ หรือในลักษณะการริเริ่มสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นโดยกระบวนการกลุ่ม

สอดคล้องกับที่เซอร์จิโอวานนี และสตาร์เรตต์ (Sergiovanni; & Starratt. 1998: 23-24) ได้กล่าวไว้ว่า ในการพัฒนาทางวิชาชีพครู ให้ประสบความสำเร็จนั้นเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พัฒนาความสามารถในการสอนให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมสัมมนาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อุ้ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมตามมาตรฐานวิชาชีพครู

สำหรับแนวทางการพัฒนานั้น สมชาติ กิจยรรยง; และ อาจารย์ ฤ ณะ กั้วทุ่ง (2551: 5-8) ได้แบ่งแนวทางการพัฒนาบุคลากร เป็น 3 วิธี คือ

1. ให้การศึกษาและส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง (Self Development) โดยจัดในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ การศึกษาดูงาน มีวิธีการต่างๆ ได้แก่ การใช้บทเรียนสำเร็จรูป การศึกษาทางไกล การจัดทำวารสารวิชาการในสาขาอาชีพ ศึกษาจากเอกสาร คู่มือการทำงาน ศึกษาจากสื่อโสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ ให้การศึกษาเพิ่มเติมในระยะสั้น ระยะยาว ส่งเอกสารให้สรุป รายงาน และเสนอ การมอบหมายให้วิจารณ์หนังสือ

2. ให้การฝึกอบรมและการพัฒนา (Training and Development) โดยจัดในห้องฝึกอบรม นอกห้องฝึกอบรม ภายในองค์กรหรือส่งอบรมภายนอก ได้แก่ จัดโครงการอบรม ภายในองค์กร ส่งอบรมภายนอกองค์กร วางแผนโครงการฝึกอบรมประจำปี วางแผนฝึกอบรม พัฒนาบุคลากรตามความจำเป็น หรือทุกระดับ พัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับแผนการและเทคโนโลยี ใช้เทคนิคการฝึกอบรมแบบผสมผสาน และการพัฒนาบุคลากรสมัยใหม่ ใช้หลักสูตรอบรมในการประเมินผลงาน การเลื่อนขั้น หรือโยกย้าย สร้างแรงจูงใจในการฝึกอบรมและพัฒนา ด้วยกิจกรรม/เกมต่างๆ

3. การพัฒนาในงาน (In Service Development) โดยการฝึกอบรมในงานเรียนรู้ในงาน ได้แก่ ให้รักษาการณ์แทน ให้ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการ ให้ความร่วมมือคณะทำงานการจัดตั้งกลุ่มร่วมกิจกรรม การให้คำปรึกษาหารือ การให้ออกไปสังเกตการณ์ การมีเพื่อนที่มีประสบการณ์ร่วม การเป็นตัวอย่างที่ดี การเสนอแนะให้นำไปประยุกต์ใช้ การดูงานใน/ นอกหน่วยงาน การสับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน การสอนงาน แนะนำงาน

เช่นเดียวกับที่ ซีระวุฒิ เจริญราษฎร์; และ คณะ (2536: 175-176) ได้เคยกล่าวไว้ว่า การพัฒนาบุคคลมีหลายวิธีการ ส่วนวิธีการใดจะเหมาะสมนั้นขึ้นอยู่กับบทบาท และภารกิจของหน่วยงาน หรือองค์กรนั้นๆ เป็นสำคัญ ซึ่งวิธีการพัฒนาบุคคลที่สำคัญมีดังต่อไปนี้คือ

1. การฝึกอบรม เป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงาน เป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในการพัฒนาบุคคล เหมาะสมที่จะใช้พัฒนาคนเป็นกลุ่ม
2. การไปศึกษาอบรมดูงาน คือ การที่หน่วยงานหรือองค์กรส่งคนไปศึกษาต่อฝึกอบรม หรือดูงาน เป็นการส่งคนไปพัฒนาภายนอกองค์กร
3. การประชุมชี้แจง ปฏิบัติการ คือ การที่หน่วยงานพัฒนาความรู้ ความชำนาญ เจตคติของบุคลากรในสังกัด โดยวิธีการประชุมชี้แจง หรือการประชุมนิเทศ รวมถึงการหมุนเวียนเปลี่ยนหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
4. การพัฒนาตนเอง คือ การให้บุคคลได้พัฒนาตนเอง เช่น การศึกษาคู่มือการปฏิบัติงาน การเข้าร่วมประชุมทางวิชาการ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การพัฒนาทางวิชาชีพ หมายถึง การที่ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้มีการพัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้ที่จำเป็นในการทำงาน ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน การผลิตและการใช้สื่อวัตกรรมการที่ทันสมัย มีการศึกษาทำความเข้าใจผู้เรียน เป็นรายบุคคล รวมไปถึงส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสม

4.4 การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)

หลักสูตรมีความสำคัญต่อการพัฒนาคนในสังคมให้มีคุณลักษณะที่สังคมคาดหวัง เป็นเครื่องมือที่จะทำให้การจัดการศึกษามุ่งผลตามจุดหมายที่กำหนดไว้ โดยมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความเจริญงอกงามของบุคคล สามารถปลูกฝังพฤติกรรม คุณธรรม จริยธรรม วางรากฐานความคิดที่เป็นการสนับสนุนและสอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ทำให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ที่แท้จริงของตนเองและพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ยังเป็นโครงการ แผนงาน ข้อกำหนด ที่ชี้แนะให้ผู้บริหารการศึกษา ครู อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปดำเนินงานสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ (ชนัท ธาตทอง. 2550: 5)

สำหรับแนวคิดของกลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 388-389) รูปแบบของหลักสูตร มี 3 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective) เป็นหลักสูตรที่จัดแบ่งเนื้อหาสาระของการเรียนออกเป็นหน่วยย่อยตามข้อเท็จจริง หรือทักษะที่สำคัญของขอบเขตเนื้อหาแต่ละวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมจะต้องมีส่วนสัมพันธ์และสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล

2. รูปแบบการเชื่อมโยงความคิดรวบยอด (Webbing and Conceptual Mapping) เป็นหลักสูตรที่กำหนดเนื้อหาหลักและกิจกรรมต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาหลักให้ผู้เรียนปฏิบัติ เป็นการบูรณาการความรู้ ทักษะต่างๆ ของผู้เรียนในการเรียนรู้เนื้อหาหลักที่กำหนดขึ้น ผู้จัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรแบบนี้จะพิจารณาองค์ประกอบในหลายๆ ด้านของการเรียนรู้ โดยผ่านกิจกรรม การอ่าน การเขียน การฟัง และการสร้างสรรค์ แล้วบูรณาการความรู้หลายด้านนั้น เข้าไว้เป็นประเด็นเดียวกัน รูปแบบของหลักสูตรนี้จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกิจกรรมสหสาขาวิชา ได้แก่ สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ

3. รูปแบบการเน้นผลที่จะได้รับ (Results-Only Format) เป็นหลักสูตร ที่กำหนดเป้าหมายของการเรียนและอาจจะกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สอน จัดกระบวนการเรียนรู้แก่ผู้เรียน โดยเปิดกว้างให้สามารถใช้สื่อ กิจกรรม วิธีการได้เอง

สันติ บุญภิรมย์ (2552: 175) ได้สรุปความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า หมายถึง ความพยายามของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูอาจารย์ ได้ร่วมมือกันเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมแก่การเปลี่ยนแปลงบริบททางสังคมทั้งปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เกิดความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น เช่นเดียวกับที่ บรรพต สุวรรณประเสริฐ (2544: 15) ได้เคยกล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย และรวมถึงการผลิตเอกสารต่างๆ สำหรับผู้เรียนด้วย

กระบวนการในการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน รวม 7 ภารกิจ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 317-319)

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

1. สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน เพื่อให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา
2. พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
3. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 คณะอนุกรรมการระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และคณะกรรมการอื่นๆ ตามความจำเป็น
4. จัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็นระบบ
5. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของสถานศึกษาเป็นลายลักษณ์อักษรให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสนองนโยบาย กฎ ระเบียบต่างๆ เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยกำหนดเป็นแผนพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง
6. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน/องค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบด้วยวิธีการที่หลากหลาย และขอความร่วมมือในการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการจัดทำและใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

1. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละช่วงชั้น และสัดส่วนเวลาเรียน
5. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค
6. จัดทำคำอธิบายรายวิชา
7. จัดทำหน่วยการเรียนรู้

8. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
9. กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
10. กำหนดสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้
11. กำหนดการวัดผลและประเมินผล
12. บริหารจัดการงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากรให้

สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

ภารกิจที่ 3 การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร

1. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้
2. จัดหา เลือก ใช้ ทำและพัฒนาสื่อ
3. จัดกระบวนการเรียนรู้
4. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ภารกิจที่ 4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน

ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

1. การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงาน

วิชาการภายในสถานศึกษา

2. การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงาน

วิชาการภายนอกสถานศึกษา

ภารกิจที่ 6 การสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

สถานศึกษาสรุปผลการดำเนินงานและเขียนรายงาน

ภารกิจที่ 7 การปรับปรุง พัฒนาระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

1. สถานศึกษานำผลการดำเนินการ รวมทั้งปัญหาข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร
2. สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ครูจะใช้หลักสูตรให้ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือในการพัฒนา ซึ่งระดับการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาหลักสูตรมี 3 ระดับ (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 390-391) ดังนี้

ระดับที่ 1 การเลียนแบบ-บำรุงรักษา ร่วมพัฒนาหลักสูตรโดยปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารหรือหน่วยเหนือ มักใช้ตำรา หนังสือคู่มือและกิจกรรมที่ต้องทำเป็นประจำ

ระดับที่ 2 ประสานงาน ร่วมพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมหรือเนื้อหาหลักสูตรที่สัมพันธ์กับสถานการณ์ต่างๆ จะปรับเปลี่ยนเนื้อหาของหลักสูตรอยู่

เสมอและคำนึงถึงแหล่งที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรอีกด้วย เช่น กลุ่มเพื่อน นักเรียน ผู้ปกครองทรัพยากรอื่นๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียน

ระดับที่ 3 สร้างสรรค์ ร่วมพัฒนาหลักสูตรโดยพิจารณาปัญหา ตั้งสมมติฐาน และหาวิธีการแก้ปัญหา และมักทดลองเพื่อหาคำตอบในชั้นเรียนอยู่เสมอ ครูกลุ่มนี้มักจะมีมนุษยสัมพันธ์ และสามารถสื่อสารกับผู้ร่วมงานหรือผู้อื่นได้ดี จะใช้ผลงานวิจัยประกอบการตัดสินใจปรับปรุงหลักสูตรในระดับชั้นเรียนและระดับโรงเรียน มีอิสระในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ได้ ตรงเป้าหมายและความต้องการของชุมชน มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง

ซึ่งสอดคล้องกับไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542: 122) ที่ได้เคยกล่าวไว้ว่า หลักสูตรจะดีหรือมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการยอมรับของครูที่จะใช้หลักสูตรนั้น เป็นประการสำคัญ ในการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรไม่มีผู้ใดมีความใกล้ชิดและเข้าใจหลักสูตรได้ดีไปกว่าครูซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตร ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตร ครูผู้สอนควรที่จะได้มีส่วนร่วมในการเลือกปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรด้วยเสมอ ถ้าหลักสูตรเป็นไปตามความต้องการของครูและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสถานการณ์ในปัจจุบันแล้ว ครูก็จะยอมรับหลักสูตรนั้นไปปฏิบัติด้วยความเต็มใจ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การร่วมมือกันของผู้บริหาร และครู รวมถึงนักเรียนและผู้ปกครอง ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลง และ/หรือปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน สอดคล้องกับแนวโน้มในอนาคต สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและชุมชน ตอบสนองตรงตามความต้องการและความสามารถของผู้เรียน

4.5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research)

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาอย่างมีระบบ โดยเน้นการศึกษาปัญหาที่น่าสนใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู และแสวงหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อแก้ปัญหา เป็นการวิจัยประยุกต์ประเภทหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครู ไม่เน้นการอ้างอิงผลการวิจัยไปยังประชากรใด จึงมีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะ การวิจัยในชั้นเรียนจึงมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันได้แก่ การวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยชั้นเรียน การวิจัยในห้องเรียน (Classroom Research) การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) การวิจัยของครู (Teacher Research, Teacher-Based Research) (Elliot. 1991: 49) โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอใช้คำว่า “การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน” เพื่อให้สอดคล้องกับคำว่า Action Research ตามแนวคิดของกลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน

ซึ่งได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไว้ ดังนี้

ไพจิตร สดวกการ; และ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2545: 4) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่ครูรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ เพื่อสืบค้นให้ได้สาเหตุของปัญหา แล้วหาวิธีแก้ไขหรือพัฒนาที่เชื่อถือได้ เช่น การสังเกต จดบันทึก และวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

ชัยพจน์ รักษาม (2544: 21-25) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนทั้งใน ส่วนหลักสูตร วิธีสอน การจัดกิจกรรม สื่อ แบบฝึก รวมทั้งการวัดผลและประเมินผล เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนและคุณภาพการเรียน

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์; และ คณะ (2544: 9) ได้ให้ความหมายของการทำวิจัยในชั้นเรียนว่า เป็นวิจัยประเภทปฏิบัติการ ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ค้นคว้าเพื่อสร้างความรู้ใหม่ทางการศึกษาและสิ่งประดิษฐ์ใหม่ทางการศึกษา ความรู้ใหม่ทางการศึกษา เช่น วิธีสอนเทคนิคการสอน รูปแบบการสอนใหม่ หลักการสอนใหม่ ทฤษฎีการสอนใหม่ ทั้งนี้เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดความรู้ตามเป้าหมายอีกทั้งเป็นการพัฒนาตนเองเป็นผู้สร้างความรู้เป็น

สุวิมล ว่องวาณิช (2544: 11) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของตนเองให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแนวทางที่ได้ปฏิบัติ และผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

ทัศนาศาสตร์ (2543: 74) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหการเรียนการสอนชั้นในเรียนหรือเป็นความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นซึ่งความรู้ใหม่ ๆ ในที่นี้เรียกว่า “นวัตกรรมทางการศึกษา”

พยุ้งศักดิ์ จันทรสุนทร (2541: 4) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การหาความรู้หรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ของการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอนหรือเพื่อแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

ทัศนาศาสตร์ (2540: 38) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการที่จะหาความรู้อันเป็นความจริงที่เชื่อถือได้ในเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน หรือการแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในบริบทของชั้นเรียน รวมถึงการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ เช่น อุปกรณ์ สื่อการสอน เพื่อใช้ในการสอนโดยอาศัยระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาคำตอบหรือแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน เช่น พฤติกรรมของผู้เรียน เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน เป็นต้น โดยใช้ระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์

นอกจากนี้ วาโร เฟ็งสวัสต์ (2546: 3-4) ยังได้กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) มีลักษณะที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. จุดเริ่มต้นของการวิจัยเกิดจากข้อข้องใจในการเรียนการสอนที่ครูพบ ครูต้องการปรับปรุงหรือแก้ปัญหานั้นๆ โดยครูจะลงมือคิดค้นหาวิธีการแก้ปัญหาขึ้นเอง
2. ปัญหาการวิจัยเป็นประเด็นปัญหาที่เล็กแต่มีความหมายสำหรับการเรียนการสอนโดยตรง
3. เป็นการวิจัยในสภาพการณ์จริงของห้องเรียน ไม่ได้จัดสถานการณ์ใหม่ หรือจัดห้องเรียนใหม่ขึ้นมาสำหรับการวิจัยโดยเฉพาะ
4. มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน (Classroom Context)
5. เป็นการวิจัยที่มุ่งผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในทันทีทันใด เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
6. เป็นการวิจัยที่ทำความเข้าใจไปกับการเรียนการสอนปกติ นั่นคือ ครูผู้สอนจะทำหน้าที่สอนและทำหน้าที่วิจัยไปพร้อมๆ กัน
7. เป็นการวิจัยที่มีการเชื่อมโยงกันระหว่างการคิดเชิงสะท้อน (Reflective Thinking) และปฏิบัติ (Action) อย่างชัดเจน กล่าวคือ มีการพินิจพิเคราะห์ ทบทวนทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการทดลองปฏิบัติ
8. เป็นการวิจัยที่มีความยืดหยุ่น ปรับให้เหมาะกับสภาพการเรียนการสอน เช่น อาจเป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยดำเนินการให้กลมกลืนกับการสอนของครู ใช้สถิติที่ไม่ซับซ้อน เป็นต้น ข้อสรุปที่เกิดจากการวิจัยอาจจะขาดน้ำหนักไปบ้างในด้านความเที่ยงตรงเมื่อเปรียบเทียบกับ การวิจัยทั่วไปที่อิงทฤษฎีและหลักการที่เข้มงวด แต่จะเป็นการวิจัยที่ให้ประโยชน์โดยตรงต่อครูผู้วิจัย

สอดคล้องกับที่ สุวิมล ว่องวานิช (2544: 6-7) ได้เคยเสนอไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนควรเน้นงานวิจัยที่มีลักษณะดังนี้

1. ควรเป็นงานวิจัยขนาดเล็ก มุ่งที่การแสวงหาคำตอบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ไม่ใช้เวลาในการดำเนินงานนานเกินไป จนทำให้งานสอนได้รับผลกระทบ
2. ในแต่ละภาคเรียนหรือภาคการศึกษา ครูสามารถทำการศึกษาในประเด็นวิจัยหรือหัวข้อได้หลายประเด็น และสามารถดำเนินงานได้พร้อมกันในขณะเดียวกันหากปัญหาเกิดขึ้นในขณะนั้นมีหลายปัญหาที่ต้องการแก้ไข

3. การวิจัยของครูเน้นการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาแสวงหาคำตอบ เพื่อให้ข้อค้นพบที่ได้มีความหนักแน่นน่าเชื่อถือ และนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้จริง

4. การทำวิจัยของครูต้องเกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัยที่เกิดมาจากสภาพปัญหาที่เป็นจริงในขณะนั้น และครูไม่สามารถใช้วิธีการเดิมๆ แก้ปัญหาได้ จำเป็นต้องค้นหาวิธีการใหม่

5. กระบวนการวิจัยของครูต้องเป็นไปอย่างง่าย ๆ สามารถใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในห้องเรียนมาใช้ในการค้นหาคำตอบ

6. การวิจัยของครูไม่ใช้การมุ่งสร้างผลงานทางวิชาการเพื่อตนเอง แต่เป็นงานที่ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน คือ ครูทั้งโรงเรียนมาร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียน

ในขณะเดียวกัน ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2544: 34-36) ยังได้กล่าวไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนโดยมากควรเน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งอาจจะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเต็มรูปหรือเฉพาะส่วนก็ตาม นักวิจัยทางการศึกษาเห็นสอดคล้องกันว่า วิธีวิจัยในชั้นเรียนเน้นการวิจัยที่มีความเฉพาะเจาะจงและมีลักษณะพิจารณาตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. จุดเริ่มต้นการวิจัย การวิจัยในชั้นเรียนมีจุดกำเนิดจากสภาพปัญหาหรือข้อขัดข้องในการเรียนการสอนที่ครูพบ ครูต้องปรับปรุงหรือแก้ปัญหานั้นๆ ด้วยวิธีการวิจัย ปัญหาวิจัยจึงเริ่มจากความคิดของครูมากกว่าความคิดของผู้อื่นหรือจากหลักการทฤษฎีโดยตรง

2. ขอบเขตของการวิจัย โดยขอบเขตของการวิจัยในชั้นเรียนจะแคบและเฉพาะเจาะจงในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ปัญหาการวิจัย

2.2 ประชากร มุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนหรือสภาวะการเรียนหนึ่งๆ การศึกษาอาจมุ่งที่นักเรียนเฉพาะรายห้องหนึ่งหรือหลายห้องเรียน

2.3 การนำผลการวิจัยไปใช้ การวิจัยมุ่งผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูในสภาพแวดล้อมที่ทำการวิจัยนั้นๆ โดยตรง

3. ครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางกระบวนการวิจัยทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นการวิจัยที่ดำเนินการโดยครูคนเดียว หรือโดยคณะครูร่วมกันวิจัย ซึ่งขึ้นอยู่กับขอบเขตการวิจัย

4. การวิจัยจะดำเนินการไปพร้อมๆ กับการเรียนการสอนปกติ

5. กระบวนการวิจัยมีการเชื่อมโยงระหว่างความคิดเชิงสะท้อนและการปฏิบัติอย่างชัดเจน

6. วิธีการวิจัยมีความยืดหยุ่นปรับให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) เป็นรูปแบบการวิจัยชนิดหนึ่ง ที่เน้นกระบวนการให้ได้ข้อมูลเพื่อนำผลวิจัยไปปรับปรุงการสอนของครูให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงสุดเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลายประเภท เช่น การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง

การพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาหลักสูตร โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 405-420) ดังนี้

1. ค้นหาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน
2. วางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดชนิดของข้อมูลที่ต้องการ วิธีการรวบรวมข้อมูล และแหล่งหรือทรัพยากรที่จำเป็นในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ประเมินผล วิเคราะห์ แปลผล เปรียบเทียบกับเป้าหมายและจุดประสงค์
5. สรุป อภิปรายผล

เช่นเดียวกับที่ รัตนา ศรีเหรียญ (2544: 84-97) ได้นำเสนอกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน โดยได้แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหาที่ต้องการศึกษา เป็นขั้นตอนแรกของการวิจัยที่ครูทำความเข้าใจ และศึกษาสภาพของปัญหาที่ต้องการศึกษา โดยสภาพปัญหาต้องมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน

2. การกำหนดปัญหาการวิจัย เป็นการกำหนดหัวข้อของเรื่องที่ต้องการแก้ไข ซึ่งปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนที่ดีจะประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ

2.1 ต้องเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนและนักเรียน ซึ่งอาจเป็นปัญหาที่ครูต้องการแก้ไข ต้องการปรับปรุง หรือประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 มีความสัมพันธ์กับปัญหาที่ต้องการศึกษา

2.3 เป็นปัญหาที่สามารถหาคำตอบได้ เนื่องจากปัญหาวิจัยในชั้นเรียนเป็นปัญหาที่ใช้ข้อมูลซึ่งรวบรวมได้จากห้องเรียน ต้องเป็นปัญหาที่ไม่กว้างเกินไป

3. ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การทำวิจัยในชั้นเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยผลงานการศึกษาค้นคว้าของบุคคลอื่นเป็นแนวทาง

4. การรวบรวมข้อมูล เป็นสิ่งที่จะช่วยให้ครูตอบคำถามการวิจัยในชั้นเรียนได้ ถูกต้องข้อมูลที่ใช้สำหรับการวิจัยในชั้นเรียนได้มาจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ แบบบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน แบบทดสอบ แบบสอบถาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล เป็นขั้นตอนที่ครูทำการประมวลผลข้อมูลที่รวบรวมได้แล้วนำเสนอในรูปแบบของแผนภูมิ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของข้อมูลดิบ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการพยายามหาคำตอบและแก้ปัญหาภายในห้องเรียน ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของครู เป็นการศึกษาที่สามารถทำความเข้าใจไปพร้อมกับการสอนปกติของครูได้ ดังนั้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการนิเทศแก่ครู ด้วยเพราะยังมีครูเป็นจำนวนมากที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการทำวิจัย

ดังนั้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนในการวิจัยครั้งนี้จึงหมายถึง การที่ผู้บริหาร ส่งเสริมสนับสนุน ให้คำแนะนำ และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการใช้ระเบียบวิธีการ วิจัยมาช่วยในการหาคำตอบหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน เช่น พฤติกรรมของ ผู้เรียน เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน เป็นต้น

5. เอกสารเกี่ยวกับตัวแปรอิสระ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกปัจจัยในด้านประสบการณ์การทำงานและกลุ่มสาระ การเรียนรู้ มาเป็นตัวแปรในการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1 ขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียนนับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศ ภายในโรงเรียน ดังเช่นงานวิจัยที่ได้เคยมีผู้วิจัยทำการศึกษาไว้ ดังนี้

บุญเลิศ ชัยเดช (2548: บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มี ต่อการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครนายก พบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานการ นิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายชั้นตอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

จूरี่ จันท์เจริญ (2539: บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการใน โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ความคิดเห็นของทั้งผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของ ผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามขนาดโรงเรียน

จินตนา สวินทร (2536: บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการ ภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน การปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการภายในของผู้บริหารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ตามขนาดโรงเรียน

วิชัย เกียรติยาจารย์ (2536: บทคัดย่อ) ศึกษาความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อม ในการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อความ พร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างไปจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและใหญ่ ส่วนครูผู้ ปฏิบัติการที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียน ต่างกัน โดยที่ครูผู้ปฏิบัติการที่มีโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายใน โรงเรียนแตกต่างจากครูผู้ปฏิบัติการที่มีโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

วัชรินทร์ แสงศัพท์ (2528: บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นว่าการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่โรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนแตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจะเห็นได้ว่าขนาดโรงเรียนมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อความคิดเห็นของครูผู้สอนในการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร และเนื่องจากในจังหวัดสมุทรสงครามมีโรงเรียนมัธยมศึกษาเพียง 9 โรงเรียน ดังนั้นในที่นี้ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการกำหนด คือ โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน และโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน

5.2 ประสพการณ์การปฏิบัติการสอน

คำว่า “ประสพการณ์” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525-2539 (2539: 510) หมายถึง ความชัดเจนที่เกิดจากการกระทำหรือได้พบเห็น ซึ่งเสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (นุชลี คล้ายวันเพ็ญ. 2553: 101; อ้างอิงจาก เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2522: 131-132) ได้กล่าวไว้ว่า ความสามารถของมนุษย์เป็นผลมาจากสิ่งสำคัญ 3 ประการ คือ ความสามารถทางสมอง ประสพการณ์ และการศึกษาอบรม ซึ่งการมีประสพการณ์ในงานใดก็ตามย่อมส่งผลให้บุคคลปฏิบัติงานนั้นได้ดี ส่วนปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548: 67) ก็ได้กล่าวไว้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกันว่า ประสพการณ์จากสิ่งที่พบเห็นที่แตกต่าง บางคนได้รับความกดดันจากประสพการณ์อย่างหนึ่งก็มีผลต่อการรับรู้ ความเชื่อของบุคคลนั้น และใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินเรื่องต่างๆ ต่อไป ประสพการณ์การทำงานย่อมทำให้คนเกิดความชำนาญ ทำให้เกิดความผูกพันกับอาชีพและองค์กรไปด้วย จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าตัวแปรด้านประสพการณ์การทำงานเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา ดังเช่น

เอื้ออารี ท่วมเสม (2549: บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์การนิเทศในโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยได้เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์การนิเทศในโรงเรียนขนาดเล็กโดยรวม จำแนกตามประสพการณ์ พบว่าระดับการปฏิบัติตามความคิดเห็นของข้าราชการครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยระดับการปฏิบัติตามความคิดเห็นข้าราชการครูที่มีประสพการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และประสพการณ์การทำงาน 10-20 ปี มากกว่าข้าราชการครูที่มีประสพการณ์การทำงาน 20 ปีขึ้นไป

เชาวนีย์ สายสุใจ (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการในการนิเทศงานวิชาการของครูโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ราชบุรี เขต 2 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากกว่า 10 ปี มีความต้องการในการนิเทศงานวิชาการในภาพรวมและรายด้านสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 6 ปี มีความต้องการในการนิเทศงานวิชาการสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ทัศนีย์ ชังใจ (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการการนิเทศการเรียนการสอน ผลศึกษาของครูพลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยทำการเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการเรียนการสอนผลศึกษาของครูพลศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ผลการเปรียบเทียบพบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี มีความต้องการนิเทศด้านการวัดผลและประเมินผลแตกต่างจากครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 6-10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจะเห็นได้ว่าประสบการณ์การปฏิบัติการสอนมีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นในการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน จะมีมุมมองและความคิดเห็นในการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละด้านเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

5.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้กลุ่มต่างๆ มีความแตกต่างกัน 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลุ่ทุทธิในการแก้ปัญหาและวิกฤติของชาติ ประกอบด้วยภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสังคมศึกษาและวัฒนธรรม กลุ่มที่ 2 เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วยสุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

ลัดดา เจียมจู่ไร (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย พบว่า ครูที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันมีการปฏิบัติและความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อยไม่แตกต่างกัน

วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนสันติราษฎร์บริหารธุรกิจในพระอุปถัมภ์ฯ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน พบว่า ครูที่สอนประเภทวิชาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในโรงเรียนสันติราษฎร์บริหารธุรกิจในพระอุปถัมภ์ฯ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ด้านหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจะเห็นได้ว่าตัวแปรด้านกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อความคิดเห็นในการนิเทศภายในโรงเรียนเพียงบางประการเท่านั้น แต่ถึงกระนั้นผู้วิจัยก็ยังคงมีความสนใจว่าในบริบทที่ต่างออกไปนั้น ครูที่ทำการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่แตกต่างกันจะมีมุมมองและความคิดเห็นในการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละด้านเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ ดังนี้

พัชรินทร์ ช่วยศิริ (2554: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายใน และปัญหาข้อเสนอแนะการนิเทศภายใน ของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเป็นผู้บริหารและครูจำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่าการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี ใน 5 ด้าน มีการดำเนินการ ดังนี้ 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง มีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ และให้การสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีการพัฒนาให้ครูมีทักษะการทำงานกลุ่ม เข้าใจบทบาทของตน รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามโครงสร้างการบริหารงาน 3) ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพครู มีการอบรมครูเพื่อพัฒนา ทางวิชาชีพทั้งด้านเทคนิคการสอนและการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ได้ให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหารสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และจัดการประชุม อบรม ติดตามและประเมินหลักสูตร 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีการดำเนินการให้ครูนำการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ส่วนปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการนิเทศภายใน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ขาดคนที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านนิเทศ ภาระงานของผู้นิเทศมีมาก ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการนิเทศ ควรให้การอบรมกับผู้ที่จะต้องทำหน้าที่นิเทศ จัดประชุมเพื่อติดตามผลการนิเทศ 2) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีความแตกต่างกันทางความคิดของครู ครูมีภาระงานมาก ควรลดภาระงานของครู ควรส่งเสริมให้ครูยอมรับฟังความคิดของคนส่วนใหญ่ 3) ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ขาดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่มีความหลากหลายและไม่ตรงกับความต้องการ ควรจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่หลากหลายและ ควรส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงวิชาการให้กับครู 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ขาดความรู้และประสบการณ์ของครูในการจัดทำหลักสูตรใหม่ บุคลากรใน

บางกลุ่มสาระขาดแคลน ควรจัดอบรมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรแก่ครูและจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสม และ 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ชาติความรู้ด้านเทคนิคการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู ควรให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดทำวิจัยที่ถูกต้องแก่ครู

สุรียมาศ สุขกสิ (2549: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและพัฒนา รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบบประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และแบบสอบถามการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพของคณะกรรมการมาตรฐานการประเมินทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ประกอบด้วย 1) การวางแผนร่วมกับครูในการให้ความช่วยเหลือ 2) เข้าไปมีส่วนร่วมกับครูเพื่อช่วยเหลือ 3) สรุปผลการช่วยเหลือและวางแผนตรวจสอบความช่วยเหลือร่วมกับครู 4) วิเคราะห์ผลการช่วยเหลือร่วมกับครู 5) สรุปและวิเคราะห์กระบวนการช่วยเหลือครู ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ประกอบด้วย 1) การพัฒนาครูมีศักยภาพในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ 2) การสร้างวินัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในทีมงาน 3) การกำหนดปัญหาและเป้าหมายการแก้ปัญหาพร้อมกัน 4) การวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา 5) การสร้างแรงจูงใจ การเสริมแรง และสร้างขวัญกำลังใจ ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 1) สำรวจความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) พัฒนาให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) จัดกิจกรรมสัมมนาผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามมาตรฐานวิชาชีพครู ด้านการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) วางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร 4) ดำเนินการบริหารหลักสูตร 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล 6) สรุปผลการดำเนินการ 7) การปรับปรุง พัฒนาระบบการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ประกอบด้วย 1) การกำหนดเป้าหมายการวิจัย 2) การกำหนดวิธีการวิจัย 3) การรวบรวมข้อมูล 4) การวิเคราะห์ข้อมูล 5) การสรุปและเขียนรายงาน

กาญจนพันธ์ อักษรสิทธิ์ (2548: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนและสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และเพื่อหาตัวแปรการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนที่สามารถทำนายสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น .98 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 69 คน และครูผู้สอน จำนวน 276 คน รวมทั้งสิ้น 345 คน ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ด้านการพัฒนากลุ่ม ด้านการฝึกอบรมครูประจำการ และด้านการช่วยเหลือครูโดยตรง สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีความสมบูรณ์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามระดับ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกระดับ เรียงตามลำดับ คือ ระดับสถาบัน ระดับการจัดการ และระดับปฏิบัติการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายมิติ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกมิติ เรียงตามลำดับ ลำดับแรกคือการกำหนดเป้าหมาย และลำดับสุดท้ายคือการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการพัฒนาหลักสูตร สามารถทำนายสุขภาพองค์การโดยรวมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญเลิศ ชัยเดช (2548: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษานครนายก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก และเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ใน 5 ขั้นตอน คือ การวางแผนการนิเทศ การเตรียมการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การสร้างขวัญกำลังใจ และการประเมินผลการนิเทศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษาปีการศึกษา 2547 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำนวนทั้งสิ้น 265 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น .98 และการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายขั้นตอนไม่แตกต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายขั้นตอนไม่แตกต่างกัน ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายขั้นตอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง มีการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดเล็ก ไม่แตกต่างกัน

สมเพียง กุลละวณิชย์ (2545: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตแก้วปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตแก้วปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ใน 5 ด้าน ได้แก่ การสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ และการปรับปรุงแก้ไข และเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศ จำแนกตามประสบการณ์และวุฒิการศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้นิเทศ ได้แก่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าหมวดวิชา จำนวนทั้งสิ้น 91 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 33 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า ผู้นิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตแก้วปราการ มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการปฏิบัติในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการประเมินผลการนิเทศภายใน อยู่ในระดับปานกลาง ผู้นิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตแก้วปราการ ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และผู้นิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตแก้วปราการ ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

นริศรา อุปกรณ์ศิริการ (2542: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 และเปรียบเทียบการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนใน 5 ขั้นตอน และโดยรวม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน 105 คน ผู้ให้การนิเทศ 106 คน และครู 291 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 12 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและผู้ให้การนิเทศรับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมาก ครูรับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับปานกลาง และผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู รับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน โดยครูรับรู้แตกต่างจากการรับรู้ของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ส่วนการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูในโรงเรียนที่แตกต่างกันในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา ไม่มีความแตกต่างกันทั้งในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม และด้านประสบการณ์ในการทำงานของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น มีการรับรู้ของครูในขั้นการวางแผนการนิเทศและการปรับปรุงแก้ไขที่แตกต่างกัน แต่ไม่แตกต่างกันในขั้นตอนอื่นๆ และโดยรวม

นันทนา เต่าทอง (2542: 105 -134) ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทฤษฎีการดำเนินงานนิเทศภายในทั้ง 5 ด้านของกลิคแมน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือผู้บริหารโรงเรียนและครู วิชาการโรงเรียนที่รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ดำเนินงานนิเทศภายในทั้ง 5 ด้าน โดยใน ส่วนของผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ใช้กิจกรรมต่างๆ คือ 1) การตรวจแผนการสอน เพื่อให้ครูได้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ผู้บริหารส่วนใหญ่พิจารณาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรมากที่สุด รองลงมา คือ ความสอดคล้องของแผนการสอนกับกำหนดการสอนและหลักสูตร และความครบถ้วน ขององค์ประกอบที่สำคัญของแผนการสอน ตามลำดับ 2) กิจกรรมการให้คำแนะนำปรึกษาที่ ผู้บริหารดำเนินการมากที่สุด คือ เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการส่งครูเข้ารับการอบรม รองลงมาเป็นการเปิดโอกาสให้ครูเข้าพบทุกขณะเมื่อมีปัญหา และจัดทำตำรา เอกสาร หนังสือต่างๆ มาให้คณะครูได้ศึกษาค้นคว้า ตามลำดับ เรื่องที่ผู้บริหารให้คำแนะนำปรึกษามากที่สุด คือ การจัดทำแผนการสอน รองลงมาเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ตามลำดับ 3) กิจกรรมการสังเกตการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นผู้สังเกตการสอน รองลงมาเป็นการประชุมปรึกษาหารือก่อนที่จะสังเกตการ สอน สังเกตการสอนเมื่อครูพร้อมและเป็นความต้องการของครู นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอน มาวิเคราะห์ร่วมกับครู และมีการประชุมปรึกษาหารือก่อนที่จะสังเกตการสอน ตามลำดับ เรื่องที่ สังเกตการสอนมากที่สุด คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนในห้องเรียน และวิธีการที่ใช้ มากที่สุด คือ วิธีการสังเกตไว้ในแบบบันทึกการสังเกตการสอน รองลงมาเป็นการประชุมครูก่อน สังเกตการสอน และผู้สังเกตเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้รับการสังเกต ตามลำดับ ด้านการสร้าง เสริมประสบการณ์ทางวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการโดยส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อ พัฒนาประสบการณ์ทางวิชาชีพ รองลงมาเป็นการให้คำปรึกษาแนะนำการจัดทำแฟ้มสะสมงานให้กับ คณะครู และให้ครูได้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพ ตามลำดับ เรื่องที่ ดำเนินการมากที่สุด คือ การทำแฟ้มสะสมผลงานของครู รองลงมาเป็นการจัดทำผลงานทางวิชาการ เพื่อเลื่อนระดับ การให้ความรู้และอบรมระยะสั้น ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม วิธีการที่ใช้ คือการวางแผนปฏิบัติงานและแก้ปัญหาพร้อมกันทั้งกลุ่มมากที่สุด รองลงมาเป็นการดำเนินการปฏิบัติ ตามแผนที่วางไว้ และตั้งเป้าหมายการทำงานร่วมกันทั้งกลุ่ม ตามลำดับ เรื่องที่พัฒนาทักษะการ ทำงานกลุ่มมากที่สุด คือ จัดทำเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ รองลงมาเป็นการให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และการให้ข้อมูลที่ชัดเจนเพื่อการตัดสินใจ ตามลำดับ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ที่มีการดำเนินการมากที่สุด คือ ผู้บริหารส่งครูเข้ารับการอบรม/สัมมนา ประชุมเชิงวิชาการ รองลงมาคือให้ครูศึกษาค้นคว้าเอกสารหลักสูตรและจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการ พัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ วิธีการพัฒนาหลักสูตรระดับโรงเรียน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ วิธีการปรับกิจกรรมการสอนมากที่สุด รองลงมาเป็นการวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำสื่อการเรียนการ

สอน ตามลำดับ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน การดำเนินการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่จัดหาเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ครูศึกษาค้นคว้า รongลงมาเป็นการส่งครูเข้ารับการอบรมการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ตามลำดับ ส่วนขั้นตอนการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ผู้บริหารปฏิบัติเฉพาะขั้นตอนที่ 5 มีเป็นจำนวนมากที่สุด รongลงมาเป็นปฏิบัติเฉพาะขั้นตอนที่ 1 ปฏิบัติเฉพาะขั้นตอนที่ 2 และปฏิบัติเฉพาะขั้นตอนที่ 1-5 ตามลำดับ และปัญหาในการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ มีข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินงาน รongลงมา คือ ผู้รับผิดชอบขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงาน และขาดสื่อหรือเครื่องมือในการดำเนินงานตามลำดับ

6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ ดังนี้

วอลเลซ; วิลค็อกซอน; และแซทเชอร์ (Wallace; Wilcoxon; & Satcher. 2010: Abstract) ได้ศึกษาถึงผลดีและผลเสียจากประสบการณ์ของการนิเทศและผู้ที่มีส่วนร่วมในการนิเทศจากการวิจัยพบว่าการนิเทศก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามก็มีบ้างที่ผลออกมาอยู่ในด้านที่ล้มเหลว มีการวิเคราะห์จากรายงานที่ได้จากประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมการนิเทศต่างก็เห็นว่าวิธีนี้เป็นวิธีที่ยอดเยี่ยมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ เป็นการได้มาซึ่งข้อสรุปที่ลงตัวร่วมกัน คุณภาพของงานวิจัยนี้เป็นที่รวบรวมไปด้วย ข้อเสนอแนะ หน้าที่และภาระงานต่างๆ ที่สำคัญต่องานด้านการสอนจะส่งผลไปสู่กุญแจแห่งความสำเร็จ อีกด้านหนึ่งสำหรับผลวิเคราะห์จากประสบการณ์ด้านลบของผู้ที่เข้าร่วมการนิเทศ พบปัญหาใหญ่ๆ อยู่สองประการ ได้แก่ อย่งแรกได้รับคำแนะนำในการแก้ไขจุดบกพร่องน้อยเกินไป อย่งที่สองคือความแตกต่างกันของการปฏิบัติงาน

ลี; และ กรีน (Lee; & Green. 2009: Abstract) ได้ศึกษาและกล่าวถึงการใช้คำถามในการอภิปรายในส่วนของขั้นตอนการนิเทศ การวิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับงานด้านการปฏิบัติการสอนและการทดสอบในการวิจัยอยู่ในระดับที่เข้มข้นเอาจริงเอาจัง การอภิปรายผลและการนิเทศจะมีการยกกรณีเปรียบเทียบและใช้วิธีการสื่อสารทางภาษาซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบและการขัดแย้งกันในทางเหตุผลขึ้นได้ ความขัดแย้งนั้นอาจรุนแรงแต่ก็จะนำมาซึ่งข้อสรุปที่เป็นเหตุเป็นผล การนิเทศเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถเปิดกรอบความคิดให้กว้างขึ้น และการนิเทศก็เป็นวิธีการทางการพูดให้คำปรึกษาหรือการพูดที่หารือกันเพื่อทำให้เกิดภาพความคิดเป็นรูปธรรมและในมหาวิทยาลัยสมัยใหม่นี้ก็ใช้วิธีการนี้กันอยู่

โรบินสัน (ศรีเรือน ลิขิตเดชาโรจน์. 2545: 78; อ้างอิงจาก Robinson. 2000: 61-06A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานของครูประถมศึกษาและระดับการปฏิบัติการนิเทศแบบคลินิกที่ใช้ในโรงเรียนที่ครูเหล่านั้นทำการสอน และยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบ

ว่าการเพิ่มการปฏิบัติการนิเทศแบบคลินิกจะเพิ่มความพึงพอใจให้กับครูได้หรือไม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามการปฏิบัติการนิเทศแบบคลินิกเพื่อจัดอันดับโรงเรียน ประถมศึกษา 15 อันดับ แบ่งเป็นโรงเรียนที่ปฏิบัติการนิเทศแบบคลินิกระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ หลังจากนั้นใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของครู กับครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (1 โรงเรียนต่อ 1 ระดับ) ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนที่มีระดับการปฏิบัติการนิเทศแบบคลินิกอยู่ในระดับสูงและระดับปานกลาง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญต่อความพึงพอใจในการทำงานของครู และยังแนะนำให้เพิ่มการใช้การนิเทศแบบคลินิกเพื่อเพิ่มความพึงพอใจในการทำงานของครู

เคล้าส์ (ชุติกัญจน์ เบญจพรวัฒนา. 2547: 54; อ้างอิงจาก Clous. 1993: 2533-A) ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นทั่วไปของครูกับรูปแบบในการนิเทศ โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษากับรูปแบบของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนในรัฐเพนซิลวาเนีย โดยมีครูผู้สอนจำนวน 20 คน หัวหน้าศึกษานิเทศก์ จำนวน 6 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า ในการทำงานร่วมกันระหว่างครู และศึกษานิเทศก์แม้ครูจะไม่มีตำแหน่งทางการนิเทศ แต่ก็สามารถให้คำแนะนำเสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งช่วยทำให้ศึกษานิเทศก์นำไปปรับปรุงในงานด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในอนาคตได้

สโพน (เพ็ญจันทร์ มีนะจรัส. 2551: 42; อ้างอิงจาก Spohn. 1987: 17-19) ทำการวิจัยเรื่อง การปรับปรุงการนิเทศการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนดีขึ้น ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศ การศึกษาจะต้องเน้นการปรับปรุงทักษะของครู เรื่อง การวางแผน การดูแลเด็ก การประเมินผล และการควบคุมความประพฤติ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละคนเป็นอย่างมาก และต้องให้ความสนใจกับการฝึกอบรม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพเป็นอย่างมาก เป็นการให้คำปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อทำให้เกิดภาพความคิดเป็นรูปธรรม การนิเทศควรเน้นปรับปรุงทักษะของครูในด้านต่างๆ โดยส่วนใหญ่ผู้บริหารมีการรับรู้และการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาแล้วพบว่ายังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารกับของครูน่าจะแตกต่างกัน ซึ่งครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนที่ขนาดต่างกัน มีความพร้อมในปัจจุบันต่างๆ แตกต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่างกัน ก็น่าจะมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารที่ต่างกัน ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะทำการศึกษาในประเด็นต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร โดยดำเนินการดังนี้

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 9 โรงเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 395 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 9 โรงเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 196 คน ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ทำการสุ่มตัวอย่างโดยกำหนดสัดส่วนของจำนวนครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียนต่อจำนวนครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามทั้งหมด จากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ศรัทธาสมุทร	129	64
ถาวรานุกุล	95	47
ท้ายหาด	32	16
สกลวิสุทธิ	13	6
เมธีชุนหะวัฒนวิทยาลัย	13	6
อัมพวันวิทยาลัย	72	36
วัดบางกะพ้อม	13	6
เทพสุวรรณชาฎาวิทยา	17	8
วัดแก้วเจริญอำนวยการวิทยาลัย	11	5
รวม	395	196

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลักษณะเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร โดยผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์การปฏิบัติการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร 5 ด้าน ประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 50 ข้อ

2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาความรู้พื้นฐาน หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา และการนิเทศภายในโรงเรียนจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดเป็นนิยามศัพท์เฉพาะ และกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

2. สร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้มีเนื้อหาครอบคลุมลักษณะงานนิเทศภายในโรงเรียนตามแนวคิดของกลิดแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน

(Glickman; Gordon; & Ross-Gordon) ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแบบสอบถามของ กาญจนพันธ์ อักษรสิทธิ์ (2548: 153-158) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมตามกรอบแนวคิดและนิยามศัพท์เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้วิจัยเอง

3. นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ หลังจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป

ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

- 3.1 อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 3.2 นายประภัสสร อินทรประเสริฐ ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
- 3.3 นางสาวกุศลีน แสงวัชรสุนทร ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
- 3.4 นางยุบล อันล้ำเลิศ ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนศรัทธาสมุทร จังหวัดสมุทรสงคราม
- 3.5 นายบุญลือ คชเสนีย์ รองผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการ โรงเรียนศรัทธาสมุทร จังหวัดสมุทรสงคราม

4. ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 31 คน จากนั้นวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach, 1970: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .98

6. จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ผ่านการหาความเชื่อมั่น แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองตามวิธีการและขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อประสานกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอหนังสือราชการในการขอความอนุเคราะห์ขอเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนในโรงเรียน
2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือราชการจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 9 โรงเรียน ในจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ขอเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนในโรงเรียน
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากสถานศึกษาต่างๆ ด้วยตนเอง กำหนดเวลารับคืนใน 1 สัปดาห์ โดยได้รับคืนเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 191 ฉบับ จากจำนวนทั้งหมด 196 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.45

4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปแปลผลแล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียงโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 การจัดทำข้อมูล

1. ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด จำนวน 191 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.45 เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ พบว่ามีความสมบูรณ์สามารถใช้วิเคราะห์ได้ทุกฉบับ
2. เฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ทำการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

ถ้าตอบลงในช่อง “น้อยที่สุด”	ให้ 1 คะแนน
ถ้าตอบลงในช่อง “น้อย”	ให้ 2 คะแนน
ถ้าตอบลงในช่อง “ปานกลาง”	ให้ 3 คะแนน
ถ้าตอบลงในช่อง “มาก”	ให้ 4 คะแนน
ถ้าตอบลงในช่อง “มากที่สุด”	ให้ 5 คะแนน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์การปฏิบัติการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ นำมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติร้อยละ (Percentage)
2. ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร 5 ด้าน ประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน นำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติเบื้องต้น โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.)

และนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาแปลเป็นความหมาย โดยแบ่งความหมายของคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งใช้เกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการปฏิบัติงาน
นิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการปฏิบัติงาน
นิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการปฏิบัติงาน
นิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการปฏิบัติงาน
นิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการปฏิบัติงาน
นิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายใน
โรงเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามขนาดโรงเรียนใช้การวิเคราะห์ t-test ส่วนการเปรียบเทียบความ
คิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร จำแนกตาม
ประสบการณ์การปฏิบัติการสอน และจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ใช้การวิเคราะห์ความ
แปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยสูตรของตันเนทท์ 3 (Dunnett's T3)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติดังนี้

1. สถิติหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
(Index of Item-Objective Congruence: IOC)

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach. 1970: 161)

1.3 หาค่าอำนาจจำแนกโดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับ
คะแนนรวมทั้งฉบับโดยใช้ Item Total Correlation

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean, \bar{X})

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรสองกลุ่มโดยใช้ t-test

3.2 ทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) กับตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่มและเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยสูตรของดันเน็ตที่ 3 (Dunnett's T3)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	หมายถึง	จำนวนครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
S.D.	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	หมายถึง	ค่าสถิติทดสอบ t-test แบบ Independent
p	หมายถึง	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ
*	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
SS	หมายถึง	ผลรวมของค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสอง (Sum of Squares)
df	หมายถึง	องศาความอิสระ (Degree of Freedom)
MS	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของระดับความคิดเห็น (Mean Squares)
F	หมายถึง	ค่าสถิติทดสอบ F-Test
THA	หมายถึง	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
MATH	หมายถึง	กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
SCI	หมายถึง	กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
SOC	หมายถึง	กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
HPE	หมายถึง	กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
ART	หมายถึง	กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
VOED	หมายถึง	กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
ENG	หมายถึง	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรียงตามลำดับดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามตัวแปรอิสระ
2. ผลการวิเคราะห์การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของ

ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม

3. ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามจำแนกตามตัวแปรอิสระ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามตัวแปรอิสระ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์การทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 191 คน เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน มีกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน ร้อยละ 30.89 และสังกัดโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน ร้อยละ 68.06 โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี (ร้อยละ 62.83) รองลงมาคือ มีประสบการณ์ 1-5 ปี (ร้อยละ 29.32) และมีประสบการณ์ 6-10 ปี (ร้อยละ 6.80) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สังกัดกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 15.71) รองลงมาคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ร้อยละ 15.18) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ร้อยละ 14.66) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (ร้อยละ 14.66) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (ร้อยละ 13.09) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ร้อยละ 12.04) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (ร้อยละ 7.85) และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ร้อยละ 6.81) ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ขนาดโรงเรียน		
1.1 มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน	59	30.89
1.2 มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน	130	68.06
1.3 ไม่ระบุข้อมูล	2	1.05
รวม	191	100.00
2. ประสบการณ์การทำงาน		
2.1 1-5 ปี	56	29.32
2.2 6-10 ปี	13	6.80
2.3 มากกว่า 10 ปี	120	62.83
2.4 ไม่ระบุข้อมูล	2	1.05
รวม	191	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้		
3.1 ภาษาไทย	25	13.09
3.2 คณิตศาสตร์	28	14.66
3.3 วิทยาศาสตร์	30	15.71
3.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	23	12.04
3.5 สุขศึกษาและพลศึกษา	15	7.85
3.6 ศิลปะ	13	6.81
3.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี	28	14.66
3.8 ภาษาต่างประเทศ	29	15.18
รวม	191	100.00

2. ผลการวิเคราะห์การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม

ผลการวิเคราะห์การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณบริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านการช่วยเหลือครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังตาราง 4

ตาราง 4 การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามรายด้าน

การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	3.57	0.62	มาก
2. ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	3.64	0.73	มาก
3. ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	3.86	0.61	มาก
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.71	0.59	มาก
5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	3.78	0.62	มาก
โดยรวม	3.71	0.55	มาก

หมายเหตุ n = 191

และเมื่อพิจารณาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามในแต่ละด้านโดยพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้วิจัยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง

เมื่อพิจารณาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ในด้านที่ 1 การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง พบว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ ยกเว้น รายการที่ 6 คือ มีการให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างสื่อการเรียนรู้ และรายการที่ 10 คือ มีการให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ที่ครูมีปัญหาคับข้องใจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัว โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ดังรายละเอียดในตาราง 5

ตาราง 5 การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านที่ 1 การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง

การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการสำรวจความต้องการความช่วยเหลือต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครู	3.51	0.75	มาก
2. มีการนำผลที่ได้จากการสังเกตการจัดการเรียนรู้ของครูมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนรู้	3.53	0.75	มาก
3. มีการอำนวยความสะดวกในการจัดหาสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์สำหรับการจัดการเรียนรู้ของครู	3.71	0.87	มาก
4. มีการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับอาคาร สถานที่ และแหล่งเรียนรู้ สำหรับการจัดการเรียนรู้ของครู	3.69	0.79	มาก
5. มีการให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการในการจัดการเรียนรู้	3.55	0.75	มาก
6. มีการให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างสื่อการเรียนรู้	3.42	0.79	ปานกลาง
7. มีการให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้	3.66	0.81	มาก
8. มีการให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	3.69	0.74	มาก
9. มีการให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียน	3.58	0.73	มาก
10. มีการให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ที่ครูมีปัญหาคับข้องใจไม่ว่าจะเป็นเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัว	3.34	1.02	ปานกลาง
โดยรวม	3.57	0.62	มาก

หมายเหตุ n = 191

ด้านที่ 2 การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม

เมื่อพิจารณาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ในด้านที่ 2 การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติในระดับมากทุกรายการ ยกเว้นรายการที่ 10 คือ มีการช่วยแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งระหว่างครูที่เกิดขึ้นในขณะทำงาน โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติในระดับปานกลาง ดังรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 6 การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านที่ 2 การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม

การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกันเป็นทีม	3.78	0.88	มาก
2. มีการพิจารณาความสามารถของครูแต่ละคนก่อนที่จะมอบหมายงาน	3.65	0.89	มาก
3. มีการเปิดโอกาสให้ครูได้เลือกทำงานตามที่ตนเองถนัดและสนใจ	3.50	0.89	มาก
4. มีการกำหนดหน้าที่และขอบเขตการทำงานของครูอย่างชัดเจน	3.83	2.30	มาก
5. มีการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานประจำปี	3.68	0.86	มาก
6. มีการเปิดโอกาสให้ครูสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระเสรีภายในขอบเขตที่เหมาะสม	3.59	0.87	มาก
7. มีความเป็นประชาธิปไตยและยอมรับฟังเสียงส่วนมากอย่างมีเหตุมีผล	3.57	0.91	มาก
8. มีการเปิดโอกาสให้ครูได้ทำหน้าที่เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการทำงานต่างๆ	3.77	0.81	มาก
9. มีการสร้างบรรยากาศในการทำงานแบบกัลยาณมิตร	3.57	0.94	มาก
10. มีการช่วยแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งระหว่างครูที่เกิดขึ้นในขณะทำงาน	3.42	0.90	ปานกลาง
โดยรวม	3.64	0.73	มาก

หมายเหตุ n = 191

ด้านที่ 3 การพัฒนาทางวิชาชีพ

เมื่อพิจารณาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ในด้านที่ 3 การพัฒนาทางวิชาชีพ พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ ดังรายละเอียดในตาราง 7

ตาราง 7 การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านที่ 3 การพัฒนาทางวิชาชีพ

การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรในโรงเรียนอย่างชัดเจน ครบถ้วน และเป็นระบบ	3.78	0.76	มาก
2. มีการวางแผนการพัฒนาบุคลากรโดยคำนึงถึงความจำเป็นและประโยชน์ที่จะได้รับอย่างเป็นระบบ	3.71	0.77	มาก
3. มีการแจ้งข่าวสาร คำสั่ง ระเบียบ และแนวปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพให้ทราบ	3.89	0.75	มาก
4. มีการจัดการประชุมเพื่อให้ความรู้และสร้างความตระหนักให้กับครูใหม่ เกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานและจรรยาบรรณวิชาชีพ	3.86	0.79	มาก
5. มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ตามความต้องการและความสนใจ	4.02	0.80	มาก
6. มีการจัดประชุม อบรม สัมมนา ให้ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.84	0.74	มาก
7. มีการจัดประชุม อบรม สัมมนา ให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.77	0.75	มาก
8. มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ขยายผลความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการประชุม อบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน	3.80	0.78	มาก
9. มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูแสดงผลงานทางวิชาการของตนเอง เช่น งานวิจัยและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น	3.90	0.79	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
10. มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้มีวิทยฐานะหรือเลื่อนวิทยฐานะ	4.01	0.77	มาก
โดยรวม	3.86	0.61	มาก

หมายเหตุ n = 191

ด้านที่ 4 การพัฒนาหลักสูตร

เมื่อพิจารณาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ในด้านที่ 4 การพัฒนาหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ ยกเว้นรายการที่ 9 คือ มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและความต้องการในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร และรายการที่ 10 คือ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วม โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ดังรายละเอียดในตาราง 8

ตาราง 8 การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านที่ 4 การพัฒนาหลักสูตร

การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการจัดรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ครูสามารถมาศึกษาได้	3.79	0.77	มาก
2. มีการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ครูเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้	3.76	0.67	มาก
3. มีการส่งเสริมและกระตุ้นให้ครูจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.95	0.71	มาก
4. มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้แก่นักเรียน เช่น การอบรม การจัดค่ายวิชาการ การทัศนศึกษา เป็นต้น	3.94	0.77	มาก
5. มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและ/หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายในท้องถิ่น มาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.72	0.79	มาก
6. มีการศึกษาข้อมูลสารสนเทศต่างๆ และนำมาใช้ประกอบการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร	3.73	0.73	มาก
7. มีการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบก่อนที่จะดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร	3.69	0.72	มาก
8. มีการประชุมและสัมมนาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมทันสมัย สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียน	3.70	0.72	มาก
9. มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและความต้องการในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร	3.36	0.86	ปานกลาง
10. มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและความต้องการในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร	3.46	0.79	ปานกลาง
โดยรวม	3.71	0.59	มาก

หมายเหตุ n = 191

ด้านที่ 5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

เมื่อพิจารณาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ในด้านที่ 5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติในระดับมากทุกรายการ ดังรายละเอียดในตาราง 9

ตาราง 9 การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านที่ 5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนอย่างเป็นระบบ เช่น ประวัตินักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อมูลพฤติกรรม เป็นต้น	3.97	0.75	มาก
2. มีการวางแผน กำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติสำหรับงานวิจัยของโรงเรียนอย่างชัดเจนและเป็นระบบ	3.71	0.74	มาก
3. มีการสำรวจความสามารถพื้นฐานของครูเกี่ยวกับการทำวิจัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการฝึกอบรม	3.55	0.76	มาก
4. มีการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการในการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.64	0.79	มาก
5. มีการประชุมเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อสร้างความตระหนักและสร้างแรงจูงใจให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน	3.65	0.77	มาก
6. มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ทำวิจัยในชั้นเรียนตามสภาพปัญหาและความสนใจ	3.88	0.70	มาก
7. มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.01	0.76	มาก
8. มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการแก้ปัญหาในชั้นเรียน	3.93	0.74	มาก
9. มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้เผยแพร่ผล การวิจัยในชั้นเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ	3.76	0.78	มาก
10. มีการนำผลที่ได้จากการทำวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ประกอบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน	3.74	0.75	มาก
โดยรวม	3.78	0.62	มาก

หมายเหตุ n = 191

3. ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามตามตัวแปรอิสระ

ตัวแปรที่ 1 ขนาดโรงเรียน

ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามตามตัวแปรขนาดโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน และโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน และโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันใน 4 ด้านแรก คือ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ และด้านการพัฒนาหลักสูตร แต่ในด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนในด้านนี้มากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน ดังรายละเอียดในตาราง 10

ตาราง 10 การเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน

การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน				t	p
	โรงเรียนที่มี นักเรียนไม่เกิน 1,500 คน		โรงเรียนที่มี นักเรียนมากกว่า 1,500 คน			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	3.50	0.61	3.60	0.62	-0.98	0.33
2. ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	3.73	0.72	3.60	0.73	1.14	0.26
3. ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	3.75	0.61	3.91	0.60	-1.71	0.09
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.63	0.63	3.75	0.57	-1.30	0.19
5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	3.58	0.63	3.88	0.59	-3.19	0.00*
โดยรวม	3.64	0.57	3.75	0.54	-1.27	0.21

หมายเหตุ 1. n ของ โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน = 59

2. n ของ โรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน = 130

ตัวแปรที่ 2 ประสิทธิภาพการปฏิบัติการสอน

ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามตามตัวแปรประสิทธิภาพการปฏิบัติการสอน ได้แก่ 1-5 ปี 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี พบว่า ครูผู้สอนทั้งครูที่มีประสิทธิภาพการปฏิบัติการสอน 1-5 ปี 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ดังรายละเอียดในตาราง 11 และ 12

ตาราง 11 การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามตัวแปรประสิทธิภาพการปฏิบัติการสอน

การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน					
	ประสิทธิภาพ 1-5 ปี		ประสิทธิภาพ 6-10 ปี		ประสิทธิภาพ มากกว่า 10 ปี	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	3.41	0.66	3.62	0.48	3.63	0.60
2. ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	3.53	0.62	3.63	0.48	3.70	0.70
3. ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	3.79	0.72	4.01	0.61	3.88	0.55
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.58	0.67	3.78	0.40	3.77	0.56
5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	3.72	0.67	3.76	0.53	3.83	0.60
โดยรวม	3.60	0.63	3.76	0.48	3.76	0.52

- หมายเหตุ
1. n ของ ประสิทธิภาพ 1-5 ปี = 56
 2. n ของ ประสิทธิภาพ 6-10 ปี = 13
 3. n ของ ประสิทธิภาพมากกว่า 10 ปี = 120

ตาราง 12 การเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามตัวแปรประสบการณ์การปฏิบัติการสอน

การปฏิบัติงานนิเทศ ภายในโรงเรียนของผู้บริหาร	แหล่ง ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง	ระหว่างกลุ่ม	2.08	2	1.04	2.77	0.07
	ภายในกลุ่ม	69.82	186	0.38		
	รวม	71.90	188			
2. ด้านการพัฒนาทักษะการทำงาน กลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	1.13	2	0.56	1.06	0.35
	ภายในกลุ่ม	98.90	186	0.53		
	รวม	100.03	188			
3. ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	0.67	2	0.33	0.91	0.41
	ภายในกลุ่ม	68.21	186	0.36		
	รวม	68.88	188			
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	1.41	2	0.70	2.06	0.13
	ภายในกลุ่ม	63.75	186	0.34		
	รวม	65.16	188			
5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.44	2	0.22	0.58	0.56
	ภายในกลุ่ม	70.79	186	0.38		
	รวม	71.23	188			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.99	2	0.49	1.63	0.20
	ภายในกลุ่ม	56.32	186	0.30		
	รวม	57.31	188			

ตัวแปรที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้

ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ พบว่า ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันใน 4 ด้าน คือ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ยกเว้นด้านการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังรายละเอียดในตาราง 13 และ 14

ตาราง 13 การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้

การปฏิบัติงานนิเทศ ภายในโรงเรียนของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน															
	THA		MATH		SCI		SOC		HPE		ART		VOED		ENG	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง	3.54	0.55	3.64	0.50	3.51	0.70	3.69	0.67	3.71	0.76	3.70	0.53	3.40	0.68	3.51	0.53
2. ด้านการพัฒนาทักษะการทำงาน กลุ่ม	3.69	0.62	3.78	0.65	3.48	0.70	3.73	0.78	3.87	0.73	3.98	0.45	3.38	0.71	3.56	0.90
3. ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	4.02	0.57	3.95	0.55	3.89	0.73	3.90	0.66	3.93	0.62	4.05	0.45	3.59	0.53	3.69	0.57
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.85	0.47	3.82	0.50	3.58	0.65	3.73	0.70	3.88	0.69	4.05	0.36	3.53	0.56	3.53	0.54
5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในชั้นเรียน	3.89	0.65	3.86	0.50	3.68	0.68	3.78	0.73	3.99	0.64	4.01	0.44	3.64	0.63	3.66	0.53
โดยรวม	3.80	0.46	3.81	0.47	3.63	0.63	3.76	0.65	3.87	0.62	3.96	0.35	3.50	0.57	3.59	0.48

หมายเหตุ 1. n ของ THA = 25
 3. n ของ SCI = 30
 5. n ของ HPE = 15
 7. n ของ VOED = 28

2. n ของ MATH = 28
 4. n ของ SOC = 23
 6. n ของ ART = 13
 8. n ของ ENG = 29

ตาราง 14 การเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้

การปฏิบัติงานนิเทศ ภายในโรงเรียนของผู้บริหาร	แหล่ง ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง	ระหว่างกลุ่ม	2.02	7	0.29	0.76	0.63
	ภายในกลุ่ม	69.89	183	0.38		
	รวม	71.91	190			
2. ด้านการพัฒนาทักษะการทำงาน กลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	6.59	7	0.94	1.82	0.09
	ภายในกลุ่ม	94.40	183	0.52		
	รวม	100.99	190			
3. ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	4.38	7	0.63	1.76	0.10
	ภายในกลุ่ม	65.25	183	0.36		
	รวม	69.58	190			
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	5.10	7	0.73	2.21	0.03*
	ภายในกลุ่ม	60.32	183	0.33		
	รวม	65.42	190			
5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3.17	7	0.45	1.21	0.30
	ภายในกลุ่ม	68.83	183	0.38		
	รวม	72.00	190			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3.64	7	0.52	1.76	0.09
	ภายในกลุ่ม	54.09	183	0.30		
	รวม	57.73	190			

เนื่องจากการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ในด้านที่ 4 การพัฒนาหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องดำเนินการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยสูตรของดันเน็ตที่ 3 (Dunnett's T3) เพราะความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มีค่าไม่เท่ากัน ซึ่งพบว่า ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีความคิดเห็นที่ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนในด้านนี้มากกว่าครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังรายละเอียดในตาราง 15

ตาราง 15 การวิเคราะห์ความแตกต่างของการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

กลุ่มสาระการเรียนรู้	THA	MATH	SCI	SOC	HPE	ART	VOED	ENG
THA	-	0.03	0.27	0.12	-0.03	-0.19	0.32	0.32
MATH		-	0.24	0.08	-0.06	0.23	0.29	0.29
SCI			-	-0.15	-0.30	-0.47	0.05	0.04
SOC				-	-0.15	-0.31	0.20	0.20
HPE					-	-0.17	0.35	0.35
ART						-	0.52*	0.52*
VOED							-	0.00
ENG								-

หมายเหตุ 1. \bar{X} ของ THA = 3.85 2. \bar{X} ของ MATH = 3.82
 3. \bar{X} ของ SCI = 3.58 4. \bar{X} ของ SOC = 3.73
 5. \bar{X} ของ HPE = 3.88 6. \bar{X} ของ ART = 4.05
 7. \bar{X} ของ VOED = 3.53 8. \bar{X} ของ ENG = 3.53

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม มีขั้นตอนและผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย

ความมุ่งหมายทั่วไปของการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามขนาดโรงเรียน ประสบการณ์การปฏิบัติการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 9 โรงเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 395 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 9 โรงเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 196 คน ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ทำการสุ่มตัวอย่างโดยกำหนดสัดส่วนของจำนวนครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียนต่อจำนวนครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามทั้งหมด จากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อสร้างและพัฒนาเป็นแบบสอบถามนำมาใช้ในการวิจัย โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์การปฏิบัติการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร 5 ด้าน ประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การพัฒนาทักษะการทำงาน กลุ่ม การพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 50 ข้อ

จากแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective congruence) และผ่านการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .98

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองตามวิธีการและขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อประสานกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอหนังสือราชการในการขอความอนุเคราะห์ขอเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนในโรงเรียน

2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือราชการจากคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 9 โรงเรียน ในจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ขอเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนในโรงเรียน

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากสถานศึกษาต่างๆ ด้วยตนเอง กำหนดเวลารับคืนใน 1 สัปดาห์ โดยได้รับคืนเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 191 ฉบับ จากจำนวนทั้งหมด 196 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.45

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แปลผลแล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียงโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

การจัดกระทำข้อมูล

ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด จำนวน 191 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.45 เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ พบว่ามีความสมบูรณ์สามารถ ใช้วิเคราะห์ได้ทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์การปฏิบัติการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ นำมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติร้อยละ (Percentage)
2. ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร 5 ด้าน ประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน นำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติเบื้องต้น โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามขนาดโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์ t-test ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติการสอนและกลุ่มสาระการเรียนรู้ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยสูตรของตันเน็ตที่ 3 (Dunnnett's T3)

6. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน
 - 1.1 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ ยกเว้น รายการที่ 6 คือ มีการให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างสื่อการเรียนรู้ และรายการที่ 10 คือ มีการให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ที่ครูมีปัญหาคับข้องใจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัว โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณครูมีการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ ยกเว้นรายการที่ 10 คือ มีการช่วยแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างครูที่เกิดขึ้นในขณะที่ทำงาน โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณครูมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณครูมีการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ

1.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณครูมีการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ ยกเว้นรายการที่ 9 คือ มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและความต้องการในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร และรายการที่ 10 คือ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วม โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณครูมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

1.5 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณครูมีการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ

2. ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามตามตัวแปรอิสระ ได้ผลดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน และโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันใน 4 ด้านแรก คือ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ และด้านการพัฒนาหลักสูตร แต่ในด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน มีความคิดเห็นว่าคุณครูมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนในด้านนี้มากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน

2.2 ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามตัวแปรประสบการณ์การปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนทั้งครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการสอน 1-5 ปี 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันใน 4 ด้าน คือ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ยกเว้นด้านการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีความคิดเห็น

ว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมากกว่าครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

7. อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและอภิปรายผลจากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1. การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความตระหนักในความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน และมีการปฏิบัติอยู่โดยตลอด ส่งผลให้ความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนิเทศภายในโรงเรียนทำให้ทราบถึงปัญหาและความต้องของครูทำให้สามารถให้การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาได้ง่าย ดังที่ เยาวพา เดชะคุปต์ (2542: 131) ได้เคยกล่าวไว้ว่า การนิเทศโดยบุคลากรของโรงเรียนเองนั้น ผู้นิเทศเป็นผู้ใกล้ชิดกับปัญหาที่มีอยู่ในโรงเรียนย่อมเป็นผู้รู้ปัญหาได้ดีและแก้ปัญหาได้ตรงจุดกว่าการที่จะให้คนภายนอกมานิเทศ ในขณะที่เดียวกันยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการในการจัดการเรียนการสอนด้วย ดังที่วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538: 62) ได้เคยกล่าวไว้ว่า การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพด้านการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ครูควรได้รับการนิเทศเพื่อพัฒนาความเจริญด้านการสอนและทางวิชาการ นอกจากนี้การนิเทศภายในโรงเรียนยังเป็นสมรรถนะหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งคุรุสภาได้กำหนดไว้ และในขณะเดียวกันการนิเทศภายในโรงเรียนยังมีความเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งภายในและภายนอกอีกด้วย ซึ่งผู้บริหารต้องดำเนินการอยู่โดยตลอด และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า

1.1 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณครูมีการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ ยกเว้นรายการที่ 6 คือ มีการให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างสื่อการเรียนรู้ และรายการที่ 10 คือ มีการให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ที่ครูมีปัญหาซับซ้อนใจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัว โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณครูมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารเองในปัจจุบันมีภาระงานในด้านการบริหารจัดการมากทำให้ไม่มีเวลาในการศึกษาเรียนรู้และขาดความชำนาญเกี่ยวกับสื่อการสอนและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ และในขณะเดียวกันการที่ผู้บริหารมีภาระงานด้านการบริหารจัดการมาก และครูก็มีภาระงานต่างๆ ทั้งงานสอนและงานสนับสนุนมาก จึงทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครูห่างเหิน ผู้บริหารไม่มีเวลาพูดคุยถามถึงความเป็นอยู่ ปัญหา ความซับซ้อนใจของครู ส่วนครูเองก็ใช้เวลากับการทำงานต่างๆ หลายนอย่างจึงไม่มีโอกาสได้พูดคุยกับผู้บริหาร

1.2 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณครูมีการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ ยกเว้นรายการที่ 10 คือ มีการช่วยแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

ระหว่างครูที่เกิดขึ้นในขณะที่ทำงาน โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณครูมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ทั้งนี้ น่าจะสืบเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารมีภาระงานด้านการบริหารจัดการมากทำให้ขาดการปฏิสัมพันธ์กับครู เมื่อครูเกิดความขัดแย้งกันในการทำงานจึงทำให้ผู้บริหารไม่มีโอกาสที่จะเข้ามาช่วยไกล่เกลี่ยและแก้ปัญหา นอกจากนี้เมื่อเกิดช่องว่างระหว่างครูกับผู้บริหารแล้ว การแก้ปัญหาอาจทำได้ยากเนื่องจากผู้บริหารเองก็ไม่รู้จักครูแต่ละคนอย่างลึกซึ้งดีพอ ส่วนครูเองก็ขาดความไว้วางใจกับผู้บริหารด้วย

1.3 ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณครูมีการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ โดยเฉพาะในรายการที่ 5 คือ มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ตามความต้องการและความสนใจ และรายการที่ 10 มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้มีวิทยฐานะหรือเลื่อนวิทยฐานะ ซึ่งครูมีความคิดเห็นว่าคุณครูปฏิบัติอยู่ในระดับเฉลี่ยที่มากกว่ารายการอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าคุณครูตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถทันกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เป็นไปตามที่เซอร์จิโอวานนี และสตาร์เรตต์ (Sergiovanni; & Starratt. 1998: 23-24) ได้กล่าวไว้ว่า ในการพัฒนาทางวิชาชีพครู ให้ประสบความสำเร็จนั้นเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พัฒนาความสามารถในการสอนให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมสัมมนาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อุทิศคุณธรรม จริยธรรมตามมาตรฐานวิชาชีพครู นอกจากนี้การที่ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูได้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะนั้นเป็นการสนับสนุนความก้าวหน้าส่วนบุคคลของครู แสดงให้เห็นว่านอกจากผู้บริหารจะมุ่งเน้นพัฒนาความรู้ความสามารถครูเพื่อพัฒนางานแล้ว ผู้บริหารยังเล็งเห็นความสำคัญของความก้าวหน้าและผลตอบแทนของครูเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูด้วย ดังเช่นที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 84) กล่าวไว้ว่าในการพัฒนาทางวิชาชีพนั้น ครูต้องมีคุณสมบัติทางวิชาชีพ คุณสมบัติส่วนตัวและมีความรู้ ความเข้าใจในงานครู ประกอบด้วย ความรู้ในสาขาวิชาที่สอน ความเข้าใจในตัวนักเรียน ความรู้ความเข้าใจในเทคนิควิธีการสอน รูปแบบการสอนต่างๆ มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู มีบุคลิกภาพดี มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม

1.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณครูมีการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ ยกเว้นรายการที่ 9 คือ มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและความต้องการในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร และรายการที่ 10 คือ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วม โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณครูมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากผู้บริหารยังเน้นการพัฒนาหลักสูตรที่ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็นหลัก เพราะครูเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและคลุกคลีอยู่กับหลักสูตรโดยตลอดอยู่แล้ว ทำให้ขาดมุมมอง ข้อคิดเห็น และความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

1.5 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณครูมีการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ โดยเฉพาะในรายการที่ 7 คือ มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครู

ได้ทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งครุมีความคิดเห็นว่าคุณบริหารปฏิบัติอยู่ในระดับเฉลี่ยที่มากกว่ารายการอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด แสดงให้เห็นว่าคุณบริหารในปัจจุบันให้ความสนใจ มีความตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน จึงได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้คุณได้ทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพราะการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไม่จำเป็นต้องเป็นหัวข้อที่ยาก เพียงแต่นำประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียนมาศึกษาเพื่อแก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนาให้ดีขึ้น ซึ่งสามารถทำได้ตลอดเวลา ดังที่สุวิมล ว่องวาณิช (2544: 6-7) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนควรเน้นงานวิจัยที่มีลักษณะเป็นงานวิจัยขนาดเล็กมุ่งที่การแสวงหาคำตอบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ไม่ใช้เวลาในการดำเนินงานนานเกินไป จนทำให้งานสอนได้รับผลกระทบ ในแต่ละภาคเรียนหรือภาคการศึกษา ครูสามารถทำการศึกษาในประเด็นวิจัยหรือหัวข้อได้หลายประเด็น และสามารถดำเนินงานได้พร้อมกันในขณะเดียวกันหากปัญหาเกิดขึ้นในขณะนั้นมีหลายปัญหาที่ต้องการแก้ไข และกระบวนการวิจัยของครูต้องเป็นไปอย่างง่าย ๆ สามารถใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในห้องเรียนมาใช้ในการค้นหาคำตอบ

2. การเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของคุณบริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามตามตัวแปรขนาดโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน และโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันใน 4 ด้านแรก ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ และด้านการพัฒนาหลักสูตร ส่วนด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน มีความคิดเห็นว่าคุณบริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนด้านนี้มากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความพร้อมในด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำการวิจัยของโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน มีมากกว่าโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน จึงทำให้ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน ให้การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนมากกว่าโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน

3. การเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของคุณบริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามตามตัวแปรประสบการณ์การปฏิบัติการสอน ได้แก่ 1-5 ปี 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนทั้งครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการสอน 1-5 ปี 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันการนิเทศภายในโรงเรียนของคุณบริหารไม่ได้จำกัดอยู่เพียงผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการเท่านั้น แต่มีการกระจายอำนาจให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ดำเนินการนิเทศเองภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนั้นจึงทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างทั่วถึงมากขึ้น

4. การเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของคุณบริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผลการวิจัย

พบว่า ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันใน 4 ด้าน คือ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ยกเว้นด้านการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมากกว่าครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมีความหลากหลายในเรื่องของเนื้อหาสาระวิชา ทำให้ผู้บริหารซึ่งอาจมีความรู้จำกัดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งทำการนิเทศได้น้อย เช่นเดียวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังมีความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศในระดับพอใช้เท่านั้น ทำให้การนิเทศเป็นไปได้ได้น้อยเช่นกัน

8. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย แบ่งออกเป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยในด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ผู้บริหารสามารถใช้เป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจและวางแผนในการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสื่อการสอน นวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน และสามารถให้คำแนะนำแก่ครูในการเลือกใช้สื่อการสอน นวัตกรรม และเทคโนโลยีได้
2. จากผลการวิจัยในด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ผู้มีอำนาจเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกฝ่ายทุกระดับสามารถใช้เป็นข้อมูลช่วยในการพิจารณาภาระงานของผู้บริหาร และของครูผู้สอน เพื่อลดงานที่ซ้ำซ้อนหรือไม่จำเป็นลง หรืออาจมีการแบ่งงานและกระจายอำนาจออกไปสู่บุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้บริหารและครูได้มีเวลามีโอกาสพบปะพูดคุยกันมากขึ้น
3. จากผลการวิจัยในด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ผู้บริหารสามารถใช้เป็นข้อมูลช่วยในการวางแผนเพื่อส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน ลดช่องว่างระหว่างผู้บริหารกับครู เช่น พุดคุยถามถึงความเบียดเบียน ปัญหา และความคับข้องใจของครู หรืออาจให้มีการจัดกิจกรรมสังสรรค์ หรือกีฬาระหว่างบุคลากรในโรงเรียนตามโอกาสที่สมควร เป็นต้น
4. จากผลการวิจัยในด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารสามารถใช้เป็นข้อมูลช่วยในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนในอนาคตต่อไป โดยเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้มากขึ้น
5. จากผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามขนาดโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน สามารถใช้เป็นข้อมูลช่วยในการวางแผนพัฒนาทักษะการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนแก่ครูในโรงเรียน พร้อม

ทั้งให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ และกระตุ้นให้ครูตระหนักและเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

6. จากผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้บริหารสามารถใช้เป็นข้อมูลช่วยในการวางแผนการนิเทศครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ให้เหมาะสม โดยอาจกระจายอำนาจให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้นิเทศโดยตรง หรืออาจให้ครูที่มีความชำนาญเฉพาะในสาขาวิชานั้นๆ เป็นผู้นิเทศ ส่วนผู้บริหารอาจเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ก็ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการได้รับการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละด้านของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. ควรมีการศึกษายปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์หรือส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร
3. ควรมีการศึกษากำหนดผลจากการนิเทศภายในโรงเรียนมาใช้ในการบริหารงานภายในโรงเรียน
4. ควรมีการศึกษาและพัฒนารูปแบบวิธีการการนิเทศภายในโรงเรียนที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน
5. ควรมีการศึกษาเพื่อสร้างคู่มือสำหรับการนิเทศภายในโรงเรียน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บรรณานุกรม

- กรองทอง จิระเดชากุล. (2550). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *ชุดฝึกอบรมการปรับกระบวนการทัศน์และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. (2556). *คู่มือนิเทศภายในโรงเรียน*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2556, จาก <https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid=c2Vjb25kYXJ5MTEuZ28udGh8d3d3fGd4OjU1OWY5MGZhMWU3YmRkYzE>
- กาญจนพันธ์ อักษรสิทธิ์. (2548). *การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อสภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิติมา ปรีดีดิถก. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: อักษราพัฒนา.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2556). *การนิเทศในสถานศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2556, จาก <http://mystou.files.wordpress.com/2012/02/23503-8-t.pdf>
- ฉันท ชาติทอง. (2550). *เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- จินตนา สวินทร. (2536). *การปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จური จันทร์เจริญ. (2539). *การปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยพงษ์ รั้งงาม. (2540, พฤศจิกายน). *การวิจัยในชั้นเรียน*. *การศึกษาเอกชน*. 7(70): 25-29.
- ชาญชัย อาจิดนสมาจาร. (2547). *การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ: K&P Books.
- ชารี มณีศรี. (2542). *การนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.
- ชุตติกาญจน์ เบญจพรวัฒนา. (2547). *ผลของการใช้กระบวนการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตรที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2536). *การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต ปัตตานี.
- ชาวนีย์ สายสุดใจ. (2547). *การศึกษาความต้องการในการนิเทศงานวิชาการของครู โครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตภัทร ประสิทธิ์พร. (2556). *การนิเทศภายใน*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2556, จาก http://182.93.220.66/KM_sec5/?name=research&file=readresearch&id=20
- ดุสิต ทิวถนอม. (2540). *การนิเทศการศึกษา: หลักการและการปฏิบัติ*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทองทิพภา วิริยะพันธ์. (2547, มิถุนายน). การพัฒนาทีมงาน. *วารสารโลกการค้า*. 10(97): 89-90.
- ทัศนาศ แสงศักดิ์. (2543, พฤษภาคม). การวิจัยในชั้นเรียน. *วารสารวิชาการ*. 3(5): 72-77.
- ทัศนีย์ ชังใจ. (2547). *ความต้องการการนิเทศการเรียนการสอนพลศึกษาของครูพลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิตนา แคมมณี. (2540). *การวิจัยทางการศึกษา (Educational Research)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระวุฒิ เจริญราษฎร์; และ คณะ. (2536). *คู่มือปฏิบัติการเจ้าหน้าที่*. นครพนม: ไทยสากล เซ็นเตอร์กรุ๊ป.
- นริศรา อุปกรณ์ศิริการ. (2542). *การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นันทนา เต่าทอง. (2542). *การศึกษาดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นิกร เพ็ญเวียง. (2538, กรกฎาคม-กันยายน). การนิเทศภายในกับประสิทธิภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน. *วารสารสารพัฒนาหลักสูตร*. 14(122): 47-51.
- นิเวศน์ คิตยาว. (2542). *ความต้องการการนิเทศการศึกษาของครูผู้สอนเกี่ยวกับงานวิชาการ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- นุชลี คล้ายวันเพ็ญ. (2553). การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพระนคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. เชียงใหม่: The Knowledge Center.
- บุญเลิศ ชัยเดช. (2548). การศึกษาความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประเสริฐ เชษฐพันธ์. (2542). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ (บางเขน) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2545). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ. _____ . (2548). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ผ่องพรรณ ตริยมงคลกุล. (2544). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พยุงค์กัฏ์ จันทรสุนทร. (2541, สิงหาคม). การวิจัยในชั้นเรียน: ทางเลือกใหม่ของการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. วารสารวิชาการ. 1(8): 2-12.
- พัชรินทร์ ช่วยศิริ. (2554). การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์; และคณะ. (2544). วิจัยในชั้นเรียน: หลักการสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- เพ็ญจันทร์ มีนะจรัส. (2551). ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพจิตร สดวกการ; และ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2545). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2543). การนิเทศการศึกษา: ทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2543, เมษายน). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา. วารสารวิชาการ. 4(12): 54-60.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.

- รัตนา ศรีเหรียญ. (2544, มิถุนายน). การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research).
เส้นทางสู่วิชาชีพครู. 3(2): 84-97.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525-2539. กรุงเทพฯ:
อักษรเจริญทัศน์.
- ลัดดา เจียมจูลูไร. (2546). ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1
บางกอกน้อย. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2538). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: อาร์ตกราฟฟิค.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2545). เทคนิคและทักษะการนิเทศการสอน. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- _____. (2548). การนิเทศการสอน. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- วัชรินทร์ แสงศัพท์. (2528). สภาพการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. (2546). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: สุริยาสาส์.
- วิชัย เกียรติยาจารย์. (2536). ความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน
และครูผู้ปฏิบัติการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
อาร์ แอนด์ ปรินท์.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย: เรื่องง่าย ๆ
ที่บางครั้งก็พลาดได้. ข่าวสารวิจัยการศึกษา. 18(3): 8-11.
- วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2546). การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน
สันติราษฎร์บริหารธุรกิจ ในพระอุปถัมภ์ฯ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2539). การวางแผนการศึกษาระดับจุลภาค (หลักการและแนวคิดเชิงประยุกต์).
กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.
- _____. (2547, มีนาคม-พฤษภาคม). การพัฒนาครูและผู้บริหารโรงเรียน: ในกระแส
สังคมระยะเปลี่ยนผ่านและการปฏิรูป. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
27(3): 10-21.

- ศรีเรือน ลิขิตเดชาโรจน์. (2545). การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนอำนวยการวิทยุ จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีสุดา แสงพันธ์. (2550). ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สังัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา: หลักการ ทฤษฎี และการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สมชาติ กิจจรรง; และ อาจารย์ ฤๅณ ฤๅณ กั้วทุง. (2551). เทคนิคการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- สมเดช สีแสง. (2539). คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา คู่มือการปฏิบัติราชการ และเตรียมสอบผู้บริหารโรงเรียนทุกตำแหน่ง. นครสวรรค์: ริมปิงการพิมพ์.
- สมเพียง กุลละวณิชย์. (2545). การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตแก้วปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). การบริหารงานวิชาการ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเอง หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552ก). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552ข). รายงานการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2545, สิงหาคม). การนิเทศภายใน หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน. วารสารวิชาการ. 5(8): 25-31.
- สุรีย์มาศ สุขกลี. (2549). รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2544). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research). กรุงเทพฯ: อักษรไทย.

- เสรี ลาซโรจน์. (2550). หน่วยที่ 10 การนิเทศภายในสถานศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการสถานศึกษา หน่วยที่ 8-15*. หน้า 97-138. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อัญชลี ธรรมะวิธีกุล. (2552). *การจัดการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2556, จาก <http://panchalee.wordpress.com/2009/04/04/personalized/>
- อัญชลี โพธิ์ทอง. (2541). *การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เอนก ส่งแสง. (2540). *การนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- เอื้ออารี ท้วมเสม. (2549). *การศึกษาการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์การนิเทศในโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essential of Psychological Testing*. 3rd ed. New York: Harper & Row Publisher.
- Elliot, John. (1991). *Action Research for Educational Change*. Philadelphia: Open University Press.
- Glickman, Carl D.; Gordon, Stephen P.; & Ross-Gordon, Jovita M. (2007). *Supervision and Instructional Leadership: A Developmental Approach*. 7th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- Harris, Ben M. (1985). *Supervisory Behavior in Education*. 3rd ed. New Jersey: Prentice-Hall.
- Krejcie, Robert B.; & Morgan, Daryle W. (1970, Autumn). Determining Sample Size For Research Activity. *Journal of Education and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.
- Lee, Alison.; & Green, Bill. (2009, September). Supervision as Metaphor. *Studies in Higher Education*. 34(6): 615-630.
- Sergiovanni, Thomas J.; & Starratt, Robert J. (1998). *Supervision: A Redefinition*. 6th ed. Boston: McGraw-Hill.
- Wallace, Melanie J. Drake; Wilcoxon, S. Allen; & Satcher, Jamie. (2010, Spring). Productive and Nonproductive Counselor Supervision: Best and Worst Experiences of Supervisees. *Alabama Counseling Association Journal*. 35(2): 4-13.

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำสารนิพนธ์ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ตอบแบบสอบถามนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม
3. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร จำนวน 50 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

4. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดสมุทรสงคราม คำตอบของท่านจะใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลต่างๆ ไว้เป็นความลับ และจะนำเสนอโดยภาพรวม ดังนั้นจึงไม่มีผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อตัวท่านแต่ประการใด จึงขอความกรุณาท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริงที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ได้สละเวลาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นายบัณฑิต มนตราพันธ์
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความตามสภาพที่เป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ประสบการณ์การปฏิบัติการสอน

1 – 5 ปี

6 – 10 ปี

มากกว่า 10 ปี

3. ขนาดของโรงเรียน

มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน

มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน

4. กลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

คณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สุขศึกษาและพลศึกษา

ศิลปะ

การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ภาษาต่างประเทศ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ที่ท่านเห็นว่ามีการปฏิบัติมากน้อยเพียงใด ซึ่งแต่ละช่องมีระดับค่าคะแนน ดังนี้

1 หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน	น้อยที่สุด
2 หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน	น้อย
3 หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน	ปานกลาง
4 หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน	มาก
5 หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน	มากที่สุด

ข้อที่	การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	ท่านคิดว่าผู้บริหารของโรงเรียนท่านมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน <u>ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง</u> ในลักษณะต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด						
1.1	มีการสำรวจความต้องการความช่วยเหลือต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู						
1.2	มีการนำผลที่ได้จากการสังเกตการสอนมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการสอนของครู						
1.3	มีการอำนวยความสะดวกในการจัดหาสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ สำหรับการจัดการเรียนการสอนของครู						
1.4	มีการอำนวยความสะดวกในด้านอาคาร สถานที่ และแหล่งเรียนรู้ สำหรับจัดการเรียนการสอน						
1.5	มีการให้ความรู้และให้คำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน						
1.6	มีการให้ความรู้และให้คำแนะนำวิธีการในการสร้างสื่อการเรียนการสอน						
1.7	มีการให้ความรู้และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน						
1.8	มีการให้ความรู้และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริง						
1.9	มีการให้ความรู้และให้คำแนะนำในการบริหารจัดการชั้นเรียน						
1.10	มีการให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ที่ครูมีปัญหาคับข้องใจไม่ว่าจะเป็นเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัว						
2	ท่านคิดว่าผู้บริหารของโรงเรียนท่านมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน <u>ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม</u> ในลักษณะต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด						
2.1	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกันเป็นทีม						
2.2	มีการพิจารณาความสามารถของบุคคลแต่ละคนก่อนที่จะมอบหมายงาน						

ข้อที่	การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
2.3	มีการเปิดโอกาสให้ครูได้เลือกทำงานตามที่ตนเองถนัดและสนใจ						
2.4	มีการกำหนดหน้าที่และขอบเขตการทำงานของครูอย่างชัดเจน						
2.5	มีการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานประจำปี						
2.6	มีการเปิดโอกาสให้ครูสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระภายในขอบเขตที่เหมาะสม						
2.7	มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังเสียงส่วนมากอย่างมีเหตุมีผล						
2.8	มีการเปิดโอกาสให้ครูได้ทำหน้าที่เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการทำงานต่างๆ						
2.9	มีการสร้างบรรยากาศในการทำงานแบบกัลยาณมิตร						
2.10	มีการช่วยแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งของครูที่เกิดขึ้นขณะทำงาน						
3	ท่านคิดว่าผู้บริหารของโรงเรียนท่านมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน <u>ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ</u> ในลักษณะต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด						
3.1	มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรในโรงเรียนอย่างชัดเจน ครบถ้วน และเป็นระบบ						
3.2	มีการวางแผนการพัฒนาบุคลากร โดยคำนึงถึงความจำเป็นและประโยชน์ที่จะได้รับอย่างเป็นระบบ						
3.3	มีการแจ้งข่าวสาร คำสั่ง ระเบียบการ และแนวปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพให้ทราบ						
3.4	มีการจัดการประชุมเพื่อให้ความรู้และสร้างความตระหนักให้กับครูใหม่ เกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานและจรรยาบรรณวิชาชีพ						
3.5	มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้เข้าร่วมประชุมอบรม สัมมนา ตามความต้องการและความสนใจ						

ข้อที่	การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
3.6	มีการจัดประชุม อบรม สัมมนา ให้ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา						
3.7	มีการจัดประชุม อบรม สัมมนา ให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย						
3.8	มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ขยายผลความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับจากการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน						
3.9	มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้แสดงผลงานทางวิชาการของตนเอง เช่น งานวิจัย นวัตกรรม การสอน เป็นต้น						
3.10	มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้มีวิทยฐานะหรือเลื่อนวิทยฐานะ						
4	ท่านคิดว่าผู้บริหารของโรงเรียนท่านมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในลักษณะต่อไปนี้มาน้อยเพียงใด						
4.1	มีการจัดรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ครูสามารถมาศึกษาได้						
4.2	มีการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ครูเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน						
4.3	มีการส่งเสริมและกระตุ้นให้ครูจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร						
4.4	มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้แก่นักเรียน เช่น การอบรม การจัดค่ายวิชาการ การทัศนศึกษา เป็นต้น						
4.5	มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และ/หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายในท้องถิ่น มาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
4.6	มีการศึกษาข้อมูลสารสนเทศต่างๆ และนำมาใช้ประกอบการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร						

ข้อที่	การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
4.7	มีการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบก่อนที่จะดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร						
4.8	มีการประชุมและสัมมนาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมทันสมัย สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียน						
4.9	มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและความต้องการในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร						
4.10	มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและความต้องการในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร						
5	ท่านคิดว่าผู้บริหารของโรงเรียนท่านมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน <u>ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน</u> ในลักษณะต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด						
5.1	มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนอย่างเป็นระบบ เช่น ประวัตินักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อมูลพฤติกรรม เป็นต้น						
5.2	มีการวางแผน กำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติสำหรับงานวิจัยของโรงเรียนอย่างชัดเจนและเป็นระบบ						
5.3	มีการสำรวจความสามารถพื้นฐานของครูเกี่ยวกับการทำวิจัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการฝึกอบรม						
5.4	มีการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการในการทำวิจัยในชั้นเรียน						
5.5	มีการประชุมเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อสร้างความตระหนักและสร้างแรงจูงใจให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน						
5.6	มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ทำวิจัยในชั้นเรียนตามสภาพปัญหาและความสนใจ						

ข้อที่	การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
5.7	มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ						
5.8	มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการแก้ปัญหาในชั้นเรียน						
5.9	มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้เผยแพร่ผลการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ						
5.10	มีการนำผลที่ได้จากการทำวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ประกอบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน						

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ค
การหาคุณภาพของเครื่องมือ

จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรสงครามโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาจำนวน 5 ท่าน และดำเนินการ ทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 31 คน พบว่า

มีค่าดัชนีความสอดคล้องเฉลี่ย 1.00

มีค่าความเชื่อมั่น 0.98

มีค่าอำนาจจำแนกเฉลี่ย 0.73

ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตาราง 16 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม

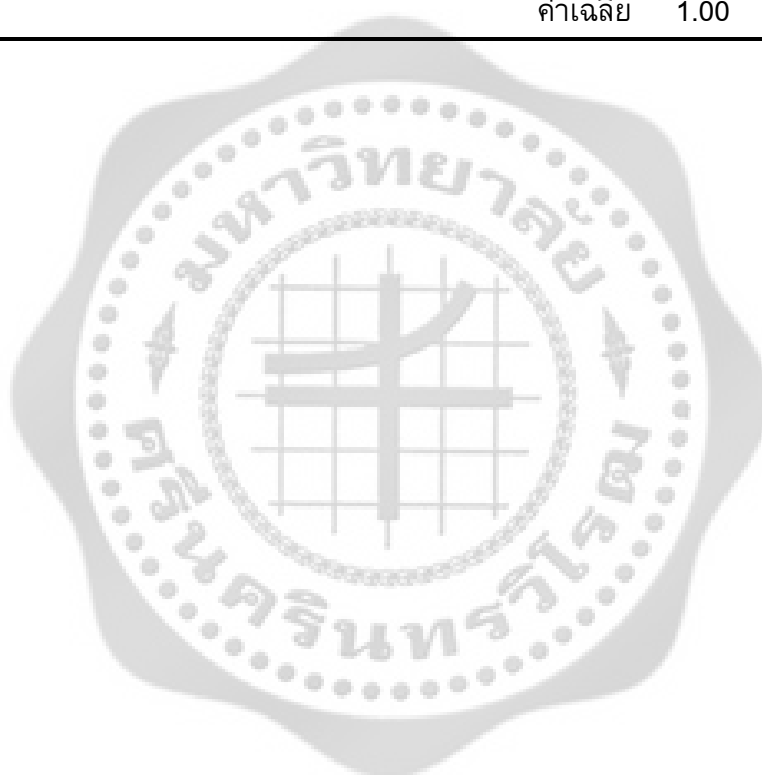
ข้อคำถาม	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC	การแปลผล
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	ท่านที่ 4	ท่านที่ 5		
ด้านที่ 1 การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง							
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 2 การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม							
11	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC	การแปลผล
	ข้อที่	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	ท่านที่ 4		
18	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 3 การพัฒนาทางวิชาชีพ							
21	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 4 การพัฒนาหลักสูตร							
31	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
32	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
33	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
34	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
35	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
36	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
37	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
38	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
39	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
40	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน							
41	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
42	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
43	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
44	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
45	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC	การแปลผล
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	ท่านที่ 4	ท่านที่ 5		
46	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
47	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
48	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
49	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
50	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ย						1.00	

ตาราง 17 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ข้อคำถาม ข้อที่	ค่าอำนาจ จำแนก	การแปลผล	ข้อคำถาม ข้อที่	ค่าอำนาจ จำแนก	การแปลผล
ด้านที่ 1 การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง			26	0.75	จำแนกได้
1	0.62	จำแนกได้	27	0.76	จำแนกได้
2	0.75	จำแนกได้	28	0.72	จำแนกได้
3	0.75	จำแนกได้	29	0.81	จำแนกได้
4	0.66	จำแนกได้	30	0.83	จำแนกได้
5	0.79	จำแนกได้	ด้านที่ 4 การพัฒนาหลักสูตร		
6	0.71	จำแนกได้	31	0.85	จำแนกได้
7	0.78	จำแนกได้	32	0.80	จำแนกได้
8	0.75	จำแนกได้	33	0.82	จำแนกได้
9	0.76	จำแนกได้	34	0.74	จำแนกได้
10	0.85	จำแนกได้ดี	35	0.55	จำแนกได้
ด้านที่ 2 การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม			36	0.62	จำแนกได้
11	0.58	จำแนกได้	37	0.79	จำแนกได้
12	0.81	จำแนกได้	38	0.82	จำแนกได้
13	0.74	จำแนกได้	39	0.65	จำแนกได้
14	0.77	จำแนกได้	40	0.67	จำแนกได้
15	0.76	จำแนกได้	ด้านที่ 5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน		
16	0.82	จำแนกได้	41	0.68	จำแนกได้
17	0.72	จำแนกได้	42	0.66	จำแนกได้
18	0.74	จำแนกได้	43	0.64	จำแนกได้
19	0.70	จำแนกได้	44	0.74	จำแนกได้
20	0.75	จำแนกได้	45	0.67	จำแนกได้
ด้านที่ 3 การพัฒนาทางวิชาชีพ			46	0.48	จำแนกได้
21	0.69	จำแนกได้	47	0.77	จำแนกได้
22	0.64	จำแนกได้	48	0.74	จำแนกได้
23	0.67	จำแนกได้	49	0.74	จำแนกได้
24	0.68	จำแนกได้	50	0.81	จำแนกได้
25	0.83	จำแนกได้	ค่าเฉลี่ย	0.73	

ภาคผนวก ก

หนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญและขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/๓๖๓๕ วันที่ 31 มกราคม 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายบัณฑิต มนตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม” โดยมี อาจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายบัณฑิต มนตรานนท์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 083-1601802

ที่ ศธ 0519.12/ ๗634

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3/ มกราคม 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

เนื่องด้วย นายบัณฑิต มนตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม” โดยมี อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ คุณกุศลิน แสงวัชรสุนทร และ คุณประภัสสร อินทรประเสริฐ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายบัณฑิต มนตรานนท์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 083-1601802

ที่ ศธ 0519.12/๘๖๓๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๓) มกราคม 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีธาสุมทร

เนื่องด้วย นายบัณฑิต มนตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม” โดยมี อาจารย์ ดร.จากรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายบัณฑิต มนตรานนท์ และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 083-1601802

ที่ ศธ 0519.12/๕๖๓๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3) มกราคม 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีธรรมาศ

เนื่องด้วย นายบัณฑิต มนตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม” โดยมี อาจารย์ ดร.จรรवरณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ อาจารย์บุญลือ คชเสนีย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายบัณฑิต มนตรานนท์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 083-1601802

ที่ ศธ 0519.12/๑๑๔๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖ กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีทธาสุมทร

เนื่องด้วย นายบัณฑิต มนตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม” โดยมี อาจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนในโรงเรียนตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นายบัณฑิต มนตรานนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 083-1601802

ที่ ศธ 0519.12/๐๑๕๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

// กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขออนุญาตขอความเห็นชอบเพื่อขอข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนถาวรานุกุล

เนื่องด้วย นายบัณฑิต มนตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม” โดยมี อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนในโรงเรียนตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตขอความเห็นชอบให้ นายบัณฑิต มนตรานนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 083-1601802

ที่ ศธ 0519.12/๙๗๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

)) กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย

เนื่องด้วย นายบัณฑิต มนตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม” โดยมี อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนในโรงเรียนตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นายบัณฑิต มนตรานนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 083-1601802

ที่ ศธ 0519.12/๘๗๔๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖ กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนท้ายหาด

เนื่องด้วย นายบัณฑิต มนตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม” โดยมี อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนในโรงเรียนตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นายบัณฑิต มนตรานนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 083-1601802

ที่ ศธ 0519.12/๐๙๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/1 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางกะพ้อม (คงลาภยิ่งประชานุสรณ์)

เนื่องด้วย นายบัณฑิต มนตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม” โดยมี อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนในโรงเรียนตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นายบัณฑิต มนตรานนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 0-2649-5064

ที่ ศธ 0519.12/๓๗๔๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

// กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพสุวรรณชาฎวิทยา

เนื่องด้วย นายบัณฑิต มนตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม” โดยมี อาจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนในโรงเรียนตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นายบัณฑิต มนตรานนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 083-1601802

ที่ ศธ 0519.12/๐๙๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

// กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสกลวิสุทธิ

เนื่องด้วย นายบัณฑิต มนตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม” โดยมี อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนในโรงเรียนตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นายบัณฑิต มนตรานนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 083-1601802

ที่ ศธ 0519.12/๕๗๔๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

// กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเมธีคุณหะวันวิทยาลัย

เนื่องด้วย นายบัณฑิต มนตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม” โดยมี อาจารย์ ดร.จากรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนในโรงเรียนตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นายบัณฑิต มนตรานนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 083-1601802

ที่ ศธ 0519.12/๐๑๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๑ กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแก้วเจริญอำเภอยะผิง

เนื่องด้วย นายบัณฑิต มนตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม” โดยมี อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนในโรงเรียนตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นายบัณฑิต มนตรานนท์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 0-2649-5064

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายบัณฑิต มนตราพันธ์
วัน เดือน ปีเกิด	31 มกราคม 2522
สถานที่เกิด	ตำบลแม่กลอง อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรสงคราม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1234/6 ถนนไชยพร ตำบลแม่กลอง อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรสงคราม 75000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู โรงเรียนศรีทธาสมุทร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนศรีทธาสมุทร 122 หมู่ 3 ถนนเอกชัย ตำบลลาดใหญ่ อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรสงคราม 75000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2534	ประถมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม
พ.ศ. 2540	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนถาวรานุกุล จังหวัดสมุทรสงคราม
พ.ศ. 2544	การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) วิชาเอกเคมี จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
พ.ศ. 2556	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การบริหารการศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร